

M 05

Institut de Cultura de Barcelona

Memòria 2005

Institut de Cultura de Barcelona

Presentació

Presentació

Aquesta memòria de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) de l'any 2005 ofereix una visió detallada del conjunt de polítiques municipals adreçades a la promoció de la cultura a Barcelona, tant mitjançant els programes propis com a través del suport als diversos agents culturals que actuen a la ciutat.

Des de la seva constitució l'any 1995, ara fa deu anys, l'ICUB ha dissenyat i impulsat polítiques culturals per promoure el desenvolupament econòmic i la cohesió social de la ciutat, amb propostes que alhora fomenten la participació i la creativitat dels ciutadans. És en aquest marc, i amb l'objectiu de mostrar com s'ha planificat i gestionat l'activitat, l'estructura i l'administració dels serveis municipals en cultura, que la present memòria vol informar sobre les principals actuacions realitzades l'any 2005.

Una de les propostes més destacades liderades per l'ICUB i que ha tingut un major impacte en la ciutadania i el sector editorial local ha estat la celebració de l'Any del Llibre i la Lectura, un any temàtic que ha fet que la ciutat de Barcelona hagi estat immersa en una intensa campanya de sensibilització al voltant del llibre i la lectura. La celebració ha comptat amb més de 1.900 activitats, protagonitzades per més de 8.500 col·laboradors i una participació de més de 2,5 milions de persones.

En el desenvolupament de l'Any del Llibre i la Lectura s'han fet servir dos conceptes clau: d'una banda, la importància del llibre i la lectura com a instruments formatius bàsics i, d'altra banda, el de Barcelona com a espai del llibre, ciutat d'escriptors, editors, llibreries i biblioteques. El programa d'activitats ha comptat amb set eixos que han inclòs la celebració del quart centenari de la primera edició del Quixot, grans trobades entre les quals cal destacar-ne dues que tenen continuïtat l'any 2006 en segones edicions: la Trobada Europea de Novel·la Negra i el festival Món Llibre, la celebració especial del dia del llibre, que al llarg de set dies va comptar amb una intensa activitat amb l'anomenada Setmana de Sant Jordi, exposicions específiques sobre llibres, escriptors i literatures, reflexions del sector editorial en simposis, cursos i seminaris, publicacions de diversa mena que han deixat un llegat considerable i la presència de molts escriptors, catalans, de la resta d'Espanya i estrangers.

Un altre fet a remarcar, vinculat amb l'Any del Llibre i la Lectura, ha estat la inauguració, el 13 de novembre de 2005, de la Biblioteca Jaume Fuster, la nova biblioteca central del Districte de Gràcia, a la banda nord de la plaça de Lesseps. Tres mil persones van assistir a la inauguració d'aquest edifici de nova planta, obra de l'arquitecte Josep Llinàs, que disposa d'una superfície total de 5.636 m² distribuïts en quatre plantes, amb auditori, sala polivalent, sala d'exposicions, àrea infantil, àrea de diaris i revistes, àrea de fons general, àrea de música i cinema i un espai multimèdia. El nou centre bibliotecari és un espai de formació i de lleure al servei dels ciutadans, els quals hi poden trobar prop de 80.000 llibres i un fons especialitzat en cultura juvenil i viatges.

I, finalment, també cal destacar la creació de la Fundació Barcelona Cultura, pensada per proporcionar al sector empresarial de la ciutat un canal permanent per tal de participar, impulsar i donar suport a les activitats culturals barcelonines. I és que la cultura té un pes important en l'economia de Barcelona: cal recordar que compta amb 45 museus i fundacions que atrauen més de 10 milions de visitants l'any, una xarxa de 29 biblioteques públiques (hi ha la previsió d'arribar a 40 l'any 2010) amb 4,4 milions d'usuaris l'any, més de 2 milions d'espectadors que freqüenten la xarxa d'equipaments, festivals i cicles musicals, una varietat d'equipaments per a les arts escèniques amb 30 sales de teatre i més de 2 milions d'espectadors i una xarxa de 7 universitats amb 186.000 estudiants. A tot aquest potencial cal afegir-hi el patrimoni arquitectònic, que és un referent mundial en arquitectura, urbanisme i disseny. En conjunt, són unes dades molt significatives si es té en compte que el sector cultural realitza una aportació a l'entorn del 6,5% al PIB de la ciutat (fonts SPV 2002).

La memòria de l'any 2005 de l'ICUB recull aquestes i altres accions culturals a la ciutat, però també hi destaquen programes ja consolidats al calendari barceloní: el Festival de Barcelona Grec, que anima l'estiu amb propostes de teatre, música i dansa, les Festes de la Mercè que aglutinen les activitats de la festa major de la ciutat, la Setmana de Poesia que convida poetes dels cinc continents, així com els programes tradicionals de participació ciutadana, com la Cavalcada de Reis, les Festes de Santa Eulàlia o el Carnestoltes, entre d'altres.

En aquest sentit, l'ICUB vol seguir endavant en consonància amb la tasca feta fins ara, reflexionant sobre el sector cultural i plantejant noves propostes que permetin als ciutadans apropar-se i gaudir, més i millor, de la cultura en tots els seus àmbits. L'any 2006 l'ICUB celebrarà els seus 10 anys d'activitat cultural a la ciutat. Una efemèride que ens encoratja a seguir treballant per Barcelona i per la cultura.

Jordi Hereu, alcalde de Barcelona

Carles Martí, regidor de Cultura

Sumari

	Introducció	pàg. 7
1	Consum cultural a Barcelona	pàg. 9
2	Museus i col·leccions	pàg. 11
3	Exposicions	pàg. 29
4	Teatre i dansa	pàg. 37
5	Música	pàg. 43
6	Festes i participació cultural	pàg. 51
7	Lletres	pàg. 57
8	Cinema	pàg. 63
9	Festivals	pàg. 69
10	Homenatges i premis	pàg. 77
11	+ a prop	pàg. 79
12	Subvencions	pàg. 81
13	Nous projectes	pàg. 83
14	Internacional	pàg. 85
15	Normalització lingüística	pàg. 87
16	Ciència	pàg. 89
17	Canals de difusió	pàg. 91
18	Gestió econòmica	pàg. 93
19	Patrocinis i col·laboracions	pàg. 95
20	Directori de programes i adreces web	pàg. 97

Introducció

D'ençà que va ser constituït, ara fa deu anys, el 10 de novembre de 1995, l'objectiu social de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) ha estat promoure la cultura a Barcelona, tant mitjançant programes propis com donant suport als diversos agents culturals que hi actuen. També s'han dissenyat i impulsat polítiques culturals amb l'objectiu de promoure el desenvolupament econòmic i la cohesió social, així com el foment de la participació i la creativitat dels ciutadans.

Durant l'any 2005 s'han dut a terme tot un seguit d'actuacions, entre les quals cal destacar la celebració de l'Any del Llibre i la Lectura que, amb un programa amb més de 1.900 activitats, protagonitzades per més de 8.000 participants, ha sensibilitzat els barcelonins respecte als valors del llibre i la lectura, aconseguint una assistència de més de 2,5 milions de persones. La celebració també ha deixat un doble llegat: la Trobada Europea de Novel·la Negra i el festival Món Llibre, que tindran segones edicions l'any 2006. L'Any del Llibre i la Lectura ha servit també per homenatjar escriptors d'aquí, com Manuel Vázquez Montalbán, Terenci Moix o Josep Palau i Fabre, i d'altres contrades, com Miguel de Cervantes i el seu Quixot o Tolkien, entre d'altres. I també, en aquest marc, la Federació Europea d'Editors ha celebrat a Barcelona la seva assemblea general i han tingut lloc les primeres edicions del festival Antiliteratura i del Saló del Llibre, a més de la presència de molts escriptors d'arreu.

L'Any del Llibre i de la Lectura ha estat també el fil conductor de bona part de les activitats que s'han impulsat des de l'ICUB durant l'any. Entre elles, cal destacar les presentades pels equipaments museístics municipals, on hi sobresurten les exposicions, els tallers i les visites guiades. Enguany també s'ha impulsat la redacció del Pla Director del Museu Picasso i s'ha començat a preparar la celebració de l'any vinent: PICASSO2006BCN, dedicat al pintor malagueny. També una altra institució cultural, la Fundació Joan Miró, ha celebrat els seus 30 anys amb diverses exposicions, mantenint-se alhora com un punt de referència i de reflexió sobre l'art actual.

Barcelona també ha continuat el seu posicionament com a ciutat de festivals i aquest 2005 se n'han celebrat prop de vuitanta. Destaca el Festival de Barcelona Grec, que ha celebrat la seva 29a edició mantenint la seva ferma voluntat de ser un festival de creació. Ha tingut 134.426 espectadors en 225 representacions durant sis setmanes. A hores d'ara està consolidat com un dels festivals europeus més importants i enguany ha acollit alguns dels espectacles internacionals més rellevants del moment. Els grans creadors internacionals també han estat presents en la programació del Mercat de les Flors, que enguany ha celebrat el seu 20è aniversari. Altres festivals a destacar en nombre d'assistents són el Sónar (89.349), el Primavera Sound (44.000), el festival de cinema L'Alternativa (30.000) i el Festival Àsia (14.000).

Des de l'ICUB s'ha continuat la programació de les festes i tradicions del calendari local, encapçalades per la Cavalcada de Reis i seguida per les Festes de Santa Eulàlia, el Carnaval, la Festa de la Música, La Mercè i la Setmana de l'Aeronàutica i de l'Espai.

En relació als nous projectes, enguany s'ha portat a terme la coordinació i aprovació del Projecte del Centre Cultural del Born (Projecte de Continguts i Projecte d'Arquitectura), el qual ha de permetre posar en marxa el futur Centre Cultural del Born durant l'any 2007. També s'han desenvolupat els treballs preparatoris del procés de revisió i actualització del Pla Estratègic de Cultura, que es realitzarà durant l'any 2006, s'han desenvolupat els estudis previs del Centre Virtual del Disseny i els estudis previs de la futura Fundació del Centre del Disseny de Barcelona.

Aquest 2005, el Consorci de Biblioteques de Barcelona ha estat molt actiu en la celebració de l'Any del Llibre i la Lectura amb l'organització de jornades, cicles de tertúlies, conferències, exposicions i un llarg etcètera, on cal incloure-hi l'obertura de la Biblioteca Jaume Fuster a Gràcia, la vuitena biblioteca de Districte de la ciutat.

En l'àmbit internacional, Barcelona ha assumit la presidència del Fòrum Cultura d'Eurociutats (la xarxa de grans ciutats europees) i la presidència del Grup de Treball de Cultura de Ciutats i Governos Locals Units. També, a Barcelona, s'ha conclòs el projecte de recerca Eurocult 21 sobre Cultura i Polítiques Urbanes amb altres 17 ciutats europees.

També és aquest l'any de creació de la Fundació Barcelona Cultura, pensada per a proporcionar al sector empresarial de la ciutat un canal permanent per tal de participar, impulsar i donar suport a les activitats culturals barcelonines.

1

Consum cultural a Barcelona

Barcelona és una ciutat de gran consum cultural. Els equipaments culturals ho han entès així i cada vegada més ofereixen, més enllà de la seva activitat principal, d'altres que complementen la seva oferta. Així, els museus no només preserven i difonen el seu patrimoni, sinó que programen tallers, visites, conferències, festes o projeccions de cinema, entre moltes altres propostes. Passa el mateix

amb els espais escènics, que a banda de presentar espectacles de música, teatre o dansa, inclouen un gruix d'activitats complementàries de diversa índole.

Aquesta gran varietat de propostes permet constatar el consum cultural per equipaments i el consum cultural per sectors, obtenint així una visió general del consum cultural a Barcelona.

CONSUM CULTURAL PER EQUIPAMENTS CULTURALS

Recull els usuaris dels principals equipaments culturals de la ciutat

		Any 2005
45	Museus, col·leccions i centres culturals	10.747.873
	Museus i col·leccions: visitants d'exposicions	9.990.057
	Museus i col·leccions: assistents a activitats i usuaris biblioteca	534.126
	Centres culturals: visitants d'exposicions	223.690
30	Sales d'arts escèniques	1.756.620
3	Auditoris	1.005.538
	L'Auditori	375.908
	Palau de la Música Catalana	332.277
	Gran Teatre del Liceu	297.353
30	Biblioteques i arxius	4.437.299
	Usuaris biblioteques del Consorci de Biblioteques de Barcelona (CBB)	4.421.266
	Usuaris de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona	16.033
205	Cinemes	10.015.162
312	Equipaments culturals	27.962.492

CONSUM CULTURAL PER SECTORS

Inclou els usuaris dels equipaments de la taula anterior i els usuaris d'activitats realitzades fora d'aquests centres

	Any 2005
Exposicions	10.493.980
Museus i col·leccions: visitants d'exposicions	9.990.057
Centres culturals: visitants d'exposicions	223.690
Assistents a activitats diverses de museus i col·leccions	280.233
Arts escèniques	1.808.122
Espectadors a sales d'arts escèniques i a altres espais	1.782.024
Espectadors d'arts escèniques a museus	26.098
Assistents a festivals d'arts escèniques (ja inclosos)	
Música	1.571.664
Espectadors d'auditoris i altres espais de concerts	1.518.858
Espectadors de concerts a museus	52.806
Assistents a festivals de música (ja inclosos)	
Lletres	4.831.937
Usuaris biblioteques del CBB i Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona	4.437.299
Usuaris biblioteques de museus	21.878
Assistents a festivals, fires i salons	372.760
Audiovisuals	10.300.788
Espectadors de cinema al circuit comercial	10.143.980
Assistents a festivals d'audiovisuals	156.808
Festes i altres activitats de ciutat	2.968.363
Participants a La Mercè	2.248.363
Participants a la cavalcada de Reis	300.000
Setmana de l'Aeronàutica i de l'Espai	420.000
TOTAL	31.974.854

2

Museus i col·leccions

Els museus són un dels eixos fonamentals sobre els quals es construeix la imatge d'una ciutat rica i dinàmica. Enguany els museus de Barcelona s'han sumat a la iniciativa de l'Any del Llibre i la Lectura amb un programa d'exposicions entre les quals destaquen *Barcelona i el Quixot* al Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona (Saló del Tinell), *Llibres il·lustrats per Picasso* al Museu Picasso, *Mitologia dels Dinosauris* al Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella, *La paraula figurada, la presència del llibre en les col·leccions del Museu* al Museu Nacional d'Art de Catalunya, i *Visions del Quixot* al Centre Cultural Caixa Catalunya (La Pedrera).

Altres exposicions programades als museus municipals durant l'any 2005 han estat *Jean Hélion*, al Museu Picasso, *La línia primitiva*, al Museu Tèxtil i d'Indumentària, *Gemmes de la Península Ibèrica* al Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella, *Aus i felins. Arts comparades* al Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí, *Barcelona & Fotografia* al Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona (Casa Padellàs), *Teatres de Juguina* al Museu Frederic Marès, *El laboratori de la joieria 1940-1990* al Museu Tèxtil i d'Indumentària i *Retrats d'Herbes* a l'Institut Botànic de Barcelona.

Seguint amb la política de millora de la gestió de les col·leccions dels museus, la Direcció de Patrimoni s'ha compromès amb el projecte MuseumPlus, impulsat i liderat per la Generalitat de Catalunya. Els objectius del projecte són renovar i potenciar la informatització dels museus de l'Ajuntament

de Barcelona i garantir l'existència d'un registre actualitzat dels béns mobles culturals municipals. Per tal d'aconseguir-ho s'ha creat una línia de treball i s'ha constituït un equip municipal ICUB-IMI per a l'homologació i seguiment informàtic de MuseumPlus, s'ha definit un projecte específic d'implantació municipal, s'ha dotat d'un pressupost d'inversió de 100.000 euros i una partida de subvencions de 40.000 euros per a l'adquisició de llicències i serveis d'implantació MuseumPlus, s'ha col·laborat amb la Generalitat en l'adaptació del producte a una versió catalana, s'ha creat una xarxa de referents funcionals de la versió catalana i s'ha iniciat el treball de preparació de migracions de dades i d'instal·lació.

D'altra banda, el Museu Picasso, un dels equipaments més importants de la ciutat, ha impulsat la redacció d'un Pla director, un pas important per a la reflexió en torn al seu futur. L'objectiu és dotar el Museu d'un instrument que li permeti reflexionar sobre una millor planificació que l'ubiqui a l'espai que li pertoca en el context general de la Barcelona del començament del segle XXI. El centre s'ha incorporat també a l'Art Tiquet, el qual permet visitar els museus d'art més importants en el marc d'una millora en les iniciatives de promoció i captació de públic.

Finalment, l'Ajuntament de Barcelona, mitjançant la Direcció de Patrimoni, s'ha incorporat al Consell de Direcció del Museu d'Arqueologia de Catalunya seguint les directrius marcades a la Carta Municipal de Barcelona.

Nom del centre	Visitants 2003	Visitants 2004	Visitants 2005	% variació 2005/2004
Museus i centres d'art				
Museu Picasso	887.958	1.154.949	1.074.060	-7
Museu Frederic Marès	31.414	32.597	25.288	-22
Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí	13.857	19.460	16.590	-15
Museu d'Art Contemporani de Barcelona	317.050	326.699 ⁽¹⁾	365.497	12
Museu Nacional d'Art de Catalunya	512.680	366.140 ⁽²⁾	769.914	110
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona	376.701	196.470 ⁽¹⁾	158.394	-19
Fundació Joan Miró	487.413	511.445	495.880	-3
Fundació Antoni Tàpies	69.056	72.514	61.385	-15
Fundació Thyssen	49.212	42.976 ⁽³⁾	-	-
Museus d'arts aplicades				
Museu de les Arts Decoratives	63.384	78.929	60.617	-23
Museu de Ceràmica	51.241	54.757	55.788	2
Museu Tèxtil i d'Indumentària	31.253	37.723	36.339	-4
Museu de Carrosses Fúnebres	-	-	816	-
Museus d'història				
Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.				
MHCB. Conjunt Monumental Plaça del Rei	170.325	187.493	221.439	18
MHCB. Museu-Monestir de Pedralbes	59.096	62.152	64.353	4
MHCB. Museu Verdaguer	15.544	5.884	5.336	-9
MHCB. Centre d'Interpretació del Park Güell	25.679	22.707	28.622	26
Museu Marítim	257.352	428.549	301.469	-30
Museu Militar de Barcelona	130.614	127.013	94.329	-26
Museus de ciències naturals				
Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella	105.343	96.178	94.878	-1
Jardí Botànic	23.212	34.476	42.214	22
Museus d'etnologia i música				
Museu Etnològic	9.838	12.022	10.934	-9
Museu de la Música ⁽⁴⁾	-	-	-	-
TOTAL	3.688.222	3.871.133	3.984.142	3

(1) L'any 2005 s'ha revisat el sistema de recompte de visitants de museus, raó per la qual les dades del CCCB i del MACBA no corresponen a les publicades l'any 2004.

(2) El MNAC va estar tancat per reformes durant uns mesos de l'any 2004.

(3) La Fundació Thyssen va tancar definitivament l'octubre de 2004 i la seva col·lecció es va incorporar al MNAC.

(4) El Museu de la Música va tancar al públic l'any 2002. La seva inauguració a la nova seu de l'Auditori està prevista per a finals del 2006.

Font: cada museu. Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Entrada a l'exposició *Llibres il·lustrats per Picasso*
 © 2005, R. Stallard, Museu Picasso de Barcelona

Museus d'artista i col·leccions

Museu Picasso

L'activitat del Museu Picasso en aquest any 2005 ha girat al voltant de tres línies d'actuació: les exposicions temporals, el projecte PICASSO2006BCN i la modernització i reestructuració de serveis interns. Les exposicions temporals han seguit la línia característica de col·laboració amb altres institucions museològiques d'àmbit europeu que treballen en l'estudi i la difusió d'artistes de les avantguardes històriques o en aspectes específics relacionats. D'entre les exposicions que s'han pogut veure aquest any dues han estat dedicades a pintors d'avantguarda: *Magnelli, entre el cubisme i el futurisme* (del 28 d'octubre de 2004 al 6 de febrer de 2005) produïda pel Musée Picasso d'Antibes, i *Jean Hélion* (del 18 de març al 19 de juny de 2005) produïda pel Centre Georges Pompidou de París.

L'Any del Llibre i la Lectura ha propiciat una tercera mostra igualment important, produïda

pel mateix Museu Picasso, *Llibres il·lustrats per Picasso. La col·lecció del Museu*, (de l'11 de novembre de 2005 al 8 de gener de 2006), la qual ha mostrat la prolífica relació que va mantenir Pablo Picasso amb les arts gràfiques.

Quant al projecte PICASSO2006BCN, el Museu ha tancat a principis de desembre de 2005 tot el programa d'exposicions i activitats amb què l'Institut de Cultura de Barcelona retrà homenatge a l'artista.

La tercera línia al voltant de la qual ha girat l'activitat del Museu és la modernització i reestructuració dels serveis interns. S'ha impulsat la reforma de les oficines, la biblioteca-centre de documentació i s'ha creat un nou taller de restauració. Durant l'any 2005 s'ha iniciat també l'automatització del fons documental de la biblioteca.

Cal també indicar que s'ha mantingut la política de préstec d'obres del fons propi per a projectes d'institucions museològiques, tant nacionals com internacionals.

Museu Frederic Marès

Fidels a la línia iniciada l'any 2003, enguany el Museu Frederic Marès ha compartit els seus projectes de recerca amb l'estudi i la reinstal·lació d'algunes col·leccions del Gabinet del Col·leccionista. Aquesta revisió dels fons ha coincidit amb la preparació i la presentació de l'exposició *Teatres de joguina. De l'entreteniment al col·leccionisme. Catalunya, segles XIX-XX* (del 14 de desembre de 2005 al 30 d'abril de 2006) que ha comptat amb la col·laboració de la Fundació Caixa de Girona. L'èxit de la mostra ha ajudat a reforçar notablement la visita i la difusió del Gabinet i del Museu. Aquesta exposició s'acompanya del catàleg corresponent: *Quaderns del Museu Frederic Marès. Exposicions 11*. També cal assenyalar l'exposició central de l'any 2005: *Escultures famoses. La difusió del gust per l'antiguitat i el col·leccionisme* (del 4 de maig al 24 de juliol de 2005) on s'han presentat diverses escultures d'èpoques, formats i materials diferents dels temes més famosos ja des de l'Antiguitat. L'exposició s'acompanya del catàleg corresponent: *Quaderns del Museu Frederic Marès. Exposicions 10*.

L'any 2005 s'ha reobert la secció de Col·leccionisme, així com la sala de Fotografia i la dels Rellotges després d'haver-ne reformat les instal·lacions. Similarmet, s'ha condicionat i il·luminat segons les necessitats museogràfiques actuals la col·lecció de teatres de la Sala de les Diversions, els quals han format part de l'exposició *Teatres de joguina. De l'entreteniment al col·leccionisme. Catalunya, segles XIX-XX*.

Pel que fa a la recerca pròpiament dita, a més dels catàlegs de fons en curs, cal remarcar

Vista del muntatge de l'exposició *Teatres de Joguina*
© 2005, Museu Frederic Marès

la col·laboració amb els departaments d'Art de la Universitat de Barcelona i de la Universitat de Perpinyà en l'organització i participació en les jornades internacionals *Espais Interiors. Casa i Art*, i amb el Departament d'Art de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb qui el Museu comparteix un projecte d'investigació sobre la pervivència de còpies i models d'escultura antiga. D'altra banda, el Museu continua amb el conveni de col·laboració amb el Departament de Teoria del Senyal i Comunicacions de la Universitat Politècnica de Catalunya, en la línia de recerca encetada fa uns anys i dedicada a l'estudi de materials artístics mitjançant les noves tecnologies.

Durant aquest any el Museu també ha continuat inventariant i informatitzant el seu fons. L'objectiu és la millora de les condicions de conservació i l'adaptació al sistema Museum-Plus al començament de l'any 2006. Cal assenyalar l'increment patrimonial amb la donació del senyor Aitor Quiney d'un *Teatre de paper* del segle XX i una obra de teatre de l'Editorial Seix & Barral.

Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí

Durant gener i febrer de 2005 les activitats s'han centrat en l'exposició *Imatges del Cos*, el museu interpretat per Robert Wilson, produïda en col·laboració amb el Fòrum Internacional de les Cultures. Inicialment, s'havia previst clausurar-la l'octubre de 2004, però atesa la bona rebuda per part del públic es va decidir prorrogar-la fins al 27 de febrer de 2005.

Posteriorment, d'abril de 2005 a gener de 2006, s'ha pogut veure *Aus i felins. Arts comparades* (del 27 d'abril de 2005 al 12 de març de 2006) amb obres de les col·leccions d'arts primeres dels museus Barbier-Mueller de Ginebra i Barcelona.

Finalment cal fer esment que, amb motiu del Premi Internacional Catalunya, en els actes del qual va col·laborar el Museu i la seva Associació d'Amics a instàncies del Sr. Lévi-Strauss, es va organitzar una exposició de petit format a La Maison de la Catalogne a París.

Per mantenir el bon estat de conservació del Palau Nadal, seu del Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí, s'han remodelat els sistemes de seguretat i l'accessibilitat, motiu pel qual entre els mesos de març i abril el Museu ha tancat les seves portes al públic. Aquest fet explica el descens de visitants respecte a l'any anterior. Tanmateix, les necessitats i el bon resultat de la tasca ha de repercutir positivament en l'oferta dels propers anys i ajudarà a aplegar un major nombre de visitants.

Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona

En la seva línia habitual, aquest 2005 ha estat un any ple d'activitats al Museu d'Història

Sala introductòria de l'exposició *Aus i Felins.*

Arts Comparades

© 2005, cortesia dels museus Barbier-Mueller

de la Ciutat de Barcelona. Cal destacar l'exposició *¡Abajo las Murallas!* (del 24 de novembre de 2004 al 16 d'octubre de 2005) de producció pròpia i presentada a la Casa Padellàs, que ha ofert una mirada precisa sobre un dels capítols més importants de la història moderna de la ciutat, l'enderroc de les muralles a mitjan segle XIX i les possibilitats de creixement que aquest fet va oferir a la ciutat. El Museu s'ha sumat també a la celebració de l'Any del Llibre i la Lectura amb l'exposició *El Quixot i Barcelona* (del 15 de març al 9 d'octubre de 2005), una visió de la relació entre Cervantes i la ciutat comtal que s'ha celebrat al Saló del Tinell.

Un dels trets que caracteritzen el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona és la seva activitat arqueològica. Un equip de 10 persones han participat en un programa de restauració de les restes medievals que dormen als peus del Mercat del Born. Sobre el mateix conjunt s'han realitzat també tasques de documentació, excavació i disseny del nou projecte museogràfic. En aquesta mateixa línia es continuen investigant les restes de la Barceloneta.

Vista de l'exposició *El Quixot i Barcelona*
© 2005, Rossend Casanova, Any del Llibre i la Lectura

romana, que se situa bàsicament als voltants de la Catedral. En l'àmbit internacional s'ha participat en el projecte europeu Appear, que està destinat a millorar la integració de les restes arqueològiques a la realitat urbana.

Al Museu-Monestir de Pedralbes s'ha pogut veure l'exposició *Els Tresors del Monestir* que ha mostrat una àmplia visió del ric patrimoni que la comunitat de les clarisses ha acumulat al llarg dels segles. La Setmana Internacional d'Estudis Medievals de Pedralbes s'ha dedicat al món de la lectura, i també s'ha estrenat un projecte educatiu consistent en l'edició dels quaderns *Històries del Monestir* i de *Retorn a Barcino*.

Després de 25 anys, el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona torna a publicar els *Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat de Barcelona*, QUARHIS, amb l'objectiu de crear una publicació científica en la qual els arqueòlegs, historiadors i altres investigadors puguin plasmar els resultats dels seus treballs científics, així com conèixer i participar dels resultats d'altres recerques, per tal de dotar l'arqueologia de la ciutat d'una eina de referència.

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

Durant l'any 2005 l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona ha continuat exercint les competències i funcions que li són pròpies dins el sistema arxivístic de l'Ajuntament de Barcelona. Aquestes funcions es deriven de la consideració com a centre responsable de la custòdia, tractament, conservació i difusió del patrimoni documental generat per l'administració municipal des de la creació del règim municipal barceloní a mitjan segle XIII i fins el primer terç del segle XIX, d'altres fons documentals que s'han considerat d'interès per a la història de la ciutat, així com materials fotogràfics, sonors, audiovisuals, bibliogràfics i hemerogràfics que igualment es consideren d'interès per a la investigació i la recerca històrica.

En aquest context, les actuacions més destacades dutes a terme se situen en els quatre àmbits següents: la gestió i el tractament dels fons, la conservació, la difusió i la consulta i la millora de les infraestructures.

Pel que fa a la gestió i el tractament dels fons s'han elaborat i actualitzat diversos instruments de descripció dels fons arxivístics. Ha continuat la tasca d'informatització del buidatge

Inauguració del curs *La gran novel·la sobre Barcelona. De Narcís Oller fins avui*

© 2005, Jordi Calafell, Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

de premsa històric i també la incorporació de registres bibliogràfics retrospectius al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC). Similarmet, s'han conclòs els treballs d'identificació i inventari general dels fons fotogràfics i s'han continuat els treballs de millora de la identificació de les sèries i agrupacions documentals del fons municipal medieval i modern amb l'objectiu de confeccionar un nou quadre de classificació.

Pel que fa a la conservació, s'ha realitzat la revisió i condicionament de diversos fons i col·leccions i s'han restaurat documents de tipologies diverses. D'altra banda, s'han impulsat les actuacions de microfilmació i digitalització de documents per facilitar la consulta i preservar els originals.

Quant a la difusió i consulta, s'ha participat activament en l'organització d'activitats amb motiu de l'Any del Llibre i la Lectura. En aquest marc s'han celebrat dos cursos d'història dins del Seminari d'Història de Barcelona dedicat enguany a aquesta temàtica: *La gran novel·la sobre Barcelona. De Narcís Oller fins avui* (del 19 de gener al 4 de maig de 2005) i *L'exaltació del llibre al vuitcents. Art, indústria i costum a Barcelona*. També s'ha organitzat una exposició de petit format al vestíbul de l'Arxiu amb el títol *Passió pels llibres, passió per la cultura: Eduard Toda i la seva donació a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona* (del 23 d'abril al 31 de desembre de 2005), dedicada a commemorar el 150 aniversari del naixement d'aquest bibliòfil i escriptor. Cal destacar també la publicació del primer volum del *Catàleg dels pergamins municipals de Barcelona (885-1334)*, del núm. 10 de la revista *Barcelona Quaderns d'Història*, i de 3 volums dins la col·lecció *Quaderns del Seminari d'Història de Barcelona*.

L'any 2005 ha estat important en la millora de les infraestructures. S'ha connectat amb xarxa de fibra òptica l'edifici de la Casa de l'Ardiaca, la qual cosa ha permès resoldre un dèficit de connexió informàtica important, millorar la conductivitat i oferir nous serveis en xarxa als usuaris. En segon lloc, s'ha avançat en la millora del sistema de climatització de l'edifici, la qual cosa permetrà disposar de més bones condicions de temperatura i humitat en els dipòsits de documentació. Per últim, han començat les obres d'ampliació i reforma dels espais de l'Arxiu Fotogràfic de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona a la segona planta del Convent de Sant Agustí.

Museu de les Arts Aplicades

El conjunt de centres del Museu de les Arts Aplicades manté l'objectiu de mostrar la important tradició en les arts de l'objecte de la ciutat. Aplega un conjunt de tres museus: el Museu de les Arts Decoratives, el Museu de la Ceràmica i el Museu Tèxtil i d'Indumentària, així com el Gabinet de les Arts Gràfiques. Durant aquest any 2005 ha continuat amb la seva tasca de coordinació dels quatre centres que s'han d'agrupar en el futur Centre de Disseny de Barcelona.

Enguany, a banda de les col·leccions permanents, s'han presentat quatre exposicions. La més destacada ha estat *Objectes. Subjectes* (del 30 de juny de 2004 al 3 d'abril de 2005), celebrada al Museu de les Arts Decoratives, la qual era una prefiguració d'allò que ha de ser el futur Centre del Disseny de Barcelona.

Al Museu de la Ceràmica s'ha pogut veure *Entre Orient i Occident* (del 19 de novembre de 2004 al 2 d'octubre de 2005) que ha mostrat les seves col·leccions de ceràmiques orientals, africanes i europees.

El Museu Tèxtil i d'Indumentària, d'altra banda, ha organitzat l'exposició *La Línia Primitiva* (del 25 de febrer al 29 de maig de 2005). El Gabinet de les Arts Gràfiques ha presentat la mostra *Vola amb nosaltres* (del 29 de setembre al 2 d'octubre del 2005 a l'Edifici Fòrum i del 2 de novembre del 2005 al 8 de gener del 2006 al Museu de les Arts Decoratives).

L'oferta educativa dels Museus de les Arts Aplicades ha incorporat tradicionalment la seva col·lecció a les activitats que ha anat organitzant. Actualment compta amb un programa per a escolars, actiu en període escolar i a l'estiu. Als alumnes, dividits en grups, se'ls ofereix material didàctic i els seus formadors reben una atenció directa i personalitzada. L'any 2005 els temes triats han tingut relació amb cada un dels tres museus: els mobles i altres objectes del Museu de les Arts Decoratives, les formes de fang pel que fa al Museu de la Ceràmica, i els colors dels vestits, dissenys o materials al Museu Tèxtil i d'Indumentària.

Una de les peces presentades a l'exposició *La Línia Primitiva*
© 2005, Museu Tèxtil i d'Indumentària

Centres i museus de ciències

Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella

Aquest any ha estat marcat per la jubilació d'Alicia Masriera, qui des de l'any 1969 i fins el 1985 ha treballat al Museu de Geologia com a conservadora tècnica de la col·lecció de Petrologia i ha estat directora del Museu des de l'any 1985.

El Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella ha treballat durant l'any 2005 en dues línies bàsiques, les exposicions i la catalogació dels seus fons.

A la Sala de la Balena de l'edifici de Zoologia s'ha pogut veure *La diversitat de la VIDA* (del 8 de juny de 2004 al 30 d'abril de 2005) coproduïda amb el Parque de las Ciencias de Granada i integrada en el programa del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004. També cal assenyalar *Mitologia dels dinosaures* (del 29 de juny de 2005 al 21 d'abril de 2006) inclosa dins de la programació de l'Any del Llibre i la Lectura, produïda pel Museo Nacional de Ciencias Naturales i adaptada pel Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella. A l'edifici de Geologia s'ha mostrat *El Museu Martorell, 125 anys de Ciències Naturals* (del 15 de gener de 2004 al 31 de desembre de 2005) i *Gemmes de la Península Ibèrica* (del 4 de març al 31 de desembre de 2005).

S'ha de remarcar també que l'exposició *Els altres arquitectes* ha continuat la seva itinerància per València (Museo de Ciencias Naturales), Madrid (Museo Nacional de Ciencias Naturales) i Girona (Fundació Caixa de Girona) amb una afluència total de 228.414 visitants. També han itinerat *La diversitat de la VIDA* a Granada (Parque de las Ciencias) amb 25.621 visitants i *Les nostres roques* a Núria.

Un dels esquelets de l'exposició *Mitologia dels dinosaures*
© 2005, Alicia Montes, Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella

D'altra banda, quant al fons, el Museu ha ingressat 5.360 nous registres (exemplars o lots) per donacions o adquisicions, i ara en té 1.207.012. Entre les donacions cal destacar els dos exemplars de *Platanus* de Falset, diversos paratipus d'artròpodes, un jaguar, un cocodril, una pitó, 65 micromamífers, 145 cordats de Bolívia, i un holotip i 4 paratips del tritó del Montseny (nova espècie per a la ciència). Pel que fa a les adquisicions, s'ha aconseguit incorporar la Col·lecció Bagué-Serrano de 439 gemmes de la Península Ibèrica. Quant a les bases de dades de la col·lecció, un grup de tècnics del Museu i documentalistes externs han fet una àmplia tasca de registre i la preparació necessària per integrar la base de dades dins el programa de documentació MuseumPlus.

La biblioteca del Museu ha seguit augmentant el seu fons, amb 170 nous volums que se sumen a les més de 12.232 monografies, i ha continuat el seu procés d'informatització. També ha consolidat la web, que ha duplicat el nombre de visites respecte a l'any 2004 i s'ha convertit en un dels seus principals mitjans de difusió, juntament amb una sèrie

de nous productes per anunciar exposicions i activitats. Durant aquest any s'han posat en marxa diverses activitats gratuïtes per famílies en caps de setmana i dies de portes obertes.

El fet més important assolit durant l'any 2005 pel departament de Recerca és que hagi estat concedit un becarí postdoctoral dins del prestigiós programa Juan de la Cierva del Ministerio de Educación y Ciencia i un becarí postdoctoral concedit pel Ministeri de Ciència alemany. Un altre dels fets importants és la consolidació de la vinculació del centre al CSIC mitjançant l'existència de la Unitat Associada d'Ecologia Evolutiva i de la Conducta, lligada a la Estación Biológica de Doñana. Els projectes de recerca han aconseguit finançament del Ministerio de Ciencia y Tecnología i del Ministeri de Ciència alemany, entre d'altres.

El Museu també ha continuat la tasca de publicacions i ha impulsat l'edició de les *Guies d'identificació de Natura*, esforços compendis bibliogràfics que han d'acompanyar la formació de les persones interessades en observar la natura.

Jardí Botànic

El Jardí Botànic de Barcelona, inaugurat l'any 1999, ha apostat en primer lloc per promoure la divulgació de la botànica a la societat a través de noves activitats en les quals es convida a participar i aprendre sobre la vegetació mediterrània. El projecte inclou la creació d'itineraris estacionals on es destaquen les particularitats de les plantes mediterrànies en cada una de les èpoques de l'any. Complementant aquesta oferta, el Jardí ha adquirit una major dimensió ja que

Taller d'ikebana de "Planta't al Botànic a la Primavera"
© 2005, Teresa Vila, Jardí Botànic

ha incorporat la gestió i el manteniment del Jardí Botànic Històric. En aquest sentit s'ha elaborat un Pla de gestió del Sot de la Masia amb l'objectiu de promoure la divulgació i l'educació botànica en la societat. En segon lloc, s'ha apostat per incrementar i millorar les col·leccions de plantes segons nous projectes regionals a partir d'expedicions als seus llocs d'origen.

Pel que fa al programa d'activitats, destaquen els itineraris estacionals, una nova aposta didàctica que vol ser l'eix vertebrador de les activitats del Jardí. Sota el lema "Planta't al Botànic", es va inaugurar aquest programa coincidint amb la primavera i la tardor. L'itinerari mostra com es reflecteix cada estació en el Jardí amb suport documental divers i es pot veure durant tota l'estació. Cada inauguració d'un itinerari estacional, a més, està acompanyada d'altres propostes d'activitats, que s'intenten relacionar amb allò que s'explica en els itineraris.

Institut Botànic

L'Institut Botànic de Barcelona és un centre mixt de recerca, integrat per l'Ajuntament de Barcelona i el Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), que treballa

conjuntament amb el Jardí Botànic en l'elaboració d'un organigrama conjunt del Jardí-Institut per definir i delimitar les funcions pròpies de cada entitat i millorar la col·laboració entre ambdues. També es coordina el paper que han de tenir l'Institut i el Jardí Botànic en el futur Museu d'Història Natural de Catalunya.

L'any 2005 l'Institut Botànic ha treballat per adaptar les bases de dades de les col·leccions històriques al programa MuseumPlus i per a la informatització de les col·leccions nordafricanes i andaluses en el marc del projecte d'investigació BIOGEO. Enguany també un grup d'experts designat per la European Science Foundation ha avaluat amb molt bona qualificació l'activitat científica de l'Institut durant els darrers anys i ha aprovat les línies generals de recerca proposades pels científics de l'Institut per als propers cinc anys. Pel que fa a la investigació, es continua l'estudi emmarcat en el projecte de Cousinias centreasiàtiques i s'han publicat també sis articles científics en revistes internacionals. L'Institut ha organitzat durant l'any 2005 dues exposicions d'art relacionades amb la història natural. La primera ha mostrat escultures d'animals d'Efraïm Rodríguez, la segona ha permès veure fotografies de plantes realitzades per Manel Armengol. Amb aquestes dues exposicions l'Institut s'incorpora també a la activitat cultural del Parc de Montjuïc.

L'edifici de l'Institut Botànic a Montjuïc
© 2005, Institut Botànic

Museus d'etnologia i música

Museu Etnològic

La remodelació del Museu Etnològic durant l'any 2004 ha estat una bona excusa per mostrar una part del seu patrimoni a través de l'exposició *Ètnic. De les cultures tradicionals a la interculturalitat*, que es presentà en ocasió del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004. Així, *La volta al món en vuitanta contes* (del 16 de maig de 2005 al 31 de juliol del 2006) i *La volta al món en vuitanta objectes* (del 16 d'abril de 2005 al 31 de desembre del 2006) prenen com a base l'exposició *Ètnic* però des d'una perspectiva literària, sumant-se així a l'Any del Llibre i la Lectura.

Els fons de la seva col·lecció s'han reubicat i s'ha reiniciat també el treball d'entrada de dades al DAC (Documentació Assistida de les Col·leccions), fet que permetrà incrementar el coneixement sobre les col·leccions en estudi. També cal destacar el trasllat de la biblioteca de l'antic Museu d'Arts, Indústries i Tradicions Populares, que s'incorpora a la biblioteca del Museu Etnològic, actualment en procés d'informatització.

Pel que fa a la incorporació de noves col·leccions, cal destacar la recuperació d'una part del taller de la Joieria Sunyer, establiment emblemàtic de Barcelona. La selecció de les peces permetrà reproduir els processos de fabricació d'un taller de joieria i argenteria (eines, motlles, matrius, esbossos, fotografies i altres documents). També cal destacar la donació per part de la Fundació Folch d'un conjunt d'armes procedents d'Oceania (llances, fletxes, destrals, boomerangs, etc.), i de José María Lafarga

Taller de jocs tradicionals als Jardins del Museu
© 2005, Museu Etnològic

Castells de material etnogràfic dels anys 50 de Guinea Equatorial.

La incorporació de membres de Barcelona Activa durant 10 mesos ha fet possible noves activitats de difusió, amb una especial incidència en el món escolar i en entitats ciutadanes de treball social, així com millorar l'atenció a l'usuari.

Museu de la Música

El programa d'activitats de l'any 2005 del Museu de la Música ha continuat en la mateixa línia dels darrers anys amb la fita d'inaugurar a finals de l'any 2006 el nou projecte del Museu en el complex d'espais i de l'oferta musical de l'Auditori de Barcelona, amb una col·lecció d'instruments i documents musicals únics en les seves característiques a l'Estat espanyol. Així, el Museu ha centrat la seva activitat en la preparació i documentació de les col·leccions per a la nova ubicació i en la definició dels darrers detalls del projecte per presentar a concurs les fases d'arquitectura i museografia. D'altra banda, el nou projecte del Museu de la Música s'ha presentat oficialment al Consorci de l'Auditori, a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC), i al Congrés Internacional de Museologia de Valladolid.

Procés de restauració del piano Albéniz,
circa 1905 (MDMB 1.240)
© 2005, Manel Barcons i Nora Palmiero, Museu de la Música

Un capítol important ha estat la tasca de conservació i restauració d'instruments musicals de cara a la nova exposició als espais de la segona planta de l'Auditori. Cal assenyalar l'esforç que s'ha fet per tal que tots els instruments fossin restaurats en diferents graus per a la seva adequada presentació pública. La conservació i restauració d'instruments té en compte dues perspectives:

- 1) el concepte d'instrument com a document històric que ens aporta informació d'una època;
- 2) com a objecte sonor.

Sota el primer criteri, es fa una restauració estètica i de comprensió de lectura dels instruments; al llarg del 2005 s'ha incidit principalment en les famílies dels instruments mecànics i els aeròfons metall, mentre que s'ha continuat amb les policromies dels clavicèmbals i orgues.

Sota el segon criteri, que té com a objectiu la recuperació del so dels instruments, s'ha de destacar les restauracions que s'han fet dels orgues barrocs i de la col·lecció de pianos - entre els quals destaca el que va pertànyer al compositor Isaac Albéniz-, destinats a ser escoltats a les mateixes sales d'exposició. Els 27 volums de la Partituroteca del Fons Isaac Albéniz (dins el programa de conservació preventiva) han estat restaurats i consolidats per a la futura exposició al nou Museu de la Música, com també ho han estat diversos suports de programes dels instruments mecànics.

D'altra banda, en el terreny de les noves adquisicions, cal assenyalar pel seu interès els instruments electrònics procedents del laboratori Phonos de Barcelona i una petita col·lecció d'instruments africans. El Museu també ha participat en exposicions temporals de relleu durant l'any 2005 a través del préstec d'instruments i dels fons documentals que conserva el seu Arxiu històric musical i fotogràfic: *El Quixot i Barcelona* al Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona; *El Mundo que vivió Cervantes* al Centro Cultural de la Villa de Madrid; *Liliana d'Apel·les Mestres. El món fantàstic d'un creador* al MNAC, i *Josep Maria Cañellas (Reus, 1856 - París, 1902) Photographie des artistes* al Museu de l'Empordà (Figueres). Pel que fa a la documentació de les col·leccions, a part de documentar totes les intervencions de restauració, s'ha revisat la base de dades del fons instrumental i s'ha prosseguit amb l'inventari del fons sonor. Finalment, només resta destacar que, per a la seva millor conservació i difusió, s'ha continuat amb les tasques de microfilmació i digitalització d'una part de la Partituroteca del Fons Joan Manén.

Museus i equipaments consorciats

Museu Nacional d'Art de Catalunya

L'any 2005 ha estat el primer any en què el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) ha pogut ocupar totes les instal·lacions del Palau Nacional de Montjuïc després que fossin inaugurades definitivament el desembre de 2004. El MNAC compta amb 44.123 m² de superfície total rehabilitada, dels quals 10.552 estan dedicats a l'exposició permanent i 2.237 a exposicions temporals. Així, l'any 2005 ha estat possible gaudir per primera vegada del conjunt de la col·lecció d'art català que aplega un període de 10 segles en les disciplines de pintura, escultura, arts de l'objecte, fotografia, numismàtica, medallística, dibuix i gravat. L'any 2005 el Museu ha rebut 769.914 visites.

Pel que fa a les exposicions temporals, el MNAC ha presentat una oferta molt àmplia i variada que ha destacat per les mostres *Obres Mestres del Romànic. Escultures de la Vall de Boí* (del 20 de gener al 28 de març de 2005), *La paraula figurada. La presència del llibre en les col·leccions del MNAC* (del 5 de maig de 2005 al 8 de gener de 2006) i *Liliana* (del 14 de juny al 28 d'agost de 2005), ambdues organitzades en el marc de l'Any del Llibre i la Lectura, *La imatge pública de Roma* (del 17 de desembre de 2004 al 26 de febrer de 2006), *Brücke, el naixement de l'expressionisme alemany* (de l'1 de juny al 4 de setembre de 2005), *Editat, exposat. La fotografia, del llibre al museu* (del 15 de setembre de 2005 al 8 de gener de 2006), *El cubisme i els seus entorns* (del 21 de desembre de 2005 al 23 d'abril de 2006) i *Caravaggio i la pintura realista europea* (del 6 d'octubre de 2005 al 15 de gener de 2006), que, a més de rebre un gran

Un visitant a l'exposició *La paraula figurada. La presència del llibre en les col·leccions del MNAC*

© 2005, Rossend Casanova, Any del Llibre i la Lectura

nombre de visitants, han confirmat la important oferta museística del centre.

Dins l'ampli programa d'activitats s'han inclòs cicles de conferències, taules rodones, tallers familiars, concerts, espectacles de circ, projeccions de pel·lícules i visites dinamitzades. La relació entre el MNAC i els centres educatius es concreta a través del projecte educatiu EducART, una proposta que situa l'art com a part essencial en l'educació de les persones i que porta cada dia al Museu grups d'escolars d'arreu de Catalunya.

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

El Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) ha presentat l'any 2005 una programació entorn als seus tres eixos habituals: exposicions, debats i activitats. Les activitats del CCCB es

Entrada a l'exposició *Littérature de l'exili*
© 2005, CCCB

caracteritzen per la seva varietat i omplen un ampli ventall que inclou audiovisuals, instal·lacions, festivals, músiques, seminaris i tallers. La programació de l'any 2005 ha posat l'accent en la creació emergent i els nous humanismes.

Dins la línia d'exposicions, la programació s'ha iniciat amb la mostra *Factoria d'humor Bruguera*. Seguidament, *París i els surrealistes* ha abordat, amb més de 350 obres exposades, aquest corrent artístic des de la visió dels seus protagonistes. *Occident vist des d'Orient* ha estat una anàlisi sobre la mirada de l'Islam, que conjuga obres històriques amb obres encarregades a 10 artistes contemporanis, com Marja Satrapi o Shadi Ghadirian, que plantegen la seva visió sobre el món occidental. Finalment, s'ha presentat la mostra *Littérature a l'exili*, un repàs a la literatura catalana feta des de fora de les nostres fronteres en el període que va de 1939 a 1975, una exposició inscrita dins de l'Any del Llibre i la Lectura.

Un altre puntal de la programació és l'espai dedicat a la reflexió. *El Debat de Barcelona* ha estat dedicat al tema de les *Passions*, comptant amb la presència, entre d'altres, dels filòsofs Leszek Kolakowski o Soheib Bencheikh. Altres

temes de debat han estat la relació entre Europa i l'Islam, les repercussions de l'11-M i l'11-S o l'anàlisi de la situació a l'Orient mitjà amb una trobada al CCCB entre intel·lectuals palestins i israelians.

El CCCB també ha estat impulsor i seu de diversos festivals en els quals van participar els creadors més innovadors, tot plegat emmarcat dins un projecte global de pensament de la societat contemporània. En la programació s'han mantingut activitats amb una certa trajectòria al Centre com ara la Mostra de Vídeo Independent OVNI, amb una programació sota el lema "Resistències", els festivals *Sonar*, *l'Alternativa*, *Zeppelin*, la segona edició del festival sobre Hip Hop o la mostra de performance *Ebent*. Destaca també el festival *In Motion*, el *Festival de Músiques Contemporànies* o *CMYK* (primer festival dedicat a la cultura de revistes independents). Altres fenòmens relacionats amb la societat de consum com ara el *copyright* o la moda també han estat objecte del programa. I s'ha iniciat el Fora de Programa, que combina projeccions de documentals d'estrena de temes compromesos amb debats en profunditat. Finalment, en l'àmbit de les lletres, i també dins de l'Any del Llibre i la Lectura, s'ha organitzat la Primera Trobada Europea de Novel·la Negra que ha reunit escriptors d'arreu d'Europa especialitzats en aquest gènere; la trobada Barcelona, Capital de la Traducció, que ha versat sobre la importància que té a la ciutat la traducció de textos estrangers; el festival Món Llibre adreçat als més menuts i, per acabar l'any, una edició especial compacta de Kosmopolis, el Festival Internacional de la Literatura, amb un apartat especial de literatura catalana de l'exili.

Museu d'Art Contemporani de Barcelona

"Any deu, moment zero". Aquest és el lema que ha fet servir el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) per celebrar que fa deu anys obria les seves portes al públic.

Dels més de 430.000 usuaris que ha rebut el MACBA aquest any 2005 cal remarcar l'augment dels participants en les activitats, un increment constant en els darrers anys que es pot interpretar com una confirmació que la concepció pluralista que té dels públics sembla ser encertada. Pel que fa a les exposicions temporals, destaquen les retrospectives d'artistes com Vito Hannibal Acconci, Robert Whitman o Robert Frank. També s'ha continuat la col·laboració amb la Diputació Foral de Guipuzkoa

Detall de l'exposició *Ignasi Aballi*

© 2005, David Campos, MACBA

i la Universidad Internacional de Andalucía en el programa *Desacuerdos*, una visió alternativa a la cultura dels darrers anys.

Pel que fa al fons de la col·lecció, destaca especialment l'increment dels préstecs d'obres a altres institucions artístiques. Finalment, en el context de la projecció internacional del Museu, destaca que les exposicions concebudes i organitzades pel MACBA han viatjat durant l'any 2005, com en anys anteriors, per museus i centres d'art de països d'arreu del món.

Fundació Antoni Tàpies

La programació de la Fundació Antoni Tàpies d'aquest any 2005 ha continuat aprofundint en les línies que han definit el seu treball durant els darrers anys: la complicitat amb els moviments artístics i culturals que busquen nous canals d'expressió, acompanyada de tot un seguit d'activitats per als interessats en l'art contemporani.

Entre les exposicions més interessants ha destacat *El somni del públic*. Theresa Hak Kyung Cha, una retrospectiva d'aquesta artista coreana l'obra de la qual va formar part de la segona avantguarda.

En la mateixa línia s'ha realitzat l'exposició *Fernando Bryce*, una mirada crítica i ètica de la història i els seus protagonistes a través de documents, una estratègia que s'ha anomenat *anàlisi mimètica*.

D'altra banda, la Fundació Antoni Tàpies també ha presentat *Entusiasme. Un projecte de Neil Cummings i Marysia Lewandowska*, una proposta de caire conceptual d'ambdós artistes per a la qual s'ha recuperat material filmic amateur polonès. Aquesta mostra ha ofert

Detall de l'exposició *Fernando Bryce*
© 2005, Lluís Bover, Fundació Antoni Tàpies

una mirada crítica del sistema de vida de l'antic règim socialista i una reflexió sobre la construcció de la memòria a través dels documents visuals.

Finalment, la Fundació ha presentat el segon cicle de la sèrie *Inflamable. Cinema, flamenc i cultura de masses després de la modernitat*, projeccions de cinema i vídeo que ens mostren les relacions entre flamencs i moderns.

Fundació Joan Miró

L'any 2005 la Fundació Joan Miró ha celebrat el seu 30è. aniversari. El 20 de novembre de 1975 la Fundació inaugurava la seva primera exposició temporal, una important mostra sobre l'art tàntric. En aquell moment no es parlava d'art ètnic, ni de vídeo art o d'altres disciplines. 30 anys després, la Fundació Joan Miró continua essent un punt de referència i de reflexió per veure i entendre l'art actual.

Per celebrar aquest aniversari la Fundació ha presentat *Sert. Mig segle d'arquitectura 1929 - 1979* (del 25 de febrer al 12 de juny de 2005),

una àmplia mostra dedicada a l'arquitecte que va dissenyar l'edifici de la Fundació. Trenta anys després Josep Lluís Sert demostra la seva vigència.

L'exposició *Joan Miró. Arquitectura d'un llibre* (del 30 de juny al 6 de novembre de 2005) ha demostrat com la frontera entre les disciplines i el diàleg entre artistes plàstics, músics o escriptors ja fa temps que existeix. Aquesta exposició se celebrà en el marc de l'Any del Llibre i la Lectura.

Finalment *Mestres del Collage. De Picasso a Rauschenberg* (del 25 de novembre de 2005 al 26 de febrer de 2006), una completa mostra sobre la tècnica del *collage*, ha mostrat com la superposició de tècniques i materials va revolucionar la història de l'art del segle xx. L'exposició ha esdevingut un dels esdeveniments museístics de l'any a Barcelona.

Aquestes exposicions han estat complementades amb la celebració de seminaris i conferències, així com amb l'edició de catàlegs.

L'exposició *Sert. Mig segle d'arquitectura 1929-1979*
© 2005, Pere Pratdesaba, Fundació Joan Miró

Ellen van Loon i Rem Koolhaas recullen el Premi d'Arquitectura Contemporània de la UE – Premi Mies van der Rohe 2005
© 2005, Fundació Pavelló Mies van der Rohe

Fundació Pavelló Mies van der Rohe

Durant aquest curs s'ha dut a terme la novena edició del Premi d'Arquitectura Contemporània de la Unió Europea – Premi Mies van der Rohe 2005. En aquesta edició el guardó ha estat concedit a l'edifici de l'Ambaixada dels Països Baixos a Berlín, de l'estudi OMA –Office for Metropolitan Architecture–, format per Rem Koolhaas i Ellen van Loon. Els resultats del Premi 2005 han estat objecte d'una nova exposició i d'una publicació amb els 33 projectes de les obres guanyadores i finalistes. La mostra, produïda per la Fundació, ha estat presentada al XXII Congrés de la Unió Internacional d'Arquitectes, a Istanbul, i a la seu de la Cité de l'Architecture et du Patrimoine –Institut français d'Architecture, a París.

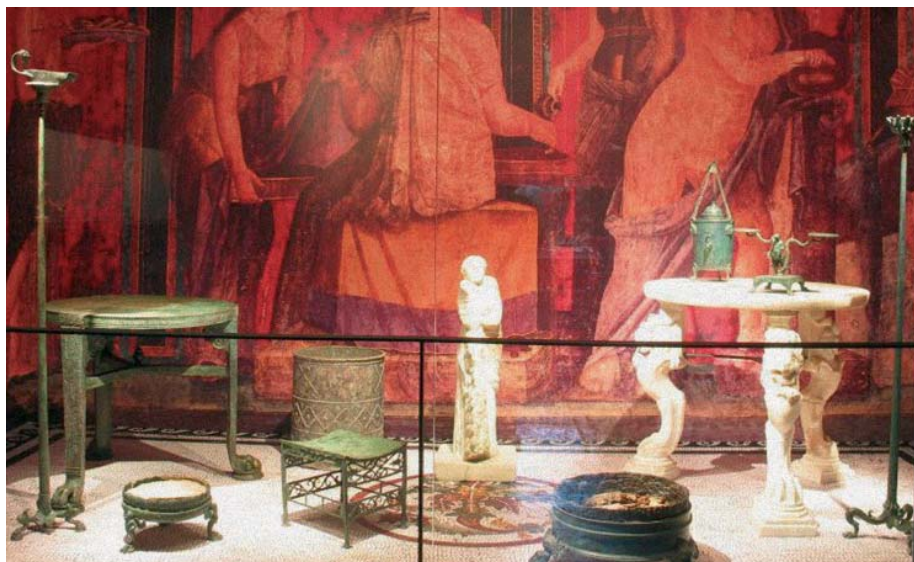
La col·lecció de la Fundació té com a objectiu la documentació, recerca, difusió, educació i promoció de l'arquitectura d'àmbit europeu.

El juliol es van presentar els fons de la col·lecció a l'Edifici del Fòrum amb l'exposició de la *Col·lecció de maquetes de la Fundació Mies van der Rohe*. Es tracta d'un recull dels projectes seleccionats a les diverses edicions del Premi Mies van der Rohe des de la seva creació l'any 1987.

Dins les activitats al Pavelló Mies van der Rohe, l'artista Iñaki Bonillas ha realitzat una intervenció tot plantejant una obra en la qual relaciona subtilment l'arquitectura i els conceptes de llum i espai. També, en col·laboració amb el FAD, la Fundació ha homenatjat l'arquitecte Francesc Mitjans al Pavelló (21.11.05).

Museu Marítim

El Museu Marítim de Barcelona ha celebrat enguany els seus 75 anys i ho ha fet com un dels museus dedicats a aquesta temàtica més

Detall de l'exposició *Un dia a Pompeia. Entre el Vesuvi i la Mediterrània*
 © 2005, Consorci de les Reials Drassanes i Museu Marítim de Barcelona

importants del món i amb unes instal·lacions, les Drassanes Reials, de gran valor patrimonial. Aquest llegat conforma una base sòlida a partir de la qual el centre organitza les seves activitats de preservació, difusió, investigació i recerca de la col·lecció que gestiona.

L'eix principal d'actuació durant l'any 2005 ha estat la millora de la infraestructura i de la circulació per l'exposició permanent. Els visitants han pogut veure amb un acurat itinerari els objectes, documents i models

d'embarcacions que completen el seu fons. També s'han realitzat exposicions temporals entre les quals cal destacar *Un dia a Pompeia. Entre el Vesubi i la Mediterrània* (del 13 de maig al 20 d'octubre de 2005), *Cervantes i les galeres* (del 16 de desembre de 2005 al 12 de març de 2006) emmarcada en l'Any del Llibre i la Lectura, així com la primera convocatòria d'*Art-Mar. Biennal de Mediterrània 2005* (del 21 de setembre al 27 de novembre de 2005) en coproducció amb el FAD.

3

Exposicions a museus i col·leccions municipals i consorciats

Museus i centres d'art

Museu	Títol	Dates	Visitants (1)
Museu Picasso			137.695
	Magnelli. Entre el cubisme i el futurisme	28.10.04 - 06.02.05	15.617
	Jean Hélion	17.03.05 - 19.06.05	41.846
	Llibres il·lustrats per Picasso	11.11.05 - 08.01.06	80.232
Museu Frederic Marès			4.507
	Escultures famoses	05.05.05 - 24.07.05	3.206
	Teatres de joguina	15.12.05 - 30.04.06	1.301
Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí			30.995
	Imatges del cos	03.06.04 - 27.04.05	2.559
	Aus i Felins	27.04.05 - 29.01.06	28.436
Museu d'Art Contemporani de Barcelona			277.111
	Vito Hannibal Acconci Studio	19.11.04 - 14.02.05	16.647
	Robert Frank. Arguments	09.02.05 - 08.05.05	46.219
	Desacuerdos	04.03.05 - 29.05.05	27.763
	Francis Alÿs. A peu des de l'estudi	27.05.05 - 29.08.05	41.284
	Stanley Brouwn	22.06.05 - 25.09.05	5.661
	Robert Whitman. Playback	15.09.05 - 08.01.06	48.034
	Günter Brus. Quietud nerviosa a l'horitzó	12.10.05 - 15.01.06	33.686
	Ignasi Aballí. 0 - 24 h	20.10.05 - 08.01.06	30.305
	Jo Spence. Més enllà de la imatge perfecta	27.10.05 - 15.01.06	27.512
Museu Nacional d'Art de Catalunya			441.992
	Obres mestres del romànic: Escultures Vall de Boí	20.01.05 - 28.03.05	61.597
	Brücke. El naixement de l'expressionisme alemany	02.06.05 - 04.09.05	87.362
	Liliana. El món fantàstic d'Apel·les Mestres	14.06.05 - 28.08.05	51.671
	Caravaggio i la pintura realista europea	11.11.05 - 15.01.06	147.972
	Editat/Exposat. La fotografia, del llibre al museu	16.09.05 - 04.12.05	79.064
	El cubisme i els seus entorns	20.12.05 - 07.05.06	14.326

Museus i centres d'art

Museu	Títol	Dates	Visitants ⁽¹⁾
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona			158.394
	El món de Gao Xingjian + Hiperiment	15.09.04 - 23.01.05	1.696
	Factoria d'humor Bruguera	20.01.05 - 10.04.05	25.382
	París i els surrealistes	17.02.05 - 22.05.05	48.712
	Occident vist des d'Orient	26.05.05 - 25.09.05	36.581
	Literatures de l'exili	05.10.05 - 29.01.06	12.734
	Julio Cortázar	15.09.05 - 16.01.05	1.430
	World Press Photo	22.09.05 - 16.10.05	20.060
	Mientras tanto... Iván Zulueta	26.10.05 - 18.12.05	7.144
	BAC!	08.11.05 - 11.12.05	4.655
Fundació Joan Miró			473.090
	La dona, metamorfosi de la modernitat	25.11.04 - 06.02.05	65.701
	Sert, mig segle d'arquitectura	24.02.05 - 12.06.05	181.772
	Joan Miró. Arquitectura d'un llibre	30.06.05 - 06.11.06	182.367
	Mestres del collage. De Picasso a Rauschenberg	24.11.05 - 31.12.05	43.250
Fundació Antoni Tàpies			61.385
	Maquetes sense qualitat. Alejandra Riera	12.11.04 - 16.01.05	1.754
	El somni del públic	28.01.05 - 10.04.05	14.204
	Col·lecció	16.07.05 - 16.10.05	19.403
	Fernando Bryce	21.04.05 - 10.07.05	16.889
	Entusiasme	28.10.05 - 15.01.06	9.135

Museu d'arts aplicades

Museu	Títol	Dates	Visitants ⁽¹⁾
Museu de les Arts Decoratives			15.805
	Objectes / Subjectes	29.06.04 - 03.05.05	9.139
	Disseny per al reciclatge	03.06.05 - 31.07.05	6.666
Museu de Ceràmica			16.690
	Entre Orient i Occident	19.11.04 - 03.04.05	16.690

Museus d'història

Museu	Títol	Dates	Visitants ⁽¹⁾
Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona			81.092
	¡Abajo las murallas!	04.11.04 - 16.10.05	30.153
	El Quixot i Barcelona	16.03.05 - 09.10.05	48.162
	Barcelona&fotografia	18.11.05 - 19.03.06	2.777

Museus de ciències naturals

Museu	Títol	Dates	Visitants ⁽¹⁾
Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella		49.489	
	La diversitat de la vida	09.06.04 - 01.05.05	5.751
	Mitologia dels dinosaures	29.06.05 - 21.04.06	43.738
Jardí Botànic			3.173
	De la curiositat a la prospectiva ⁽²⁾	15.06.04 - 17.04.05	3.173

⁽¹⁾ Xifres corresponents als visitants de l'any 2005

⁽²⁾ Exposició organitzada per l'Institut Botànic de Barcelona

Font: cada museu

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Dades globals de visitants d'exposicions a museus i col·leccions

Titularitat del centre	Visitants 2004	Visitants 2005	Visitants 2005/2004	% Variació
Municipals i consorciats	3.688.222	3.871.133	3.984.142	3
D'altres institucions públiques	547.050	496.661	300.589	-39
Privats	4.323.919	5.312.165	5.705.326	7
TOTAL	8.559.191	9.679.959	9.990.057	3

Font: cada museu

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

EXPOSICIONS I CENTRES D'ARTS VISUALS

La Virreina Exposicions

Aquest 2005, l'Any del Llibre i la Lectura ha estat un dels grans protagonistes als espais de La Virreina Exposicions: a l'espai Xavier Miserachs del Palau de la Virreina s'hi ha pogut veure *Entrellibres* del nord-americà Abelardo Morell, que ha presentat una manera molt personal d'entendre i retratar el llibre. Altres exposicions han estat *Vuelo de ángel*. *Fotografies de Valentín Vallhonrat* que és el darrer treball d'aquest prestigiós fotògraf i *Fotomercè 2005*. *Txema Salvans. Troba-t'hi!* les millors fotos de l'edició de 2004 amb un recull de les fotografies realitzades pels ciutadans i seleccionades d'entre les moltes realitzades per La Mercè de l'any anterior. Al mateix edifici, a l'Espai 2, s'hi ha exposat *el Perich, sense concessions*, un homenatge a aquest dibuixant humorista barceloní i també emmarcat en l'Any del Llibre i la Lectura i *Cartells de la Guerra 1936-1939*. *Col·lecció Fundación Pablo Iglesias* sobre el cartellisme i la Guerra Civil espanyola. Finalment, a La Capella (a l'antiga capella de l'Hospital de la Santa Creu) s'hi ha pogut veure *Ruido*

del mexicà Gerardo Súter, el festival Antiliteratura i Realfiction, una trobada amb la literatura contemporània.

Paral·lelament han continuat les exposicions dedicades a artistes i personalitats destacades de la vida cultural de la ciutat. És el cas de les mostres *Antonio Miró a través del temps* dedicada al consagrat modista barceloní, *Eugeni Forcano. Fotografies 1960-1996* que mostrava la seva fotografia de reportatge social i *Camino Andado. Fotografies de Joan Guerrero*, un dels grans cronistes periodístics, amb les quals s'ha completat l'oferta dels espais del Palau de la Virreina. D'altra banda, La Capella ha continuat el seu programa d'intercanvis internacionals Roundabout Encounter Programm amb l'exposició d'artistes tailandesos *Bangkok -Bangkok* presentada a les sales de l'antiga capella de l'Hospital de la Santa Creu i *About Into Structures* mostrada als espais d'AARA (About Art Related Activities) a Bangkok. Cal destacar que els projectes produïts als espais de La Virreina Exposicions han aconseguit, un any més, ampliar la presència de l'ICUB tant a la ciutat com en altres països, ciutats i institucions culturals.

Un visitant a l'exposició *Abelardo Morell*
© 2005, Pep Herrero, La Virreina Exposicions

Detall de l'exposició *Sal a la sopa*
© 2005, La Capella, La Virreina Exposicions

Dades de visitants d'exposicions a La Virreina Exposicions

Sala	Títol	Dates	Visitants ⁽¹⁾
Palau de la Virreina			123.243
Palau de la Virreina. Espai 2			29.471
	Cartells de la Guerra	16.12.04 - 20.02.05	16.617
	Antonio Miró	22.03.05 - 05.06.05	5.230
	el Perich	07.07.05 - 08.01.06	7.624
Palau de la Virreina. Espai X. Miserachs			93.772
	Vuelo de ángel	01.12.04 - 20.02.05	11.317
	Eugeni Forcano	21.03.05 - 22.05.05	26.103
	Joan Guerrero	02.06.05 - 28.08.05	19.532
	Purificación García	01.09.05 - 11.09.05	2.925
	Fotomercè	21.09.05 - 23.10.05	26.658
	Abelardo Morell	08.11.05 - 05.03.06	7.237
La Capella			45.356
	Sal a la sopa	19.11.04 - 09.01.05	2.039
	The versionist	nov.04 - 09.01.05	1.836
	Bangkok, Bangkok	08.02.05 - 10.04.05	9.877
	Cambra de tots, Gemma Farran	08.02.05 - 10.04.05	10.499
	Antiliteratura	14.06.05 - 17.06.05	489
	Ruido	02.06.05 - 25.09.05	11.756
	Realfiction	14.09.05 - 15.09.05	280
	La ciutat, mapes urbans. Tallers Elisava	14.10.05 - 23.10.05	3.016
	Generacions 2005. Premis i Beques. Caja Madrid	12.11.05 - 31.12.05	5.564
TOTAL LA VIRREINA EXPOSICIONS			168.599

(1) Xifres corresponents als visitants de l'any 2005

Font: La Virreina Exposicions

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Vista de l'exposició *Cultures creuades: ficcions i ritus*
© 2005, Ros Ribas, Metrònom

Metrònom

Durant aquest any, Metrònom ha continuat mostrant exposicions de referència dins l'art contemporani en les quals s'analitzen els aspectes més innovadors del món de les arts. Enguany s'han complert 25 anys de treball donant sortida a les propostes més arriscades tant d'àmbit nacional com internacional i que volen renovar el panorama de l'art més actual.

A Metrònom s'han pogut veure exposicions com *Beyond Science*, amb Susan Coolen i Annie Thibault, que va conrear diversos tipus de fongs i després va emprar les mostres per a una composició cromàtica a la Sala Central, mentre que Coolen va treballar amb imatges digitals sobre les classificacions científiques.

Una altra exposició d'interès ha estat *Lugares de culto* en la qual l'artista Claudia Terstappen ha presentat una instal·lació de vuit enormes fotografies amb cinc peces de vídeo i una gran instal·lació, pensada especialment per a la sala,

de l'artista gallega Carme Nogueira.

L'Any del Llibre i la Lectura també hi ha estat present amb l'exposició *Llibres singulars de fotografia de la Col·lecció Rafael Tous*.

La música ha tornat a ser protagonista a Metrònom. El mes de febrer s'ha presentat una nova edició de la Setmana Internacional de Música Experimental, comissariada pel col·lectiu IBA i dedicada a la improvisació musical, i el setembre s'ha programat Off ICMC, amb concerts de música experimental i una exposició d'instal·lacions sonores.

Hangar

Les línies d'actuació d'Hangar al llarg d'aquest any responen a la filosofia que l'ha caracteritzat durant els darrers anys, la qual es basa en la prestació de serveis a la comunitat artística.

Una de les principals activitats d'Hangar és l'ampliació de centres associats. En aquest aspecte, enguany s'ha convocat una nova edició de les beques Astérides i Triangle France

a Marsella (França), Fondazione Pistoletto a Biella (Itàlia), Duende a Rotterdam (Països Baixos) i s'ha ofert una segona beca d'intercanvi amb el Fondo Nacional de la Cultura y las Artes (FONCA) de Mèxic. Hangar també s'ha apropiat més a Eyebeam, un centre de Nova York que des de feia un temps havia atret la seva atenció pel seu dinamisme, activitats i compromís en la producció i difusió de l'art contemporani de la ciutat.

En relació amb la producció d'obres, els vídeos i les peces multimèdia produïdes a Hangar s'han pogut veure a galeries i centres expositius de la ciutat. Cal destacar que aquest any s'ha augmentat considerablement la visibilitat dels treballs que s'hi han produït.

Les col·laboracions esdevenen una peça fonamental en l'estructura i en el treball d'Hangar. Sensible a l'entorn i a la necessitat de treballar en xarxa, està duent a terme una política de col·laboracions amb diverses entitats que es concreten en alguns casos accentuant la potencialitat d'aspectes com l'organització de workshops o la producció de projectes expositius d'altres institucions. En els darrers anys el suport a la recerca i la producció artística ve despertant l'interès de les administracions públiques. Com a resultat de diverses trobades i converses, l'Ajuntament de Granollers ha decidit convidar formalment Hangar a integrar-se en el projecte de Roca Umbert/Fàbrica de les Arts. Hangar, d'altra banda, aporta l'experiència, capacitat de gestió i capital social acumulats durant els 25 anys d'existència de l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya i els nou anys de treball a la seva seu original, a l'antic complex industrial de Can Ricart, al barri

Entrada a Hangar
© 2005, Hangar

barceloní del Poblenou. La proposta del 22@ de l'ampliació d'Hangar dins de Can Ricart s'orienta en aquest sentit.

Durant l'any 2005 Hangar també ha endegat un procés de refundació del centre, amb el qual ha de redefinir la seva estructura i fer-la més funcional en un moment en què es planteja l'obertura d'una nova seu a Granollers i en el context del naixement d'algunes altres iniciatives de producció que podrien configurar una futura xarxa de centres.

4

Teatre i dansa

Més de dos milions d'espectadors han assistit als 552 espectacles que han conformat l'oferta en arts escèniques de Barcelona l'any 2005. Amb una ocupació que creix any rere any, els equipaments que programen obres de teatre i dansa han continuat cercant les fórmules més contemporànies i innovadores per oferir espectacles de qualitat per als diferents públics.

Així, al Mercat de les Flors s'hi han representat creacions d'artistes internacionals tan reconeguts com Anne Teresa de Keersmaker,

Angelin Preljocaj, Frédéric Flamand i Wim Vandekeybus i el Teatre Lliure ha fet una aposta doble d'internacionalització de les produccions locals i de programació de noms de prestigi internacional.

Amb l'experiència acumulada, el Mercat de les Flors s'ha preparat per iniciar durant l'any 2006 un procés de canvi a través del qual es convertirà en el futur Centre de les Arts del Moviment, un equipament de creació i experimentació al voltant de la dansa i d'altres dramàturgies no textuais.

Total espais escènics a sales municipals o concertades

Sala	Espectacles	Representacions	Taquillatge	Entrades venudes	Espectadors	Oferta diària	Mitjana	Ocupació	% Entrades venudes
Gran Teatre del Liceu	63	218	16.095.977	273.409	297.353	338.114	1.364	88	81
Teatre Lliure.									
Espai Lliure	7	164	198.301	17.549	20.195	24.846	123	81	71
Teatre Lliure.									
Fabià Puigserver	21	170	469.875	37.011	48.318	74.426	284	65	50
Teatre Grec	17	29	968.202	36.726	41.351	51.818	1.426	80	71
Mercat de les Flors-MAC	27	61	198.793	20.729	28.419	51.028	466	56	41
Mercat de les Flors-OM	18	26	18.442	3.013	4.769	8.270	183	58	36
Mercat de les Flors-SG	20	26	13.196	1.352	1.778	2.352	68	89	57
TOTAL	173	694	17.962.786	389.789	442.183	550.854	637	80	71

Font: Gran Teatre del Liceu, Mercat de les Flors i ADETCA.

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Mercat de les Flors

La programació del Mercat de les Flors s'ha caracteritzat per alguns noms de grans coreògrafs internacionals, com ara Anne Teresa de Keersmaker, Angelin Preljocaj, Frédéric Flamand, Wim Vandekeybus i Meg Stuart, amb les obres *Rain*, *Near life experience*, *Silent collisions*, *Blush* i *Disfigure Study*, respectivament. En aquesta temporada també s'ha apostat per produccions locals dins d'una línia de treball multidisciplinària que ha apropiat propostes de música, cinema i experimentació teatral. Han completat la programació una variada oferta de festivals impulsats per col·lectius de la ciutat.

La celebració dels 20 anys de la inauguració amb l'obra *Mahabharata* de Peter Brook ha estat una ocasió perfecta per fer balanç d'un equipament que ha estat durant tot aquest temps el gran impulsor de les arts escèniques a Barcelona i un referent de la creació contemporània.

En l'horitzó del 2006, el Mercat de les Flors inicia una transició que l'ha de dur a convertir-se en un Centre de les Arts del Moviment, en el qual participen, a més de l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i el Ministerio de Cultura. Un espai que se centrarà especialment en la dansa però que també acollirà altres dramaturgies no textuais i que pretén ser un espai per a la creació, investigació i exhibició de diverses disciplines artístiques vinculades al moviment.

Dintre de la programació de la temporada 2004-2005, i en aquest darrer any, cal esmentar els espectacles *Bloody Mess* (21.01.05-23.01.05) presentat per la companyia anglesa Forced Entertainment; l'espectacle *Les Portes del Cel* (03.02.05-06.02.05), de l'autor

Espectacle *Blush* de Wim Vandekeybus
© 2005, Mercat de les Flors

i director Josep Pere Peiró; l'obra *Rotten* (16.02.05 - 20.02.05) del Col·lectiu Igloo; *Madre e assassina* (10.05.05 - 13.05.05) del Teatrino Clandestino; *Postteatre* a l'Espai Brossa i en el marc de Barri Brossa (08.04.05 - 10.04.05); *Fiestas populares* (21.04.05 - 24.04.05) amb Juan Navarro, Ignasi Duarte i Gonzalo Cunill; *El Cremaster de los cojones* (12.05.05 - 15.05.05) un espectacle del ballari i performer Sergi Fàustino que va guanyar el 5è Premi Projectes Arts Escèniques Lleida 2004; i la Marató de l'Espectacle (03.06.05 - 04.06.05) que ha celebrat la seva 22a edició. En dansa cal esmentar *Blush* (13.01.05 - 16.01.05), l'últim espectacle de Wim Vandekeybus que ha arribat a Barcelona en la seva tercera temporada, amb més de 100 representacions a Europa i Àsia; *Dalidance* (10.02.05 - 13.02.05) del coreògraf Ramon Oller i Metros que s'endinsen en el món dalinià; l'últim espectacle del coreògraf Angelin Preljocaj titulat *Near life experience* (24.02.05 - 27.02.05); el nou treball de la coreògrafa Anne Teresa De Keersmaeker, *Rain* (03.03.05 - 06.03.05), basat en una narració de l'escriptora neozelandesa Kirsty Gun sobre la innocència perduda; la presència del director artístic del Ballet

de Marsella, Frédéric Flamand, amb *Silent Collisions* (18.03.05 - 20.03.05); l'espectacle *Disfigure Study* (07.04.05 - 09.04.05) de Meg Stuart; la creació del coreògraf Carmelo Salazar, *Africa isnot sofar* (14.04.05 - 17.04.05); una única funció de *Tot dansa: ballem la poesia* (18.05.05); i el festival urbà per excel·lència *Urban Funke BCN 2005* (06.05.05 - 07.05.05). També cal destacar *Cultura 2000*, una trobada d'investigació entre creadors i professionals

de la comunicació de cinc països amb la finalitat de desenvolupar diversos estudis, *work in progress* i espectacles en els què la gestualitat i la comunicació són la base del projecte. D'entre més de 300 projectes presentats a la Unió Europea, aquesta escollí el del Mercat de les Flors, concedint una subvenció que sufraga el 50 % del cost de la realització del projecte.

Total Mercat de les Flors

	2003	2004	2005	% variació 2005/2004
Entrades venudes	20.438	18.014	25.094	39
Espectadors	25.353	25.702	34.966	36
% ocupació	53%	56%	57%	1
Taquillatge (€)	120.580	116.927	230.431	97

Font: Mercat de les Flors

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Teatre Lliure

L'any 2005 la programació del Teatre Lliure ha fet palès l'interès a projectar la creació autòctona, potenciant una àmplia gamma de dramaturgs, directors i coreògrafs, i a portar als escenaris de Barcelona espectacles i companyies de primera línia internacional.

De gener a juny s'ha pogut veure a la Sala Fabià Puigserver: *Nora* (08.01.05 - 09.01.05) d'Henrik Ibsen, dirigida per Thomas Ostermeier de la Schaubühne am Lehniner Platz de Berlín; i l'estrena de *Santa Joana dels Escorxadors* (12.01.05 - 23.01.05) de Bertolt Brecht, versions totes dues dirigides per Àlex Rigola; *Marie i*

Bruce (27.01.05 - 27.02.05) un text de Wallace Shawn dirigit per Carlota Subirós; *D'avant*, dels Ballets C. de la B.; *L'home de teatre* (30.03.05 - 01.05.05) de Thomas Bernhard, sota la direcció de Xavier Albertí; *Hedda Gabler* (04.05.05 - 05.05.05) el segon Ibsen de la temporada, aquest cop dirigit per Éric Lacascade de l'Odéon-Théâtre de l'Europe de París; i *La meua filla sóc jo* (19.05.05 - 29.05.05) una òpera de Carles Santos, músic resident al Teatre Lliure.

A l'Espai Lliure s'han presentat: *Una història en quatre parts* (19.01.05 - 23.01.05) i *V.O.S.* (03.02.05 - 20.02.05) de Carol López; *Occisió*

Ricard 3er al Teatre Lliure
© 2005, Ros Ribas, Teatre Lliure

(03.03.05 - 20.03.05) un text de Lluïsa Cunillé dirigit per Lurdes Barba; *Solo por placer* (07.04.05 - 10.04.05) d'Àngels Margarit - Companyia Mudances; *Prestidigitacions* (14.04.05 - 17.04.05) del també ballari i coreògraf Jordi Cortés; *El Bosc de Farucàrun* (09.06.05 - 12.06.05) de M. Carme Mateu, amb música d'Óscar Peñarroya, en col·laboració amb el Gran Teatre del Liceu, i el Projecte Taller Òpera Haydn, de l'Escola Superior de Música de Catalunya, dues òperes d'aquest compositor sota la direcció musical de Xavier Puig i la direcció escènica de Jordi Prat i Coll.

Durant l'estiu, i ja dins el marc del Festival de Barcelona Grec, el Lliure ha ofert *Els germans Karamàzov* (30.06.05 - 03.07.05) de la companyia Stary Teatre de Cracòvia; de la Volksbühne am Rosa-Luxemburg-Platz i de Jean-Claude Carrière, obra dirigida per Carles Alfaro.

L'últim trimestre del 2005 ha estat ple d'estrenes. D'una banda, a l'Espai Lliure s'ha pogut veure: *Un matrimoni de Boston* (14.09.05 - 13.11.05) de David Mamet, dirigit per Josep Maria Mestres; *Borges + Goya* (24.11.05

- 04.12.05) de Rodrigo García-La Carnicería Teatro, i *PPP* (15.12.05 - 15.01.06) un espectacle de Lluïsa Cunillé i Xavier Albertí sobre Pier Paolo Pasolini. D'altra banda, a la Sala Fabià Puigserver s'han estrenat: *Der Würgeengel* (16.09.05 - 18.09.05) segona presència de la Schaubühne; *Medeamaterial* (06.10.05 - 08.10.05) de Heiner Müller en versió d'Anatoli Vassiliev; *Isabella's Room* (18.10.05 - 19.10.05) de Jan Lauwers; *Ricard 3r* (27.10.05 - 04.12.05) segon Shakespeare de l'any, dirigit per Àlex Rigola; *Foi* (12.12.05 - 13.12.05) segona presència dels Ballets C. de la B.; *Tragedia Endogonidia. b.#03 Berlin* (16.12.05 - 17.12.05) de Romeo Castellucci-Societas Raffaello Sanzio; i la reposició de *Psitt!! Psitt!! / Caravan* (23.12.05 - 29.12.05) de la Gelabert-Azzopardi Companyia de Dansa.

Els espectacles del Teatre Lliure en gira durant l'any 2005 han estat quatre: *Juli Cèsar* i *Ricard 3er*, estrenats al Festival de Teatro Clásico de Almagro, i *Santa Joana dels Escorxadors* i *European House*, estrenats al Festival Temporada Alta.

L'any 2005 també ha estat l'any en què s'ha consolidat el Cicle de Jazz del Teatre Lliure, amb tres concerts, i el projecte d'Assaigs Oberts, en col·laboració amb l'Institut del Teatre, amb cinc propostes sobre els autors presentats en temporada.

Teatre Lliure

	2003	2004	2005	% Variació 2005/2004
Entrades venudes	65.158	69.332	54.560	-21
Espectadors	82.224	75.065	68.513	-9
% ocupació	66 %	55 %	69 %	25
Taquillatge (€)	744.189	959.943	668.176	-30

El 2004 tanca la seu de Gràcia i obre a l'estiu pel Fòrum
El 2005 tanca els mesos de juliol i agost

Font: Estadística d'ADETCA
Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Dades de ciutat - dades globals d'arts escèniques

	2003	2004	2005	% variació 2005/2004
Sales públiques				
Espectacles	259	259	233	-10
Representacions	1.766	1.766	1.013	-43
Entrades venudes	601.085	601.085	410.590	-32
Espectadors	675.952	675.952	479.463	-29
Oferta	908.080	908.080	622.055	-31
Mitjana diària	383	383	387	1
% ocupació	74	74	71	-4
Sales privades				
Espectacles	264	403	319	-21
Representacions	6.975	5.740	6.690	17
Entrades venudes	1.396.230	1.164.662	1.485.410	28
Espectadors	1.492.475	1.439.081	1.583.353	10
Oferta	3.168.710	3.392.984	3.027.182	-11
Mitjana diària	214	251	237	-6
% ocupació	47	42	52	23
Total arts escèniques				
Espectacles	523	662	552	-17
Representacions	8.741	7.506	7.703	3
Taquillatge (€)	43.817.805	43.310.718	44.802.380	3
Entrades venudes	1.997.315	1.765.747	1.896.000	7
Espectadors	2.168.427	2.115.033	2.062.816	-2
Oferta	4.076.790	4.301.064	3.649.237	-15
Mitjana diària	248	282	268	-5
% ocupació	53 %	49 %	57 %	16

Espectadors d'arts escèniques en el marc de festivals (2005) ⁽¹⁾

	2005
Nombre de festivals d'arts escèniques	5
Total d'espectadors	105.151 ⁽²⁾

⁽¹⁾ Alguns dels espectacles d'aquests festivals s'han programat a sales d'arts escèniques estables i, per tant, una part dels espectadors ja està comptabilitzada a les taules anteriors

⁽²⁾ Aquesta xifra recull els espectadors de 4 festivals d'arts escèniques més els espectadors d'arts escèniques del Festival de Barcelona Grec 2005

Font: ADECA i organització de festivals

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

5

Música

La música ha estat i continua sent la representació sonora de les ciutats. La música no és només un art, sinó que, per damunt de tot, és una pràctica, que com a tal fomenta l'educació de la sensibilitat, la integració, la diversitat, el civisme, la vida social i el dinamisme econòmic. Amb la música es comparteixen imatges, sons, memòria, sensacions, records i desitjos, alhora que fa vibrar i posa en joc sentiments, afectes, passions i idees. En definitiva, obre camins per al reconeixement propi, per a l'apropament, la convivència i el creixement personal.

El 2005 ha estat l'any en què el Territori Fòrum s'ha revelat com un gran espai d'utilització pública col·lectiva, fet que queda demostrat

tant per l'afluència de públic als concerts programats pel BAM durant les Festes de la Mercè com per les 45.000 persones que van assistir al Primavera Sound. A la programació de Territori Fòrum cal sumar-hi les temporades de música clàssica dels grans equipaments com l'Auditori, el Palau de la Música Catalana i el Gran Teatre del Liceu, les programacions de petit o mitjà format de les sales de música en viu, els grans concerts i els cada cop més concorreguts festivals que se celebren a Barcelona. I tot plegat permet afirmar que aquest 2005 ha estat un cop més un any de gran efervescència en l'àmbit musical i ha compost la pròpia simfonia de ciutat.

Dades de música a Barcelona

Equipament	Concerts	Espectadors	Oferta	% ocupació
L'Auditori	282	375.908	439.476	86
Palau de la Música Catalana	229	332.277	488.082	68
Gran Teatre del Liceu	218	297.353	338.111	88
Altres espais de concerts ⁽¹⁾	50	444.973	-	-

⁽¹⁾ Dades facilitades per la Societat General d'Autors i Editors (SGAE)

Música en el marc de festivals 2005 ⁽¹⁾

Nombre de festivals de música	28
Total d'espectadors	592.425 ⁽²⁾

⁽¹⁾ Alguns dels concerts d'aquests festivals s'han programat a l'Auditori o al Palau de la Música Catalana i, per tant, una part dels espectadors ja ha estat comptabilitzada a la taula anterior

⁽²⁾ Aquesta xifra recull els espectadors de 27 festivals de música més els espectadors dels concerts del Festival de Barcelona Grec 2005

Font: L'Auditori, Palau de la Música Catalana, Gran Teatre del Liceu, SGAE i organització de festivals
Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Banda Municipal

Enguany la Banda Municipal ha ofert 76 concerts i ha dedicat 28 dies a les audicions escolars amb programació doble. En 86 ocasions ha comptat amb la presència de directors convidats i col·laboradors. Els concerts de la Banda Municipal s'han realitzat, a Barcelona, al Casino L'Aliança del Poblenou, als districtes, al Territori Fòrum, als espais festius de la ciutat, però també en altres poblacions com Sant Just Desvern,

Castellbisbal, Cambrils, La Roca del Vallès, Santa Perpètua de Mogoda, Montcada i Reixach, Vilafranca del Penedès i Fornells (Menorca).

D'altra banda, la Banda Municipal manté col·laboracions amb el Festival LEM i l'Associació Catalana de Compositors que demostren la versatilitat i possibilitats de la formació musical, així com el seu ferm compromís amb les iniciatives més innovadores.

La Banda Municipal en una de les seves actuacions
© 2005, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Banda Municipal

% variació	2004	2005	2005/2004
Representacions	64	76	19 %
Espectadors	54.801	68.347	25 %

Cobla Ciutat de Barcelona

La Cobla Sant Jordi ha estat un any més la Cobla Ciutat de Barcelona i ha actuat en tots els districtes de la ciutat i en els principals actes festius barcelonins. Dins la promoció d'obres composades per cobla s'ha enregistrat el CD *Sardanes retrobades*. Josep Serra, una iniciativa que ha estat molt ben acollida tant per part del públic com entre la premsa especialitzada.

Servei de Promoció i Difusió de la Música

Enguany el Servei de Promoció i Difusió de la Música ha treballat en la seva promoció a la ciutat a través de diverses línies d'actuació. Així, la creació de l'Observatori de Músiques Emergents ha fet aflorar la millor creació local i s'ha posat en relació amb els principals circuits i esdeveniments musicals locals.

D'altra banda, el Servei de Promoció i Difusió de la Música també ha seguit garantint la presència de Barcelona en diverses fires, mercats i festivals internacionals i la presentació en aquests espais de les darreres propostes barcelonines.

L'any 2005 s'ha establert una via de diàleg amb el sector musical per tal de recollir les seves reivindicacions i s'han definit línies d'actuació, com ara un estudi sobre les normatives aplicables per a la interpretació de música en viu. Una altra actuació per a la promoció de la música ha estat la posada en marxa d'una línia de subvencions per a les sales de música en viu amb l'objectiu de fomentar la seva activitat com a port d'entrada a formacions que s'inicien en els circuits professionals o a aquelles que ja són professionals però necessiten suport per continuar la seva activitat.

Centre Artesà Tradicionàrius

El C.A.T. Centre Artesà Tradicionàrius ha continuat aquest 2005 amb el calendari habitual de propostes, que inclou programacions musicals (el Tradicionàrius 2005, Abril Folk al C.A.T. i la Patum al C.A.T.), formació (tallers) i altres activitats (assaigs de grups de música folk). També cal esmentar la participació en projectes externs i les publicacions, com la revista *Folk*, el Tradifolk, el conveni amb TV3 per al

La Cobla Ciutat de Barcelona en una actuació
© 2005, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Concert El Cau del Llop en la programació del CAT
© 2005, Montse Salgado Pineda, CAT

programa *Rodasons* i l'edició de maquetes i CD. El Tradicionàrius Festival de Folk Internacional ha celebrat enguany la seva XVIII edició (14.01.05 - 18.03.05) amb una programació ben variada, que ha inclòs des del concert del grup andalusí Contradanza a la Mostra gastronòmica de les Illes Balears, passant per una Jornada de Treball de l'Assemblea de la Plataforma per la Música de la Terra o la Nit de ball que, per Carnestoltes, ha presentat Antonio Rivas Trio (Colòmbia) i Mescla (Nàpols). El C.A.T. també ha participat a les Festes de Santa Eulàlia i ha organitzat la Nit de les Terres de l'Ebre i la Nit de la revista *Folc*. També cal destacar l'exposició fotogràfica *Nit de foc*. Sa festa dels dimonis amb imatges de Pep Toni Bassa (14.01.05 - 29.01.05). S'han celebrat tallers de gralla, acordió diatònic, percussió, violí, cançó tradicional, viola de roda, flabiol i tabla, entre d'altres, i s'ha dut a terme un curs de dansa dels Països Catalans i d'arreu del món. El C.A.T. ha organitzat o col·laborat en projectes externs com la Plaça del Folk de la festa major de Gràcia, Festacarrer, Mercè Folk i a la Fira d'Espectacles de Manresa, entre d'altres.

Equipaments i serveis consorciats

L'Auditori i l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya

Sense comptar la programació extraordinària durant l'any 2004 de nombrosos concerts vinculats directament a la celebració del Fòrum Universal de les Cultures, l'any 2005 l'Auditori ha mantingut l'augment d'activitat i de públic en el seu sisè any de funcionament.

També l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC), que hi té la seva seu i que n'és l'actiu més estable, ha conegut un increment del nombre d'abonats i d'assistents als seus concerts. D'altra banda, durant l'any 2005 el director artístic i titular, el mestre Ernest Martínez Izquierdo, ha decidit no continuar ocupant el seu càrrec i ha donat el relleu al mestre Eiji Oue.

El Servei Educatiu de l'Auditori, abocat a la creació de nous públics a través de diverses activitats d'iniciació musical, també ha tancat l'any amb un augment encoratjador en nombre de concerts i en públic interessat. Conjuntament amb altres cicles de programació pròpia, amb els promotors privats que recorren a les seves modernes instal·lacions per organitzar les seves programacions i amb els actes institucionals o privats, el balanç del 2005 confirma la vocació d'aquest equipament com a dinamitzador de la vida musical de la ciutat i del país.

D'entre els fets remarcables del 2005 cal destacar la presència del compositor Henri Dutilleux a la interpretació del seu Concert per a violoncel i orquestra *Tout un monde lointain* (20.05.05 - 22.05.05) per part de l'OBC amb el solista Anssi Karttunen, sota la direcció

El nou director titular Eiji Oue
© 2005, L'Auditori i l'OBC

d'Ernest Martínez Izquierdo. També, es va celebrar a l'Auditori l'acte inaugural de l'Any

del Llibre i la Lectura, amb un concert titulat *Visions del Quixot* (26.01.05) que oferia una selecció d'obres al voltant del personatge, interpretades per la Jove Orquestra Nacional de Catalunya (JONC), dirigida per Manuel Valdivieso. A nivell internacional, cal destacar l'actuació de l'OBC a la Musikverein de Viena (18.12.005), una de les sales de música clàssica més famoses del món, amb un programa en el qual figurava *El amor brujo* de Manuel de Falla, dirigit per Ernest Martínez Izquierdo. Finalment, cal esmentar que la Comissió executiva va aprovar el Pla Estratègic 2006 - 2010 (07.11.05) amb l'objectiu de continuar la progressió de l'OBC, ampliar la programació, començar un procés de descentralització a tot Catalunya, elaborar un projecte social i consolidar el projecte de Ciutat de la Música.

L'Auditori

	2003	2004	2005	% variació 2005/2004
Concerts	277	311	282	-9
Espectadors	335.093	393.907	375.908	-5
Oferta	420.394	465.400	445.527	-4
% ocupació	80	85	84	-1

Palau de la Música Catalana

El Palau de la Música Catalana ha continuat desenvolupant la seva tasca de foment d'activitats culturals al voltant de la música i un any més ha mantingut la confiança i el suport dels seus membres. Unes 330.000 persones han assistit als 229 concerts de l'any 2005, es tracta d'un públic fidel als grans cicles al qual s'han sumat nous públics interessats en una oferta cada vegada més variada i àmplia.

El reconegut cicle "Palau 100" ha tingut enguany la participació d'orquestres i intèrprets de gran renom com, The Sixteen, el Cor de Cambra del Palau de la Música, l'Orquestra Nacional de Rússia, la St. Petersburg Philharmonic, la Royal Concertgebouw Orchestra Amsterdam, l'Akademie für Alte Musik Berlin, la Mannheim Opera Orchestra & Chorus i la London Symphony Orchestra.

El director d'orquestra rus Mstislav Rostropóvitx dirigeix l'Orquestra Nacional de Rússia al Palau de la Música Catalana
© 2005, Palau de la Música Catalana

Pel que fa al cicle “Ibercàmera”, enguany s'han escoltat al Palau de la Música Catalana el Quartet Borodin, el Trio Beaux Arts, Jesús Reina i Tatiana Goncharova, Pinchas Zukerman i Marc Neikrug, el Quartet Hagen, Paul Lewis, el Quartet Casals, Martha Argerich Ensemble i la Nederlands Radio Chamber Orchestra.

“Euroconcert” ha programat un any més noms tan reconeguts internacionalment com Bläserensemble Sabine Meyer, Josep Colom i Carmen Deleito, l'Orquestra Barroca de Stuttgart i el Cor de Cambra de Stuttgart, el Quartet de Corda de Venècia, que va dedicar el seu concert al 200 aniversari de la mort de Luigi Boccherini, la Lautten Compagnie de Berlín, amb *Handel i el Barroc Anglès* i el New London Consort, amb *Els grans moments del teatre musical anglès (1670-1770)*. Així mateix, s'ha programat el concert *El settecento instrumental italià: I Musici*.

En quant als festivals celebrats al Palau de la Música Catalana, cal esmentar la setzena edició del Festival de Guitarra de Barcelona, celebrat entre març i juny i el Festival del Mil·lenni, celebrat a cavall entre el 2004 i el 2005, amb propostes de concerts únics que s'han traduït com a petites joies sobre l'escenari.

Un dels objectius també ha estat acostar la música als més menuts, i això s'ha traduït en la programació de l'espectacle *En Jan titella*, que forma part del projecte Les Escoles al Palau, adreçat a infants de P3. I també un any més, el jazz ha tingut el seu espai a la programació d'aquest equipament amb el concert de Michel Portal Trio.

D'altra banda, en el marc 21è Festival Internacional de Poesia de Barcelona, s'ha ofert *Barcelona Poesia. Set dies de poesia a la ciutat*, que ha esdevingut la gran nit anual

Palau de la Música Catalana

	2003	2004	2005	% variació 2005/2004
Concerts	193	220	229	4
Espectadors	268.201	317.674	332.277	5
% ocupació	80	77	76	-1

de la poesia, en la qual autors d'arreu del món donen a conèixer les seves creacions.

Pel que fa a les instal·lacions, el Palau

de la Música Catalana ha obert aquest 2005 el seu restaurant, *Mirador*, i ha conclòs diverses i ambicioses reformes i ampliacions de l'edifici, declarat Patrimoni per la Humanitat per la UNESCO l'any 1997.

Gran Teatre del Liceu

El públic del Gran Teatre del Liceu ha pogut gaudir aquest any de la veu i l'art de Plácido Domingo com a protagonista de *Parsífal* (28.01.05) de Wagner. Al costat de Violeta Urmana, Bo Skovhus i Matti Salminen, i sota la direcció del responsable musical del teatre, Sebastian Weigle, el gran tenor ha ofert una interpretació excepcional. Altres tenors que han estat molt aplaudits al llarg de l'any han estat José Cura (*Il corsaro*), Rolando Villazón (*L'elisir d'amore*) i Juan Diego Florez (*Semiramide*). A més, David Daniels ha encapçalat el repartiment de l'estrena a Espanya d'*A Midsummer Night's Dream* (18.04.05) de Britten (al costat d'Ofèlia Sala); Nina Stemme i Eva Marton han interpretat *Jenufa* (17.05.05) de Janacek; Barbara Frittoli ha cantat el rol de Liù en la reposició de la posada en escena de Núria Espert de *Turandot* (21.07.05) de Puccini, i Deborah Voigt ha incorporat al seu repertori el paper protagonista de *La Gioconda* (10.10.05) de Ponchielli, al costat d'Elisabetta Fiorillo

i Ewa Podles en una nova producció de Pier Luigi Pizzi.

Altres directors d'escena rellevants

de la temporada han estat Robert Carsen, Nikolaus Lehnhoff, Mario Gas i Dario Fo, que ha presentat la seva versió d'una de les òperes més desconegudes del catàleg de Rossini, *La gazzezza* (20.06.05). Per la seva banda, Calixto Bieito ha dirigit la darrera producció de l'any 2005, un nou *Wozzeck* (30.12.05) de Berg amb Sebastian Weigle al fonsat i solistes excepcionals com Angela Denoke i Franz Hawlata. Directors d'orquestra com ara Harry Bicket, Daniele Callegari, Josep Pons, Salvador Mas, Antoni Ros-Marbà o Ricardo Frizza han destacat dirigint l'Orquestra del Liceu.

A l'estiu, la companyia –orquestra i cor– s'han desplaçat al Festival de Savonlinna, a Finlàndia, per oferir un seguit de representacions (01.08.05 - 06.08.05) de *L'elisir d'amore* i dos concerts amb l'òpera *Goyescas* de Granados. La visita ha estat un gran èxit internacional per al Liceu, que ha estat acollit amb entusiasme pel públic i per la premsa finesa.

La política audiovisual del Liceu ha tingut continuïtat l'any 2005 amb l'edició d'un DVD en coproducció amb Opus Arte, TDK i EMI. Entre els DVD editats al llarg de l'any destaca

Plácido Domingo i Violeta Urmana a *Parsifal*
© 2005, Antoni Bofill, Gran Teatre del Liceu

la tetralogia wagneriana, *Tristan und Isolde*, de Wagner, *Macbeth*, de Verdi, *I Puritani*, de Bellini, i *Giulio Cesare*, de Haendel.

Cal esmentar que el Patronat del Gran Teatre del Liceu ha decidit nomenar Rosa Cullerl com a directora general del teatre (25.02.05).

Gran Teatre del Liceu

	2003	2004	2005	% variació 2005/2004
Nombre espectacles	49	62	63	2
Nombre representacions	195	240	218	-9
Nombre espectadors	314.100	355.734	297.353	-16
Oferta	338.295	453.004	338.114	-25
% ocupació	93	79	87	8

Font: Gran Teatre del Liceu

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

6

Festes i participació cultural

Barcelona ha estat un any més una ciutat de festes i celebracions populars. La Cavalcada de Reis ha iniciat l'any amb un espectacle amb vocació multicultural que ha volgut reflectir la llegenda dels Reis Mags amb una visió renovada i actual. L'Any del Llibre i la Lectura hi ha posat l'accent cultural amb l'escenificació de diverses escriptures i amb un homenatge al Quixot.

El febrer s'ha celebrat la festa major d'hivern de la ciutat. Les Festes de Santa Eulàlia han aplegat 115 activitats, que han inclòs concerts infantils, cercaviles i activitats tradicionals, teatre de carrer, exposicions, fires, premis i actes de foc, en 44 espais, entre centres cívics, museus, biblioteques, patis de palaus i monuments històrics. Poc després els barcelonins han tornat a sortir al carrer, aquest cop per celebrar el rei de les festes, el Carnestoltes. La recuperada Comissió de Carnaval ha potenciat els actes de l'arribó, la rua i l'enterrament, i també s'ha fet una mirada al passat per renovar la festa.

La participació ciutadana i d'entitats ha garantit un any més l'èxit de les Festes de la Mercè, en les quals ha estat representada la Catalunya Nord a través de 21 entitats de cultura popular d'aquest territori. Els tradicionals actes de La Mercè, com són la Cavalcada o el Festival Piro tècnic, han compartit protagonisme amb el festival BAM (Barcelona Acció Musical), que enguany ha traslladat els concerts de més afluència de públic al Territori Fòrum. També cal destacar la consolidació de Mercè de Contes

i Mercè a Banda, dues cites que ja formen part de la programació anual de La Mercè. Una de les novetats d'enguany ha estat la Ciutat de les Persones, una proposta del Sector de Serveis Personals a través de la qual s'han donat a conèixer els serveis de proximitat de l'Ajuntament de Barcelona. La mar i el cel han estat també presents a la programació d'aquest any, la primera a través d'activitats com les portes obertes al Port de Barcelona i La Mercè a la Mar, i el segon amb la Festa al Cel. Una setmana després de concloure's La Mercè, s'ha celebrat la Setmana de l'Aeronàutica i de l'Espai, amb una Mostra Aeronàutica i de l'Espai, i la proposta d'activitats Mòn Verne que, en el marc del centenari de l'escriptor i de l'Any del Llibre i la Lectura, ha recollit activitats diverses pensades per a un públic familiar.

Cavalcada de Reis

La tradicional Cavalcada de Reis ha continuat apostant enguany per la renovació de la llegenda dels Reis Mags, en un intent d'adequar el seu contingut a la realitat multicultural de la ciutat. En aquesta línia, la Cavalcada s'ha concebut al voltant d'un discurs que vincula l'origen geogràfic dels Reis Mags, segons la tradició renaixentista, amb cadascuna de les civilitzacions que suposadament constituïen el món antic: Rei Blanc (Median - cultures àrabo-musulmanes), Rei Ros (Assam - cultures asiàtiques) i Rei Negre (Núbia - cultures de l'Àfrica negra). Aquest plantejament ha estat el punt de partida

Una de les carrosses dedicada a personatges de còmics
© 2005, Pep Herrero, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

de les companyies professionals (Roseland, Lanònima Imperial i Nats Nuts) per dissenyar les carrosses i els seguicis reials amb els elements visuals, teatrals i musicals de les cultures de procedència de cadascun dels Reis. El discurs multicultural de la Cavalcada d'enguany també ha estat l'excusa per incorporar les associacions d'immigrants (àrabs d'Ibn-Batuta, xinesos de La Formiga i africans d'Etane) a l'espectacle, que recrea un dels motius centrals del nostre imaginari col·lectiu.

Cartell de Francesc Capdevila, Max

D'altra banda, la celebració de l'Any del Llibre i la Lectura ha propiciat la incorporació de diverses intervencions que el director artístic Ton Geron ha integrat de manera coherent en el discurs de la Cavalcada. En destaquen dues: d'una banda, la pluralitat d'escriptures característiques de les cultures de procedència dels Reis (cuneïforme, jeroglífica i pictogràfica) que en diversos suports (papir, taula o closca de tortuga) esdevenen el seu regal a la ciutat i, de l'altra, la carrossa commemorativa

del quatre-cents aniversari del Quixot dissenyada per Lluís Juste de Nin. Tot plegat, la Cavalcada de Reis de l'any 2005 ha estat una aposta per la convivència en la diversitat.

Per últim, cal assenyalar l'increment del bloc de regals en detriment del bloc del carbó i l'escenificació de contes característics dels llocs d'origen dels Reis Mags a partir de la col·laboració entre l'Associació de Narradors i Narradores (ANIN) i les associacions d'immigrants de la ciutat.

Festes de Santa Eulàlia

Les Festes de Santa Eulàlia, que se celebren al mes de febrer, conviden els més petits a la descoberta de la seva ciutat i promouen la conservació de la memòria històrica. Un any més, les celebracions que commemoren l'antiga figura protectora de Barcelona han tingut com a protagonistes els infants i s'han bastit a partir de la crida als col·lectius de cultura popular (castellers, geganters, esbarts dansaires, diables, ...) i del sector de l'ensenyament artístic (escoles de música, acadèmies de dansa, grups de teatre, etc.).

Els gegants al carrer de la Boqueria
© 2005, Pep Herrero, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Les comparses desfilen a la Rua de Carnaval

© 2005, Pep Herrero, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

El pregó amb el qual s'ha donat per iniciada la festa ha nascut del conjunt de propostes que els nens van presentar a la web del concurs organitzat per la Regidoria de Drets Civils i de la Dona. La seva lectura des del balcó de la Casa de l'Ardiaca, al bell mig d'una festa infantil al Pla de la Seu, ha estat un dels actes significatius d'aquestes festes. Els contes també s'han guanyat un espai en la programació com a alternativa a la passejada cívica. En col·laboració amb l'Associació de Narradores i Narradors (ANIN) s'han recreat els indrets on va succeir el martiri de Santa Eulàlia amb narracions que tenen com a eix la reivindicació de drets i la denúncia de les injustícies. Una altra novetat que sens dubte tindrà projecció en les futures edicions de la festa d'hivern de Barcelona és l'espectacle de gran format: l'èxit del concert de les Macedònia a la Plaça de la Catedral així ho indica.

Carnaval

El Carnaval de Barcelona gaudeix d'una bona salut: calendari consolidat, cerimònia àmpliament acceptada i massiva assistència als actes. Enguany el discurs ha tornat a fer èmfasi en els trets que defineixen aquesta festa: participació, diversitat i creació. Així, s'ha incidit en conceptes com la mostra de les cultures, l'art de l'efímer i la festa de tothom a partir de tres estratègies: el retorn de la Comissió de Carnaval, el canvi de data de la rua i l'homenatge a la memòria històrica. La recuperació de la Comissió de Carnaval ha estat una iniciativa dels col·lectius de cultura popular que organitzen la festa als barris i ha comportat un impuls al model que potencia els actes característics del cicle tradicional (arribo, rua i enterrament) que es fan respectivament als barris del Clot, Sants

carnaval/05

Fulletó amb el programa de la Festa de la Música

i Horta. La segona estratègia, el canvi de data de la rua, s'ha desenvolupat a fi d'aplegar el millor dels carnivals dels barris per organitzar una gran desfilada, tot i que el resultat final pot ser millorat. Pel que fa a la voluntat de recórrer al passat per renovar el Carnaval, aquest any s'ha comptat amb la presència a la rua de comparses característiques de tradicions encara vives, com són els canons de Reus, la Barceloneta i Sant Andreu, els diables d'Alcúdia (Illes Balears) i els Ahri (Euskal Herria).

Festa de la Música

Com cada any, les entitats, institucions i consorcis del sector musical són protagonistes d'una festa que pretén donar valor a la feina amateur i facilitar que s'escoltin els sons experimentals que el circuit comercial no té en compte. El programa de la Festa de la Música ha recollit nombroses propostes que s'han presentat per tota la ciutat, com el concert silenciós de l'artista TRES anomenat *Crepuscle* i embarcacions per a tubes i silenci, l'Homenatge a Jaume Aragall, impulsat per Ribermúsica en ocasió del desè aniversari de l'entitat, i l'espectacle *¿De qué lloras, corazón de mantequilla?*, produït per la Biblioteca Nacional i Radio 3 amb motiu de l'Any del Llibre. Amb textos basats en l'obra de Miguel de Cervantes, aquest espectacle ha incorporat rapers (La Excepción, Zenit, Artes y Corazón Krudo), ballarins de break-dance (Dani Pannullo Dancetheatre Co.), escriptors de graffiti (Zeta i Suso 33), DJ i vídeo jockeys (Beatmaster G).

La Mercè. Festa Major de Barcelona

A La Mercè, les tradicions (seguici popular, actuacions castelleres, ballades de sardanes,

correfoc, cavalcada, MercèFolk, MercèDansa) consoliden l'acceptació del públic i el creixement pel que fa a la participació d'entitats. Enguany cal esmentar la participació de 21 col·lectius de cultura popular de la Catalunya Nord, territori d'identitat catalana que ha estat representat a La Mercè gràcies a la col·laboració entre els ajuntaments de Perpinyà i de Barcelona. Els actes programats (50è aniversari de l'Esbart Joventut de Perpinyà, Cavalcada de la Catalunya Nord, exhibició de l'USAP davant del Casino Barcelona, actuació de Blues de Pícolat al Fòrum, entre altres) han estat seguits per molt públic i han tingut molt de ressò a l'altra banda dels Pirineus. Pel que fa a la resta d'activitats d'arrel tradicional, cal destacar el Festival Pirotècnic i la Cavalcada, que ha estat dedicada a l'Any del Llibre i la Lectura amb els gegants dividits en tres blocs: el Quixot, Jules Verne i figures de ficció literària. La Cavalcada ha estat, un any més, la cercavila més multitudinària de La Mercè (80.000 espectadors) i ha convidat la comparsa cervantina d'Alcalá de Henares, el Quixot de Madrid i els gegants d'Ath (Bèlgica). Un altre esdeveniment emmarcat dins els actes de La Mercè és la consecució del Rècord Guinness de bastoners, que van fer possible les colles que aplega la Coordinadora de Balls de Bastons de Catalunya al Moll de la Fusta.

D'altra banda, Barcelona Acció Musical (BAM) ha assolit amb èxit el repte que ha representat el trasllat dels concerts de gran format al Territori Fòrum. La resposta del públic a la convocatòria dels tres escenaris ha estat molt positiva i s'ha vist afavorida per uns transports públics que han funcionat tota la nit. El canvi d'ubicació de l'oferta ha propiciat que la resta d'escenaris de la ciutat hagin funcionat

La Cavalcada al seu pas per la Rambla
© 2005, Mª Pilar Corbacho

millor gràcies a la distribució dels diversos públics i a una programació que tendeix a l'especialització dels espais.

Del conjunt d'activitats musicals mereixen un esment especial la trobada de DJ Contra la Fam al Convent de Sant Agustí, que va aconseguir recaptar 4.200 per a la construcció d'un menjador públic a l'Obra Social Santa Lluïsa de Marillac, i la Trobada de Festivals i Músiques de la Mediterrània, realitzada amb el suport de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (AECI) del Ministeri d'Afers Exteriors.

El canvi d'escenaris de la Mercè Arts de Carrer ha estat molt encertat. El trasllat de les trobades d'artistes de carrer de la Rambla

Santa Mònica a l'avinguda Francesc Cambó i la recuperació del Parc de la Ciutadella per als espectacles de circ (malabaristes, trapezistes i clowns) ha rebut l'acceptació del públic i dels artistes. Mercè a Banda, que aplega els espectacles de música itinerant, s'ha consolidat en la seva tercera edició i la Mercè de Contes ha resultat una aposta reeixida per la tradició oral. Aquests espectacles de petit format adreçats a un públic familiar han posat de relleu nous itineraris festius en incorporar espais significatius, com ara el Fossar de les Moreres, la Plaça Sant Just o el Museu de Zoologia.

Mercè Participació ha aplegat novament al passeig de Gràcia una diversa oferta d'activitats organitzades pel Sector de Serveis Personals, aquest any amb el nou format de la Ciutat de les Persones. La Mostra d'Entitats, que ha arribat l'any 2005 a la desena edició, ha estat un any més la plataforma de les entitats que nodreixen el teixit associatiu de la ciutat i enguany ha diversificat els escenaris. Com a colofó de la Mercè Participació, cal esmentar el projecte Voluntaris per la Gent Gran, una iniciativa de l'ICUB i de la Fundació "la Caixa". El projecte ha obtingut uns resultats força positius: més de 300 voluntaris de l'ASVOL i de Voluntaris 2000 han acompanyat 4.000 usuaris de 23 casals d'avis pels espais de la festa.

Cartell d'America Sanchez

La Mercè 2005

ASSISTENTS ACTES PRINCIPALS

2.248.363

Espais: Concerts/Mostres/Teatres	1.188.375
Piromusical	96.000
Festival Pirotècnic internacional	105.000
Correfoc	50.000
BAM / concerts al carrer	162.450
Resta	646.538

Altres novetats d'aquesta edició de La Mercè han estat la jornada de portes obertes del Port de Barcelona, amb la qual s'han donat a conèixer els serveis i els treballs d'aquesta infraestructura, i la jornada anomenada Mercè a la Mar, que ha estat possible gràcies al Consorci del Far - Centre de Treballs de Mar, el Port de Barcelona, El Museu Marítim, Port-2000 i El Centre Municipal de Vela.

Des del seu inici la Festa al Cel ha estat configurada per tres eixos bàsics: la Trobada Internacional d'Estels, el Meeting d'Aerostació i el Festival Aeri. L'èxit de les tres convocatòries havia provocat incompatibilitats de seguretat que aconsellaven canvis de dates i d'espais per tal de garantir-ne un creixement adequat. Així, el Festival Aeri s'ha traslladat al cap de setmana següent, cosa que ha permès la unificació de les parcel·les restants en un espai unitari (la platja de Sant Sebastià) i el creixement de les activitats amb la inclusió de la Trobada de Paramotors i el Parc d'Aeromodelisme, que finalment no s'ha pogut dur a terme.

Setmana de l'Aeronàutica i de l'Espai

La segregació del Festival Aeri de les festes de La Mercè i la necessitat de divulgar la tradició i el desenvolupament que el món aeronàutic ha tingut històricament a Catalunya van generar la necessitat de crear la Mostra Aeronàutica i de l'Espai (24.09.05 - 03.10.05), celebrada al Territori Fòrum. La Mostra ha estat una festa en tots els seus vessants: professional (a través d'estands comercials i amb unes jornades destinades al sector), pedagògica (amb l'organització de visites escolars), divulgativa (amb xerrades i conferències) i de lleure (amb activitats relacionades amb l'aire).

El Món Verne (30.09.05 - 02.10.05) ha estat l'altra gran protagonista. En ocasió de l'Any del Llibre i el centenari de Jules Verne, l'espai inferior de l'Edifici Fòrum ha servit per emplaçar-hi diverses propostes adreçades al públic familiar amb activitats ben variades (esports, jocs, espectacles, tallers), cada una basada en una obra de l'autor homenatjat.

Un grup de nens assisteixen al taller experimental "El gabinet del doctor Ox" a Món Verne

© 2005, Anna Porta, Any del Llibre i la Lectura

7

Lletres

En el marc de l'Any del Llibre i la Lectura, les activitats relacionades amb les lletres han seguit dues línies. D'una banda, hi ha hagut una àmplia oferta d'activitats per a tots els públics en les quals s'ha debatut sobre diversos aspectes de la literatura a través de la celebració d'homenatges, festivals i jornades. D'altra banda, s'ha continuat desenvolupant el Pla de Biblioteques i s'ha obert la Biblioteca Jaume Fuster, la vuitena biblioteca de Districte de la ciutat.

2005 ha estat l'Any del Llibre i la Lectura a Barcelona. La celebració ha representat un impuls a les activitats que ja venia organitzant l'ICUB en el camp de les lletres, que s'han integrat dins de la programació d'aquest any temàtic.

Any del Llibre i la Lectura

Una de les propostes més destacades i que enguany ha tingut un major impacte entre els ciutadans i el sector editorial ha estat l'Any del Llibre i la Lectura, un any temàtic que ha immers Barcelona en una intensa campanya de sensibilització al voltant del llibre i la lectura, amb més de 1.900 activitats, protagonitzades per més de 8.500 col·laboradors i una participació de més de 2,5 milions de persones.

En el seu desenvolupament s'han fet servir dos conceptes clau: la importància del llibre i la lectura, i el de Barcelona com a espai del llibre, ciutat d'escriptors, editors, llibreries i biblioteques. Els set eixos del programa han estat: **(1) Al voltant del Quixot** amb seminaris, edicions o exposicions com *El Quixot*

i Barcelona (Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona) o *Visions del Quixot* (Centre Cultural Caixa Catalunya); **(2) Grans Trobades** com la Primera Trobada Europea de Novel·la Negra, el festival Món Llibre o el cicle de conferències "El valor de la paraula"; **(3) Sant Jordi** que s'ha embolcallat amb força actes culturals al llarg de quinze dies; **(4)**

Exposicions com *Personatge a la vista! Llibres que fan lectors* (Palau Robert), *Joan Miró, arquitectura d'un llibre* (Fundació Joan Miró), *Hermenegild Miralles, El Quixot. Un heroi de paper, els papers d'un heroi i Llibres de bibliòfil* (Biblioteca de Catalunya), *Paraules divines* (Museu Egipci), *Jules Verne: viatjar, viatjar, viatjar* (CosmoCaixa) o *Picasso i els llibres* (Museu Picasso); **(5) Reflexions del sector** com el simposi "Els futurs de la indústria editorial"; **(6) Edicions** com les publicacions *Passejades per la Barcelona literària*, *Viajeros en Barcelona* o *La màgia de llegir*; i **(7) Visites d'autors** catalans, de la resta d'Espanya i internacionals, sempre en relació amb els lectors, els bibliotecaris, els llibreters i els editors.

Els prínceps Felip i Leticia amb les autoritats i els músics del concert *Visions del Quixot* que inaugura l'Any del Llibre i la Lectura a l'Auditori

© 2005, Manuel Socías, Ajuntament de Barcelona

BARCELONA 2005 ANY DEL llibre I LA LECTURA

L'Any del Llibre i la Lectura ha tingut com a comissari el periodista i crític Sergio Vila-Sanjuán. La celebració també ha servit per homenatjar escriptors d'aquí, com Manuel Vázquez Montalbán, Terenci Moix o Josep Palau i Fabre, i d'altres contrades, com Miguel de Cervantes i el seu Quixot o Tolkien, entre

d'altres. Cal esmentar també que, en aquest marc, la Federació Europea d'Editors ha celebrat la seva assemblea general i han tingut lloc les primeres edicions del festival "Antiliteratura" i del Saló del Llibre de Barcelona, a més de la presència de molts escriptors d'arreu.

Certàmens relacionats amb la lectura

Certamen	Participants
Setmana del Llibre en català	132.000
23è Saló Internacional del Còmic de Barcelona	89.000
1r Saló del Llibre de Barcelona	70.000
1r Món Verne (dins la Setmana de l'Aeronàutica i l'Espai)	51.000
1r Món llibre. Festival literari infantil	16.000
9è Barcelona Poesia. Set dies de poesia a la ciutat ⁽¹⁾	6.886
2n CMYK. Festival internacional de cultura de revistes independents	3.900
3r Kosmopolis. Festa internacional de la literatura (edició especial Any del Llibre)	3.000
3r Open Radio. Trobada oberta a la creativitat i als nous formats	974
TOTAL	372.760

⁽¹⁾ Inclou els 1.083 assistents al Festival Internacional de Poesia de Barcelona

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Biblioteques de Barcelona

Pel que fa a la gestió de Biblioteques de Barcelona, aquest 2005 s'ha produït un increment del nombre d'usuaris, 4.421.206, un 7 % més respecte a l'any anterior. El nombre de préstecs, indicador de l'activitat, ha crescut de forma notable, i s'ha assolit un total de 3.713.484 préstecs de documents, amb un increment del 21 % respecte a l'any 2004.

De la participació de les Biblioteques de Barcelona en les activitats de l'Any del Llibre i la Lectura cal destacar la realització d'actes

Usuaris a la Biblioteca Jaume Fuster

© 2005, Jordi Casañas, Biblioteques de Barcelona

propis a totes les biblioteques de la xarxa, així com la col·laboració o participació en altres activitats organitzades per diverses entitats. Així, Biblioteques de Barcelona ha organitzat el cicle de tertúlies *Vine a fer un cafè amb... tardes de tertúlia a l'entorn del llibre i la lectura*, que ha presentat una programació diària a la Biblioteca Francesca Bonnemaison, amb una molt bona acollida de públic. Una altra activitat han estat les jornades *Sota Quarantena, Noves Tendències de la Narrativa Catalana*, a la Biblioteca Fort Pienc, dedicades als autors catalans de menys de 40 anys i que s'han conclòs amb un gran èxit de públic i de crítica. També s'ha posat en marxa el *Club de Lectura Virtual*, accessible a través d'Internet.

Com a activitats pròpies, l'any 2005 s'ha celebrat una edició especial dels Itineraris Literaris, que han estat els següents: *La Barcelona del Quixot* (en col·laboració amb el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona); *La Barcelona de Carvalho*, dedicat a Manuel Vázquez Montalbán; i Biblioteques Insòlites.

Pel que fa a exposicions, Biblioteques de Barcelona ha organitzat, entre d'altres, les mostres *De viatge con Quino* i *Los mares del Sur*, sobre la novel·la de Manuel Vázquez Montalbán; i *Taula*, de l'il·lustrador Joma.

Les biblioteques han participat també en les jornades *Biblioteca Pública i Lectures*, en la primera edició de Món Llibre, en el simposi *Els futurs de la indústria editorial*, a debat a Barcelona, i en el cicle *El valor de la paraula*.

Sobre el desenvolupament del Pla de Biblioteques de Barcelona 1998-2010,

aprovat pel Plenari de l'Ajuntament de Barcelona l'any 1998, durant l'any 2005 s'han començat a construir quatre nous equipaments i s'ha treballat en les tasques prèvies a l'inici d'obres d'unes altres sis biblioteques. D'ençà que va començar el Pla ja s'han construït tretze biblioteques i se n'han rehabilitat o trasllat quatre més. Enguany s'ha inaugurat la Biblioteca Jaume Fuster, un edifici de l'arquitecte Josep Llinàs que tanca per la part superior la nova plaça de Lesseps al Districte de Gràcia. S'ha obert amb el cicle *El valor de la paraula*, que ha comptat amb la presència de l'escriptor Salman Rushdie, entre d'altres.

A la Comissió de Lectura Pública de Barcelona d'enguany, que convoca a tots els agents relacionats amb la lectura a la ciutat (Ajuntament de Barcelona, Biblioteques de Barcelona, Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya, Associació de Lectura Fàcil, Associació de Mestres Rosa Sensat, Associació del Servei de Biblioteques Escolars, Cambra del Llibre, Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, Federació dels Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya i Universitat de Barcelona) s'ha presentat el balanç de l'Any del Llibre i la Lectura i l'informe d'activitat de les diverses xarxes de biblioteques presents a la ciutat.

Finalment, pel que fa a la Biblioteca Central Urbana, l'Ajuntament de Barcelona ha arribat a un acord amb el Ministeri de Cultura per a la cessió de la propietat del solar situat al passeig de Circumval·lació, aprovada pel Plenari de l'Ajuntament el 22 de desembre de 2004. Aquest és l'emplaçament final de la Biblioteca Pública de l'Estat a Barcelona, que se situarà al costat de l'Estació de França.

Biblioteques de Barcelona

Biblioteca	2003	2004	2005	Usuaris % variació 2005/2004	2003	2004	2005	Préstecs % variació 2005/2004
Pere Vila ⁽¹⁾	13.032	-	-	-	11.536	-	-	-
Sant Pau - Santa Creu	201.575	180.533	176.509	-2	107.168	103.370	126.868	23
Barceloneta - La Fraternitat	83.770	91.146	123.213	35	63.437	70.550	99.331	41
Francesca Bonnemaison ⁽²⁾	-	160.350	213.978	33	-	127.309	194.995	53
Lola Anglada	34.595	45.237	49.614	10	20.927	29.019	32.138	11
Joan Miró	188.554	191.130	194.578	2	153.456	166.037	194.870	17
Sofia Barat	110.084	119.228	129.279	8	90.304	99.494	122.718	23
Fort Pienc ⁽³⁾	129.938	252.007	274.522	9	77.350	163.883	209.459	28
Francesc Candel	55.799	57.635	49.820	-14	23.139	25.841	26.007	1
Vapor Vell	382.340	363.614	356.998	-2	254.709	269.847	297.319	10
Poble-Sec - Francesc Boix	85.321	104.584	111.558	7	82.633	93.060	119.166	28
Can Rosés	93.830	103.482	109.201	6	69.259	77.506	94.264	22
Les Corts - Miquel Llongueras	222.583	237.745	229.878	-3	159.440	188.705	209.999	11
Clarà	95.704	109.065	117.626	8	74.550	92.441	117.977	28
Collserola - Josep Miracle	35.780	37.426	42.235	13	15.755	20.451	35.491	74
Antoni Julià de Campmany	36.375	36.088	21.867	-39	23.810	25.241	17.367	-31
Vila de Gràcia	265.032	259.276	272.298	5	135.226	147.450	190.751	29
Jaume Fuster ⁽⁴⁾	-	-	88.509	-	-	-	59.159	-
Guinardó - Mercè Rodoreda	323.581	302.714	309.721	2	221.749	221.309	227.452	3
Montbau - Albert Pérez Baró	54.326	57.806	60.653	5	24.618	43.548	64.224	47
Juan Marsé ⁽⁵⁾	61.346	188.178	191.738	2	39.247	150.680	166.904	11
Les Roquetes	12.980	13.703	15.538	13	15.363	16.026	20.044	25
Torre Llobeta	18.735	19.046	18.962	0	15.150	19.110	22.212	16
Canyelles	11.824	12.424	13.224	6	12.599	23.908	34.268	43
Nou Barris	336.462	328.224	323.380	-1	205.833	221.675	256.788	16
Garcilaso	122.479	142.899	141.331	-1	90.144	103.716	118.702	14
Ignasi Iglésias - Can Fabra	407.693	400.803	389.527	-3	301.288	297.645	287.996	-3
Bon Pastor ⁽⁶⁾	-	21.249	70.423	-	-	9.531	46.921	-
Sant Martí de Provençals	60.508	55.899	59.286	6	32.705	32.973	33.976	3
Ramon d'Alòs-Moner	45.102	52.809	62.525	18	23.354	49.010	65.585	34
Xavier Benguerel	162.107	182.008	203.275	12	181.022	189.989	220.533	16
TOTAL	3.651.455	4.126.308	4.421.266	7	2.525.771	3.079.324	3.713.484	21

⁽¹⁾ Pere Vila es va tancar definitivament el 30 de juny de 2003

⁽²⁾ Francesca Bonnemaison es va tancar per remodelació l'any 2003 i es va reobrir el novembre de 2004

⁽³⁾ Fort Pienc es va inaugurar l'abril de 2003

⁽⁴⁾ Jaume Fuster es va inaugurar el novembre de 2005

⁽⁵⁾ Juan Marsé es va inaugurar l'octubre de 2003

⁽⁶⁾ Bon Pastor es va inaugurar el novembre de 2004

Font: Consorci de Biblioteques de Barcelona

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Dades globals de Biblioteques de Barcelona

	2003	2004	2005	% variació 2005/2004
Nombre d'equipaments bibliotecaris	28	29	30	3
Documents	958.263	1.058.644	1.246.203	18
Usuaris	3.651.455	4.126.308	4.421.266	7
Total metres quadrats	26.721	29.163	34.591	19

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

L'escriptor Salman Rushdie participa al cicle *El valor de la paraula* a la Biblioteca Jaume Fuster
© 2005, Pep Herrero, Any del Llibre i la Lectura

D'altra banda, també s'ha començat a treballar el conveni que se signarà entre totes les administracions implicades i que permetrà convocar el concurs de projectes arquitectònics.

Barcelona Poesia

"Barcelona Poesia" s'ha iniciat aquest any de forma especial amb la celebració al Palau de la Música Catalana d'un homenatge al gran poeta Josep Palau i Fabre. Aquesta programació ha inclòs diverses lectures, una maratò poètica dedicada a Josep Carner, una caminada poètica per Ciutat Vella, diversos espectacles

L'itinerari literari *La Barcelona del Quixot* al seu pas per La Rambla
© 2005, Rossend Casanova, Any del Llibre i la Lectura

poètico-musicals, homenatges, espectacles de titelles, les jornades "Poesia i mestissatge" organitzades per la Universitat de Barcelona i ha comptat, com cada any, amb dos elements destacats: els Jocs Florals de Barcelona, dels quals ha resultat guanyador el poeta Jordi Julià amb l'obra *Hiverns suaus* i el Festival Internacional de Poesia de Barcelona. Pel que fa a aquest darrer, ha estrenat director, en la figura de Víctor Obiols, i ha posat l'accent en les veus de la Mediterrània, amb la participació de poetes del Marroc, Grècia, Palestina o Mallorca.

Lliurament de premis dels Jocs Florals al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona
© 2005, Pep Herrero, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

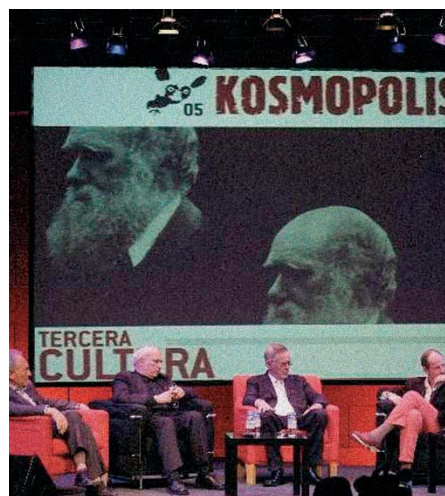
Els cicles de conferències i debats “Converses a Barcelona” s’han centrat en el tema del llibre en les dues sèries que s’han presentat, com sempre al Palau de la Virreina. La primera, organitzada en col·laboració amb el PEN Català, ha estat *Llibres per canviar el món*, en la qual s’ha fet un recorregut per nou llibres extraordinaris de la història de la ciència i del pensament que han contribuït al desenvolupament de la humanitat.

En el segon cicle, *Llibres per pensar, llibres per somiar*, diversos autors de ficció han parlat sobre destacades obres de pensament i, a l’inrevés, diversos autors de pensament han parlat sobre obres de ficció.

Kosmopolis (edició compacta)

Malgrat ja se celebrà l’edició l’any 2004 i se’n prepara una altra per al 2006, enguany, amb motiu de l’Any del Llibre i la Lectura i el quart centenari del Quixot, “Kosmopolis. Festa Internacional de la Literatura” ha alterat el seu caràcter biennal amb una edició especial compacta que s’ha celebrat com és costum al CCCB.

Kosmopolis’05 s’ha celebrat entre el 2 i el 4 de desembre i ha comptat, entre d’altres, amb les intervencions dels escriptors Juan Marsé, Quim Monzó o Carlos Ruiz Zafón que han participat al cicle de conferències “Geografies Literàries del Raval”, i al Sofà Blau de l’Espai Gutenberg, situat a la planta baixa, Joan Pere Viladecans ha exposat les seves il·lustracions de Poe realitzades per encàrrec de Galaxia Gutenberg.

Participants al hall en l’edició especial de Kosmopolis’05
© 2005, CCCB

8

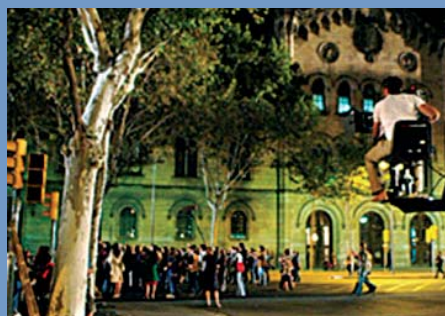
Cinema

Barcelona és una ciutat que, pels seus atractius geogràfics, culturals, socials i de serveis atrau cada any diversos directors de cinema que hi roden les seves pel·lícules. D'enguany cal destacar les pel·lícules *Perfume* i *Salvador*. També s'hi han rodat anuncis de televisió, campanyes diverses i localitzacions, entre d'altres. La ciutat, a més, ha estat de nou escenari de festivals de cinema de diversa índole.

Barcelona Plató Film Commission

Barcelona Plató Film Commission s'encarrega de promoure i assistir els productors del món audiovisual en els espais públics de Barcelona i negocia també la reducció de costos per rodar en espais privats. Dins la seva activitat diària, treballa per atraure grans produccions, però també per promoure productes més alternatius. L'activitat de Barcelona Plató Film Commission aquest 2005 s'ha mantingut en la línia de promoció de la ciutat com a espai de rodatge, així com dels recursos que ofereix per al sector audiovisual. Les accions dutes a terme han buscat promoure Barcelona com a centre de rodatges, donar a conèixer els rodatges en espais públics als veïns de la zona i potenciar la col·laboració entre diversos departaments municipals i entitats relacionades amb el món de la producció audiovisual. En l'àmbit de la promoció de la ciutat com a espai de rodatge entre la indústria audiovisual tant catalana com internacional i estatal, enguany Barcelona Plató Film Commission s'ha centrat en donar assistència als festivals

i mercats internacionals del sector (Berlín, Cannes, Sant Sebastià i Sitges), donar publicitat a diversos mitjans de comunicació i organitzar conferències, presentacions i xerrades. En concret, ha estat convidada pel Festival Internacional de Cinema de Sant Sebastià per exposar la manera com una ciutat de les dimensions i activitat de Barcelona organitza el rodatge de superproduccions, com ha estat el cas d'enguany de les pel·lícules *Perfume* i *Salvador*.

Rodatge de *Salvador* a la plaça Universitat
© 2005, Jordi Serra, Barcelona-Catalunya Film Commission

Ciutat Vella ha estat l'escenari del rodatge de la superproducció *Perfume* que, a més de la seva extensa durada (6 setmanes), ha tingut una forta incidència en la vida diària del barri, i ha portat Barcelona Plató Film Commission a treballar en estreta col·laboració amb el Districte de Ciutat Vella en el desenvolupament d'una intensa campanya informativa i el foment de la implicació dels veïns en el rodatge. Barcelona Plató Film Commission ha continuat impulsant la creació de lligams entre els diversos departaments municipals i entitats de la ciutat vinculats als rodatges, per tal de teixir uns circuits d'actuació clars i coordinats.

Aquesta actitud també s'ha reflectit en l'àmbit estatal, amb la vicepresidència del Spain Film Commission, i a Europa, àmbit en què ha continuat treballant en la creació de l'European Film Commission Network. El febrer de 2005, Barcelona Plató Film Commission ha assistit a la reunió anual de European Film Commissions a Berlín. Similarmet, el mes d'agost ha participat a la trobada anual de l'Associació Internacional de Film Commissions a Glasgow. Aquestes accions, sumades a la tasca constant de l'operativa de rodatges, tramitació de permisos i assessorament a la indústria, han fet que l'any 2005 s'hagi superat novament l'activitat prevista.

Respecte a l'any passat, s'han rodat menys curtmetratges i videoclips però ha augmentat de manera molt significativa l'activitat en llargmetratges, fotografia i, molt especialment, en documentals. Barcelona Plató Film Commission ha tancat l'any amb un registre de 1.600 empreses i 569 professionals autònoms vinculats al sector audiovisual. Pel que fa a dades generals, dels prop de 1.200 rodatges que s'han registrat a Barcelona, 418 produccions han sol·licitat durant l'any 2005 els serveis de Barcelona Plató Film Commission i han generat 2.125 jornades de rodatge, és a dir, que a través d'aquesta oficina s'han registrat una mitjana de 5,8 rodatges per dia.

RESUM D'INDICADORS DE L'OPERATIVA DE RODATGES

Memòria Barcelona Plató Film Commission

Tipologia de producció	2004	2005	% Variació
Llargmetratges	35	41	17 %
Curtmetratges	126	118	-6 %
Documentals	51	69	35 %
TV (programes, sèries i reportatges)	100	97	-3 %
Fotografia	24	29	20 %
Videoclips	18	13	-28 %
Altres	48	51	6 %
TOTAL PRODUCCIONS ATESES	402	418	4 %

Procedència de les produccions	2004	2005	% Variació
Catalunya	266	298	12 %
Reste d'Espanya	22	25	14 %
Europa	86	67	-22 %
Àsia	16	14	-12 %
Amèrica	9	13	44 %
Oceania	3	1	-67 %
TOTAL PRODUCCIONS ATESES	402	418	4 %

Festivals de cinema

Des de l'ICUB, enguany s'ha donat suport a festivals de cinema de Barcelona, com ara L'Alternativa. Festival Internacional de Cinema Independent, la Mostra de Cinema Asiàtic, la Mostra Internacional de Films de Dones, la Mostra Internacional de Cinema Gai i Lèsbic, el Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic, la Mostra de Cinema Africà, l'OVNI. Observatori de Vídeo no Identificat i Curt Fictions. Mostra de Curmetratges.

L'Alternativa. Festival Internacional de Cinema Independent

L'Alternativa. Festival de Cinema Independent de Barcelona ha celebrat la seva 12a edició, de l'11 al 19 de novembre, mostrant pel·lícules personals, originals, experimentals i narratives que reflecteixen el món en què vivim. Els films premiats enguany han estat: Premi Kodak Divisió Professional al curmetratge *Invulnerable* d'Álvaro Pastor i Antonio Naharro (Espanya), Premi Casablanca-Kaplan al llargmetratge *La Sagrada Família* de Sebastián Campos (Xile), Premi del Públic '05 a l'animació *Dentist* de Signe Baumann (Estats Units), Premi L'Alternativa al millor curmetratge de ficció per a *À bras le corps* de Katell Quillévéré (França), Premi L'Alternativa a la millor animació a *While Darwin Sleeps* de Paul Bush (Regne Unit), Doble Premi L'Alternativa ex aequo al millor documental per a *Voorland* d'Albert Elings i Eugénie Jansen, (Països Baixos) i *La osa mayor menos dos* de David Reznak, (Espanya) i Premi L'Alternativa al millor llargmetratge a *Melegin Düsüsü* de Semih Kaplanoglu, (Turquia). L'Alternativa també ha ofert un conjunt d'activitats paral·leles, com els tallers de formació que tenen com a objectiu crear un espai de trobada entre professionals i,

sobretot, oferir-los activitats que s'ajustin a les seves necessitats, servint al mateix temps els interessos de la indústria. Les taules rodones i els col·loquis són els espais on conversar, debatre i reflexionar, i alhora un lloc per a l'intercanvi i la interacció entre els professionals i els amants del cinema. El festival ha rebut més de 30.000 espectadors i s'ha desenvolupat en set seus consolidades i fàcilment identificables que conformen un circuit àgil, coherent i estratègic. Aquestes són: el CCCB, els Cinemes Mèliès, la FNAC El Triangle, l'Institut Francès, la Casa Amèrica a Catalunya, la Sociedad General de Autores y Editores - Fundación Autor i el Círculo de Lectores.

Mostra de Cinema Asiàtic

La Mostra de Cinema Asiàtic (BAFF) ha projectat 60 pel·lícules (el doble de l'any 2002) i ha assolit la xifra de 17.000 espectadors. El festival ha celebrat la 7a edició amb força èxit i entre els premis concedits cal destacar el Premi BAFF 2005 a *The Green Hat* de Liu Fendou i el Premi del públic a la pel·lícula japonesa *The Taste of Tea* de Katsuhito Ishii. La Mostra ha comptat amb projeccions, taules rodones i trobades que varen tenir lloc del 29 d'abril al 8 de maig. Enguany, el BAFF es clausurà oficialment amb el passi de la pel·lícula *VEER-ZAARA* de Yash Chopra al Club Capitol. A banda de les Reials Drassanes, on se celebrà una festa Bollywood, l'altre gran espai del festival ha estat el CCCB, que ha substituït les anteriors projeccions al Cinema Rex.

Mostra Internacional de Films de Dones

Del 6 al 16 de juny se celebrà la 13a Mostra Internacional de Films de Dones, que va tenir lloc als cinemes Verdi Park i a la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya.

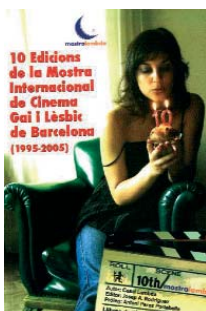
Cartell de la Mostra Internacional de Films de Dones

© 2005, Mostra Internacional de Films de Dones

En aquesta edició es prolongà i amplià la proposta inicial de donar a conèixer les produccions realitzades per dones i de facilitar un espai de debat sobre l'amplitud teòrica de les seves propostes. Les variades produccions presentades reafirmen un any més l'interès del cinema realitzat per dones. Enguany s'ha dedicat un homenatge a Susan Sontag, amb la projecció de tres films seus i un documental sobre el seu encontre amb Agnès Varda, que va tenir lloc l'any 1969 durant el Festival de Cinema de Nova York. També s'ha fet un reconeixement especial a la documentalista Helena Lumbreras, protagonista indiscutible del cinema militant antifranquista dels anys seixanta i setanta a Espanya.

Com en anteriors edicions, la Mostra ha recuperat films injustament oblidats o poc difosos i ha tingut seccions com Clàssiques de la Mostra (on s'han pogut conèixer els universos creatius personals de Naomi Kawase, Agnès Varda, Ulrike Ottinger i Chantal Akerman), la secció Pioneres (dedicada al rescat històric), la secció Black Power (que pretén potenciar un apropament a la realitat de les dones afroamericanes), així com Ficcions i Documentals que recullen les produccions més recents en aquests gèneres.

Alguns dels documentals han merescut una atenció especial per la coincidència en la seva temàtica, per la qual cosa s'han agrupat en seccions que ressalten el seu significat, com els programes Feminismes i Prospectiva. Finalment, com en edicions passades, Curts en femení ha ofert els curtsmetratges més interessants espanyols i el Vídeo del minut ha seguit oferint les filmacions d'un minut de durada sobre un tema concret, en aquesta ocasió "Les alegries".

Cartell de la Mostra Internacional de Cinema Gai i Lèsbic
© 2005, Mostra Internacional de Cinema Gai i Lèsbic

Mostra Internacional de Cinema Gai i Lèsbic

Un total de 42 pel·lícules han format la programació de la Mostra Internacional de Cinema Gai i Lèsbic, que ha assolit 8.000 espectadors. La Mostra se celebra als Cinemes Publi del passeig de Gràcia, tot i que algunes projeccions es desenvolupen també en altres espais de la ciutat, com la FNAC i Casa Àsia. Cada any es lliuren els Premis de la Mostra, que enguany s'han concedit a les actrius Patricia Vico i Fátima Baeza, pels seus papers a la sèrie de Tele 5 "Hospital Central".

Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic

El Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic s'ha celebrat del 14 al 23 d'octubre i enguany s'han incrementat les projeccions, que ara duren deu dies. A banda de la seu barcelonina al Mercat de les Flors, també ha comptat amb dues subseus, una a Terrassa i l'altra a Castelldefels.

De caràcter competitiu, compta amb un jurat de renom dins l'àmbit de la cinematografia internacional. El film *Garçon stupide* de Lionel Baier i el documental *Katzenball* de Veronika Minder han guanyat el Premi Diversitat, presidit pel director mexicà Jaime Humberto Hermosillo. Altres premis han estat, per a *Offerte Speciali* de Gianni Gatti (Itàlia) al millor curt segons el jurat de joves alumnes de les escoles de cinema ESCAC i CECC; el Premi del públic al millor llargmetratge per *When I'm 64* de Jon Jones (UK) i el millor curt per *Ryan's Life* del jove realitzador nordamericà Nick Wauters, triomfador de la darrera edició del Festival de Cinema de Los Angeles, Outfest.

Mostra de Cinema Africà

Del 3 al 9 de novembre se celebrà als Cinemes Casablanca-Kaplan la 10a Mostra de Cinema

Africà de Barcelona. La Mostra, organitzada per l'Associació l'Ull Anònim, ha celebrat el seu desè aniversari comptant amb la presència de sis directors africans: Zola Maseko, de Sudàfrica; Moussa Touré, de Senegal; Taieb Louhichi i Ibrahim Letaiéf, de Tunísia; Mohamed Soudani, d'Algèria; i Mohamed Ismail, del Marroc. Com en anteriors edicions, els directors participen en les projeccions de les seves pel·lícules i posteriorment dialoguen amb el públic.

OVNI. Observatori de Vídeo no Identificat

Del 25 al 30 de gener se celebrà al CCCB OVNI. Observatori de Vídeo No Identificat. Es tracta d'una trobada biennal de vídeo independent que proposa més de cent cinquanta treballs audiovisuals de trenta-sis països.

OVNI recull tota una sèrie de vídeos que parlen, amb veus i llengües molt diverses, dels moviments de resistència que s'estan propagant arreu del món. Comunitats i persones individuals en lluita però també en diàleg, que s'expressen, entre d'altres, mitjançant el llenguatge videogràfic.

Curt Ficcions. Mostra de Curtmetratges

La vuitena edició de Curt Ficcions. Mostra de Curtmetratges se celebrà entre el 20 de gener i el 15 de març a les sales dels cinemes Yelmo Cineplex. Els 1.500 curts presentats han optat a diversos premis, l'objectiu principal dels quals ha estat projectar els treballs premiats a les sales que el circuit Yelmo Cineplex té per tot Espanya. Pel que fa a la participació, enguany Curt Ficcions s'ha obert a l'edició dels curtmetratges d'animació, que competiran en les mateixes condicions que els curts d'imatges reals. Amb aquesta novetat es vol donar als curtmetratges un espai més estable en les sales de cinema i facilitar

les relacions entre directors, productors, institucions i altres agents de la indústria audiovisual.

El 15 de març se celebrà la cerimònia de clausura i es comunicaren els curtmetratges premiats: Premi Fundació AISGE a la Millor Interpretació a Mónica López, per *Pernocta*; Premi AEC-Kodak a la Millor Fotografia a Santiago Racaj, director de fotografia de *La luz de la primera estrella*; Premi del Públic a *La Ruta Natural* d'Àlex Pastor; Premis Curt Ficcions Yelmo Cineplex, que es programaran en sales del circuit Yelmo Cineplex: *Bitter Kas* de Edu Grau, *La ruta natural* d'Àlex Pastor i *Siempre quise trabajar en una fábrica* d'Esteban Crespo.

Docúpolis.

Festival Internacional Documental

Del 5 al 9 d'octubre s'ha celebrat al CCCB Docúpolis. Festival Internacional Documental de Barcelona. *Los hermanos Oligor* de Joan López Lloret (Espanya) va guanyar el Premi al Millor Documental. Es tracta de dos joves que durant tres anys es tanquen en uns baixos per crear un món d'instruments mecànics i de titelles fent servir objectes reciclats.

En el documental, la realitat i la ficció, la barreja entre la vida i l'art ens porten al funambulisme permanent dels titellaires. Per altra banda, el Premi TV3 als Millors Realitzadors pel Millor Curt ha estat per *Nablus, la ciudad fantasma* d'Alberto Arce i Maria Moreno (Palestina/Espanya). També cal destacar el Premi del Públic, que ha escollit d'entre els 40 documentals que es presentaven al concurs internacional en les seves tres categories, *Los hermanos Oligor* com a Millor Documental, amb la qual cosa es converteix en el gran vencedor de la 5a l'edició de Docúpolis.

Escena de la pel·lícula *Marock* (França/Marroc, 2005)
dirigida per Laïla Marrakchi
© 2005, Festival Internacional de Cinema Jueu

Festival Internacional de Cinema Jueu

Del 27 de juny al 3 de juliol se celebrà la 7a edició del Festival Internacional de Cinema Jueu de Barcelona, que ha tingut com a seus oficials la FNAC, l'Institut Francès i la Plaça Sant Felip Neri.

Com en anteriors edicions, la programació està formada per documentals, llargmetratges, curts de ficció i animació, així com una part dedicada a les comunitats de jueus que viuen fora d'Israel. Un dels plats forts d'aquesta edició és l'estrena mundial del documental *Desmemorias*, de la realitzadora Paola Berkal, centrat en el viatge a Polònia d'un grup de joves llatinoamericans i europeus seguint les empremtes de l'holocaust.

Festivals de cinema i d'audiovisuals	
Nombre de festivals	17
Espectadors	156.808

9

Festivals

Han tingut lloc més de 80 festivals a la ciutat. Els 65 dels quals disposem de dades han acollit gairebé un milió d'espectadors. El Festival d'estiu de Barcelona Grec ha mantingut la seva voluntat ferma de ser un festival de creació, s'ha consolidat com un dels més importants a Europa i ha potenciat el nivell artístic i la producció pròpia oferint a la ciutat la possibilitat de gaudir dels espectacles internacionals més significatius del moment. La seva oferta ha inclòs 51 espectacles, amb una voluntat de concretar les apostes artístiques més destacades.

La vocació del Festival d'estiu de Barcelona Grec ha estat, continuant amb la línia dels darrers anys, esdevenir un festival de creació i un referent en la xarxa de producció internacional, i treballar al costat de teatres, institucions culturals i festivals del més alt nivell. Es pot afirmar, sense cap mena de pretensió, que és una de les grans finestres obertes a la creació en el terreny de les arts escèniques a Europa i un punt de referència per a creadors i professionals d'arreu del món. Finalment, cal esmentar en aquesta edició l'aportació del Govern de Catalunya al finançament del Festival.

En el marc de les Festes de la Mercè, s'ha celebrat el Barcelona Acció Musical (BAM), un festival que ofereix una àmplia gamma de tendències musicals de diverses procedències i que ha presentat una novetat, el trasllat dels concerts de més aflluència de públic a l'espai Fòrum.

També en el camp de la música s'han celebrat altres festivals que s'han consolidat en l'agenda cultural barcelonina, com són el Primavera Sound, el Festival LEM o el Sónar, que és ja un referent indispensable dels circuits de festivals musicals europeus i que ha buscat, per damunt de tot, un consens entre diversos estils i corrents sonors que a partir de l'electrònica inunden l'actualitat musical.

Entre el 27 d'octubre i el 5 de desembre s'ha celebrat la 37a edició del Festival Internacional de Jazz, que ha ofert gairebé 50 activitats entre concerts, classes magistrals i conferències. En el seu marc, Barcelona ha homenatjat la ciutat de Nova Orléans amb el debut a Catalunya d'una de les seves icones, la Preservation Hall Jazz Band.

Dades globals de festivals a Barcelona

Sector	Festivals	Espectadors
Música	27	539.915
Multidisciplinar ⁽¹⁾	7	168.660
Audiovisual	17	156.808
Lletres i mitjans de comunicació	7	81.760
Arts escèniques	4	23.235
Arts plàstiques i disseny	3	12.024
TOTAL ⁽²⁾	65	982.402

⁽¹⁾ Inclou el Festival de Barcelona Grec

⁽²⁾ S'han comptabilitzat més de 80 festivals a la ciutat

Representació de l'obra *Al vostre gust* al Teatre Grec
© 2005, Ros Ribas, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Festival de Barcelona Grec

La ciutat de Barcelona ha aplegat els mesos d'estiu les més importants manifestacions artístiques del món de la dansa, el teatre i la música en la 29a edició del Festival de Barcelona Grec.

Enguany, la programació ha inclòs noms internacionals com Krystian Lupa, Philip Glass, Christoph Marthaler, Trisha Brown, Heiner Goebbels, l'Escola de l'Òpera de Pequín, Paolo Conte, Marianne Faithfull o John Zorn, i també creadors catalans com Xicu Masó, Carme Portaceli, Tomàs Aragay, Carlota Subirós, Rafel Duran, Magda Puyo, Lluís Solé, Toméu Vergès, Xavier Albertí, Rosa Novell, Mal Pelo, Lanònima Imperial, Joan Manuel Serrat, Miquel Poveda, Miquel Gil i Agustí Fernández, entre altres.

El Festival també s'ha confirmat com el primer productor d'arts escèniques de Catalunya, amb l'impuls a 16 noves produccions: *Al vostre gust*, *Festen*, *Animales nocturnos*, *Mon Genet*, l'Escola de l'Òpera de Pequín, *La controversia*

de Valladolid, *Fi de partida*, *Sobre la mort*, *El comte Arnau*, *JOKS*, *El pianista*, *Yerma*, *Estricta vigilància*, *La pell en flames*, *Atlas*, i *Amor, fe i esperança*.

L'edició d'enguany del Festival s'ha inaugurat al Teatre Grec el 27 de juny, amb la comèdia *Al vostre gust* de William Shakespeare, sota la direcció de Xicu Masó.

El dramaturg polonès Krystian Lupa ha tornat a Barcelona tres anys després de la seva representació a l'edició del 2002 d'*Auslöschung/Extinció*. D'altra banda, cal destacar l'obra *Els deu manaments* de la companyia Volksbühne de Berlín sota la direcció de Christoph Marthaler i *Eraritjaritjaka* al TNC, presentada per Heiner Goebbels, autoritat de referència mundial i un dels creadors més originals del teatre musical.

Pel que fa als creadors catalans, cal destacar l'estrena d'*Amor, fe i esperança*, dirigida per Carlota Subirós al Mercat de les Flors, l'excel·lent posada en escena de l'obra *Fi de partida* de Samuel Beckett, dirigida per Rosa

Novell, i l'arriscada aposta de Josep Galindo i Pablo Ley amb l'adaptació de la pel·lícula *Festen* al Teatre Romea.

La dansa del Festival ha acollit la companyia de Trisha Brown, una de les grans figures mundials de la dansa contemporània. Pel que fa als creadors catalans, cal destacar, entre altres, els espectacles presentats per Lanònima Imperial, *Cosa d'homes*, i per Mal Pelo, *Atlas*.

La reaparició als escenaris de Joan Manuel Serrat, acompanyat només pel piano de Ricard Miralles, la presència de Paolo Conte amb el seu últim treball i del músic contemporani Philip Glass presentant la banda sonora de la pel·lícula *Naqoyqatsi*, els concerts de John Zorn i Joe Zawinul, una nit màgica que Martirio i Miguel Poveda han ofert al Teatre Grec fent un homenatge als grans autors, compositors i intèrprets de la copla espanyola, i la presència d'artistes que no havien actuat mai abans a la ciutat, com Jamie Cullum, Joss Stone i Craig David, han estat alguns dels grans esdeveniments insòlits i singulars que el Festival persegueix cada any en el terreny de la música.

A més d'oferir vuit adaptacions teatrals de grans obres de la literatura universal, el Festival s'ha sumat a la celebració de l'Any del Llibre i la Lectura amb lectures de petits fragments d'obres d'autors nacionals i internacionals, com ara Miquel Martí i Pol, Gustave Flaubert, Harold Bloom, Kao pen Long, Rosa Chacel, José Luis Borges i Émile Michel Cioran, al Teatre Grec abans del començament de les funcions. D'altra banda s'ha mantingut amb molt d'èxit el cicle "Converses a les biblioteques" iniciat l'any 2002.

L'esforç del Festival per facilitar l'accés als espectacles a les persones amb mobilitat reduïda s'ha intensificat en aquesta edició, al mateix temps que al Teatre Grec s'han ofert

seients amb bucle magnètic i teletext amb pantalles TFT per a les persones amb discapacitat auditiva i auriculars amb autodescripció per a les persones amb ceguesa.

Festival de Barcelona Grec

Espai	Espectacles	Entrades venudes	Espectadors	% ocupació
Teatre Grec	17	36.726	41.351	80
Mercat de les Flors	7	6.001	8.350	80
Sala Ovidi Montllor	4	739	1.839	57
Teatre Fabià Puigserver	3	2.821	4.056	59
Poble Espanyol	8	20.199	22.001	85
CCCB	3	1.847	2.545	72
Teatres de Barcelona ⁽¹⁾	7	17.908	20.820	48
Interferència	2	-	33.464	-
TOTAL	51	86.241	134.426	70

(1) Teatres privats que han participat al Festival de Barcelona Grec 2005

Comparativa amb edicions anteriors

	2003	2004	2005	% variació 2005/2004
Espectacles	91	45	51	13
Representacions	453	191	225	18
Aforament	240.201	101.234	144.294	43
Entrades venudes	131.148	51.193	86.241	68
Espectadors	166.136	79.216	134.426	70
Percentatges				
Percentatge de venda	47	50	60	10
Percentatge d'ocupació	63	66	70	4

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

BAM. Barcelona Acció Musical

Barcelona Acció Musical (BAM) ha assolit amb èxit el repte que ha representat traslladar els concerts de gran format al Fòrum. El públic ha respost positivament a la convocatòria dels tres escenaris (BAM, BAM/MTV i Cadena 100/Electro BAM), afavorida per uns transports públics que han funcionat tota la nit. L'assistència massiva als concerts (24.000, 70.500 i 79.500 espectadors respectivament els tres dies que ha obert portes el recinte) s'ha resolt sense incidents i amb civisme. En relació amb la tipologia dels concerts, s'han tornat a programar majoritàriament grups de l'escena local, amb trajectòries professionals emergents i s'ha abastat el ventall d'estils de la música urbana contemporània (hip-hop, electrònica, pop, etc.). D'altra banda, aquest canvi d'ubicació de l'oferta ha propiciat que la resta d'escenaris de la ciutat hagin funcionat millor gràcies a l'esponjament del públic i a una programació que tendeix a l'especialització dels espais. Així, a la plaça de Sant Jaume s'ha escoltat música d'arrel tradicional, a la plaça Reial han actuat orquestres de ball de festa major, al Portal de la Pau s'han sentit rumbes i havaneres, a la plaça de Joan Coromines s'ha ballat pop indie i al pla de la Seu, a la Catedral, s'han programat actuacions de solistes i grans muntatges.

Sónar. Festival de Música avançada i Art multimèdia

Amb l'actuació estelar dels Chemical Brothers i les propostes de 658 artistes, el Sónar ha esdevingut l'any 2005 un gran laboratori de sons i imatges contemporànies, que no només busca la unió del públic amb els artistes, sinó també la participació de la indústria musical.

Hi han actuat més de 1.800 professionals, amb presència australiana, nordamericana i especialment britànica i un augment de les companyies que operen per Internet.

La veu ha estat la protagonista als escenaris del Sónar, amb les actuacions de Roisin Murphy, vocalista de Moloko, M.I.A., la nova sensació de l'underground londinenc, o Jamie Lidell, a més d'Afra, Noah 23, Edad & Insight, de La Soul o Doseone al front del sextet Subtle, com a propostes significatives del hip-hop en els seus diversos vessants. La presència més tangible d'instruments "clàssics", a més de sintetitzadors i ordinadors, s'ha concretat en els concerts de Lcd Soundsystem, Le Tigre, Soulwax, Hood, Radian, Huretmold + Rob Mazurek, Mouse on Mars i To Rococo Rot, així com els històrics The Durutti Column o els incipients Efterklang, The Beautiful People i The Battles.

El Sónar de Dia ha comptat amb els seus cinc escenaris habituals: SonarVillage, SonarLab, SonarComplex, Sonarama i l'escenari Hall, així com les seves altres clàssiques àrees expositives i de divulgació, SonarCinema, Conferències i Debats, i SonarMàtica. El Sónar de Dia ha fet un repàs a les últimes propostes en el terreny de l'electrònica, l'electro, el hip-hop, el pop electrònic, el post-rock, el concretisme digital, el folk electrònic i el jazz experimental amb noms com Khonnor, FS Blumm, Vert, Goodiepal, Munk, Tape, Artificial o Mocky.

En el Sónar de Nit una de les actuacions més destacades ha estat protagonitzada per Jeff Mills, pioner de la música techno, amb una trajectòria musical de dues dècades.

Coincidint amb l'Any de la Gastronomia s'ha ofert un "Showace" molt original, en el qual han intervingut com a instruments de creació musical estris de cuina i diversos menjars. El nom d'aquest singular espectacle és *Plat du Jour*, el seu autor és Matthew Herbert i ha consistit en la creació de música a partir dels ritmes i les textures d'olles i altres estris de cuina.

Festival LEM

El festival de música experimental LEM, organitzat per Gràcia Territori Sonor, ha protagonitzat un any més la tardor musical de Barcelona. Com cada any, en el marc del LEM molts artistes han actuat per primer cop a la ciutat, alguns de gran importància històrica i altres per descobrir. Instruments singulars, experimentació vocal, improvisació, electrònica, audiovisual... i també una àmplia mirada al panorama de la creació sonora a Sardanya; tot plegat per formar un mapa de l'illa del tresor de les músiques en les fronteres de totes les músiques.

En total, s'han organitzat 40 actes amb 157 artistes en 13 espais de la ciutat, com són Caixafòrum, Centre Cultural Caixa de Catalunya - La Pedrera, el MACBA, el Zoo o un autobús-llançadora. D'altra banda, l'esforç del LEM per potenciar la producció pròpia s'ha traduït en vuit estrenes.

Entre les novetats d'enguany destaquen la nova seu central del festival als Lluïsos de Gràcia, el canvi de format en la secció off i la interessant i molt recent escena de joves artistes, amb els quals el futur de la música creativa sembla assegurat.

Festival Internacional de Jazz

La inauguració del Festival Internacional de Jazz, el 27 d'octubre al Palau de la Música Catalana, ha servit per homenatjar a Charlie Parker, Bird, en aquest any 2005 en el qual s'han commemorat els 50 anys de la seva mort i els 85 del seu naixement.

En aquesta 37a edició, el Festival ha ofert gairebé 50 activitats. A les sales habituals –Palau de la Música Catalana, l'Auditori, Luz de Gas, Bikini i l'Espai– s'hi han afegit una sèrie de concerts de club que s'han celebrat al Zac, antiga La Boîte, feliçment recuperat a partir d'aquest setembre per a la música en directe. Similarment, després d'incorporar l'any 2004 el Teatre Nacional de Catalunya (TNC) a la vida jazzística de Barcelona, el Teatre Lliure ha debutat en el programa del Festival el 14 de novembre amb un concert, del trompetista Dave Douglas, el qual ha presentat a Barcelona el seu darrer projecte, el cinèfil Keystone Sextet. D'altra banda, el TNC ha tancat el 5 de desembre aquestes cinc setmanes de jazz de màxim nivell amb un concert molt especial a càrrec de la Llibert Fortuny Electric Big Band, un projecte produït en exclusiva pel Festival que també tindrà traducció discogràfica.

Per tal de celebrar la Nit dels Amics del Jazz, s'ha ofert un concert a l'Auditori a càrrec de la Maria Schneider Orchestra, que ha presentat *Concert in the garden*, el primer disc en la història que guanya un premi Grammy sortint a la venda només per Internet.

Barcelona també ha acollit, gairebé 30 anys després dels seus darrers concerts a la ciutat, un històric del jazz, el pianista Dave Brubeck el qual, a punt de fer 85 anys, ha demostrat, el 21

de novembre a l'Auditori i al capdavant del seu nou quartet, que hi ha molta vida més enllà de Take five i de Blue rondo à la Turk.

Juntament amb els concerts, el Festival ha continuat a la seu barcelonina de l'SGAE amb la seva proposta de classes magistrals a càrrec de les estrelles que l'han visitat (com ara Dave Douglas sobre la trompeta i Maria Schneider sobre l'orquestració) i ha iniciat un cicle de conferències que ha comptat com a ponents amb Ben Ratliff, respectadíssim i agudíssim crític de jazz del New York Times, Ashley Kahn, autor de dos llibres cabdals basats en la història de dos discs cabdals –*Kind of blue* de Miles Davis, i *A love supreme* de John Coltrane–, i de l'humanista i crític literari Claudio Guillén, membre de la Real Academia Española, que ha tancat el cicle parlant del seu descobriment del jazz a l'exili després de la Guerra Civil espanyola.

Primavera Sound

El Primavera Sound s'ha celebrat enguany els dies 26, 27 i 28 de maig al recinte Fòrum, espai que ha ocupat per primera vegada. Els grans emplaçaments d'aquesta part nova de la ciutat han evitat les cues i han proporcionat més espai. Entre els artistes participants cal destacar The Arcade Fire, Los Planetas, Vitalic, Isis, Maximo Park, Jesu, Art Brut, Tim Hecker, New Order, Iggy & The Stooges, The Human League, Mercury Rev, Brigitte Fontaine, Kristin Hersh, Ron Sexsmith, Sondre Lerche, Nacho Vegas, Psychic TV, Vetiver, Garvenhurst, Wiley, Art Brut, Alter Ego, Dominique A, Vic Chesnutt, Erlend Oye, Astrud, Experience i Christina Rosenvinge, entre molts d'altres.

Un total de 44.000 espectadors (4.000 més que l'any 2004) confirmen la consolidació d'aquest festival considerat una de les convocatòries més destacades del panorama musical de la ciutat.

Altres festivals

Festival	Espai	Espectadors	Organitzador
Arts escèniques			
XIV Dies de dansa. Festival internacional de dansa en paisatges urbans	Diversos espais de la ciutat	15.000	Associació Marató de l'Espectacle
IV Escena Poblenou. Festival de Tardor	Can Felipa i altres espais de Poblenou	5.000	Associació Escena Poblenou
10a Mostra de teatre de Barcelona	Diversos espais de la ciutat	1.905	Artípolis
22a Marató de l'Espectacle	Teatre Mercat de les Flors	1.330	Associació Marató de l'Espectacle
Audiovisual			
8a MECAL. Festival internacional de curtmètrages de Barcelona		32.492	Associació Loop. Lógicas Operaciones Culturales
12a L'Alternativa. Festival de cinema independent	Diversos espais de la ciutat	30.000	La fàbrica de cinema alternatiu de Barcelona
7a BAFF / Festival de cinema asiàtic de Barcelona	Diversos espais de la ciutat	17.000	100.000 retinas

Festival	Espai	Espectadors	Organitzador
Audiovisual			
9a OVNI. Mostra de vídeo independent	CCCB	16.000	OVNI. Observatori de vídeo no identificat
5a Docúpolis. Festival Internacional Documental de Barcelona	CCCB	15.000	Tercer Ojo / CCCB
3a Festival Loop. The place	Diversos espais de la ciutat	6.000	Associació LOOP for Videoart Lovers
5a Festival internacional de cinema gai i lèsbic de Barcelona	Teatre Mercat de les Flors / Terrassa / Castelldefels		
4a Xinacità. Mostra internacional de cinema d'animació de Barcelona	Placeta Sant Llützer	4.400	Avanti Piano Quasi Retro
10a Mostra de cinema africà	Cinemes Casablanca-Kaplan	2.825	Associació Cultural l'Ull Anònim
Festival Artfutura	Teatre Mercat de les Flors	2.773	Artfutura
1a Festival de cinema polític	CCCB, Institut Francès, FNAC	2.620	Associació francesa Sinetik, amb el suport de l'ICUB
3a APIMED DOCS. Cicle de documentals de la Mediterrània	CCCB	2.500	Associació Internacional Productors Audiovisuals Indep.
XVII Marató de cinema fantàstic i de terror de Sants	Auditori Cotxeres de Sants i sales annexes	2.400	Districte de Sants-Montjuïc - Ajuntament de Barcelona
Festival de cinema jueu	FNAC. Institut Francès i Plaça St. Felip Neri	2.000	Associació Festival Cinema Jueu a Barcelona
9a Resfest. Digital Film Festival	Teatre Mercat de les Flors	1.413	Iniciativa de la revista nordamericana RES / Artfutura
Lletres			
1a Món Verne (dins la Setmana de l'Aeronàutica i l'Espai)	Territori Fòrum	51.000	Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
1a Món llibre. Festival literari infantil	CCCB	16.000	Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
9a Barcelona Poesia. Set dies de poesia a la ciutat	Diversos espais de la ciutat	5.803	Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
3a Kosmopolis. Festa internacional de la literatura	CCCB	3.000	CCCB
21a Festival Internacional de Poesia de Barcelona	Palau de la Música Catalana	1.083	Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
Multidisciplinar			
29è Festival de Barcelona Grec	Diversos espais de la ciutat	134.426	Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
4a Festival Àsia	Diversos espais de la ciutat	14.000	Casa Àsia
Música			
BAM. Festival de Música Independent	Diversos espais de la ciutat	162.450	Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Festival	Espai	Espectadors	Organitzador
Música			
12è Sónar. Festival de músiques avançades i art multimèdia	Diversos espais de la ciutat	89.349	Advanced Music
5è Primavera Sound	Recinte Fòrum	44.000	Nitsa Club, Rock de Luxe, Nasti, cd.drome
7è Festival del Mil·lenni	Palau de la Música i BTM	37.000	Concert Studio
37è Voll-Damm Festival internacional de jazz de Barcelona	Palau de la Música / altres espais	30.000	The Project
16è Festival de Música Creativa i Jazz de Ciutat Vella	Diversos espais de Ciutat Vella	25.000	Zingaria Produccions
3è Mas i Mas Festival	Palau de la Música / altres espais	19.500	Mas i Mas
3è Mostra de músics al metro de Barcelona	Vestíbul Universitat (L1/L2)	17.500	Associació de músics del carrer (AMUC)
9è Festival LEM (Festival internacional de música experimental)	Diversos espais de la ciutat	13.709	Gràcia Territori Sonor
16è Festival de guitarra de Barcelona	L'Auditori / Palau de la Música i altres espais	13.459	The Project
10è Barnasants. Festival internacional del cantautor	Diversos espais de la ciutat	10.519	Pere Camps Produccions
15è Festival L'Hora del Jazz-Memorial Tete Montoliu		10.500	Associació Músics de Jazz i Música Moderna de Catalunya
18è Tradicionàrius. Festival folk internacional	Centre Artesà Tradicionàrius	9.054	Centre Artesà Tradicionari
11è Festival de tardor Ribermúsica	Barri de la Ribera	8.000	Fundació privada Ribermúsica
Nous sons. Músiques contemporànies	L'Auditori	5.195	Consorti de l'Auditori / Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona
12è Festival de Flamenc Ciutat Vella	CCCB	5.000	Taller de Músics / CCCB / Ajuntament de Barcelona
10è Festival d'Òpera de Butxaca i Noves creacions	Diversos espais de la ciutat	2.700	Centre d'iniciatives del teatre de les arts, SL
14è Música a Metrònom. Setmana internacional de música experimental	Metrònom	1.848	Metrònom - Fund. Rafael Tous d'Art Contemporani
9è Hipersons. Festival de música independent	Diversos espais de la ciutat	1.780	Indigestió

10

Homenatges i premis

Barcelona és una ciutat compromesa amb la cultura i el 2005, com cada any, ha premiat els professionals, empreses o associacions que han destacat o han demostrat tenir una llarga tradició de treball en aquest àmbit. En aquest sentit, des de l'ICUB es treballa perquè Barcelona sigui un referent en l'elaboració de continguts culturals per vertebrar la ciutat com un espai singular i metropolità i per potenciar-la internacionalment. Tot plegat es vehicula a través del Pla estratègic, en el qual intervenen actors públics i privats i que aquest 2005 ha tingut el seu màxim exponent en la celebració de l'Any del Llibre i la Lectura, que ha ofert més de 1.900 activitats a les quals han assistit més de 2,5 milions de persones. Així, les activitats d'enguany s'han articulat al voltant d'iniciatives relacionades amb la creació literària que s'han sumat a l'activitat cultural habitual de Barcelona.

Com cada any la ciutat ha premiat els agents que, l'any anterior, han ajudat a fer possible que la ciutat avanci en l'àmbit cultural. Els Premis Ciutat de Barcelona 2004 s'han lliurat en un acte al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona que, en aquesta edició, han comptat amb dinou premis, tres més que l'any anterior. D'una banda, s'han afegit dues noves categories, l'assaig i la dansa, i, de l'altra, la ràdio i la televisió han deixat de formar part de la mateixa categoria.

Els guardonats han estat els següents: Premi d'Arts escèniques a Lluïsa Cunillé, Premi de Dansa a Jordi Cortés i Damià Muñoz, Premi d'Arts Plàstiques a Francesc Abad, Premi

d'Audiovisuals a Jaume Figueras, Premi de Música a Maria del Mar Bonet, Premi de Traducció en llengua catalana a Narcís Comadira, Premi de Literatura en llengua catalana a Dolors Miquel, Premi de Literatura en llengua castellana a Roberto Bolaño, Premi d'Assaig a Romà Gubern, Premi de Mitjans de comunicació en premsa escrita a Juan José Navarro Arisa, Premi de Mitjans de comunicació en ràdio a Joan Barril, Premi de Mitjans de comunicació en televisió a Josep Mulet i Alba Casals-Potrony, Premi Agustí Duran i Sanpere d'història de Barcelona a Joan Fuster Sobrepere, Premi d'Arquitectura i Urbanisme a José Antonio Martínez Lapeña i Elías Torres Tur, Premi de Disseny a Rafael Cáceres i Antoni Roselló, Premi d'Investigació científica a Pedro Alonso, Premi d'Investigació tecnològica a Raimon Jané, Jordi Solà, Pere Artís, José Antonio Fiz i Josep Morera de la Universitat Politècnica de Catalunya i de l'Hospital Germans Trias i Pujol, Premi Multimèdia a Ramon Folch per l'exposició *Habitar el món*, i Premi de Projecció internacional de la ciutat de Barcelona a les escoles de negocis ESADE i IESE.

Pel que fa a les medalles al mèrit artístic, científic i cultural, amb les quals l'Ajuntament de Barcelona reconeix les trajectòries més significades en aquests àmbits, s'ha lliurat la medalla d'or al mèrit cultural a l'editorial Quaderns Crema, en complir-se els seus primers vint-i-cinc anys d'existència, per l'encert i el rigor que, en tot aquest període, el segell creat per Jaume Vallcorba ha

demonstrat en el conreu d'un model editorial en què conflueixen l'interès literari i intel·lectual dels textos publicats, clàssics i moderns, i la qualitat formal de les seves col·leccions, exponent d'una vocació que té les seves arrels en una sòlida tradició cultural de la ciutat, situada exemplarment, en aquest cas, per damunt dels interessos purament comercials. També, i dins el marc de l'Any del Llibre i la Lectura i de Barcelona Poesia, s'ha celebrat un homenatge institucional de l'Ajuntament de Barcelona al poeta Josep Palau i Fabre, consistent en un acte al Saló de Cent i en un espectacle al Palau de la Música Catalana en el qual s'ha fet un extens recorregut per totes les facetes de la seva obra literària i per la seva relació com a crític amb l'obra de Pablo Picasso.

Finalment, la Comissió de la Memòria Històrica ha inaugurat diverses plaques dedicades a recordar figures cabdals barcelonines o que han tingut una relació amb la ciutat. Així, es dedicà una placa commemorativa a l'escriptor Maurici Serrahima al seu lloc de naixement (06.03.05), al tenor barceloní Jaume Aragall a la casa on va néixer, al número

Homenatge al poeta Josep Palau i Fabre al Palau de la Música Catalana

© 2005, Pep Herrero, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

30 del passeig del Born (21.06.05), i a Albert Einstein en record de la seva visita a l'Escola Industrial de Barcelona l'any 1923 (30.11.05). Altres plaques d'aquest any han estat per a l'escriptor Hans Christian Andersen en record de la seva estada a Barcelona, el 1862, a l'escriptora Carmen Laforet al seu lloc de naixement i lloc d'inspiració per a la seva novel·la *Nada* i a l'escriptor Xavier Benguerel al seu lloc de naixement.

11

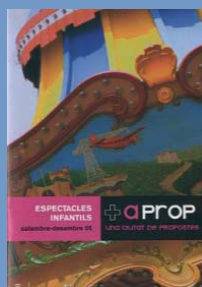
+ a prop

Des del programa + a prop es detecten, es proposen i es projecten algunes de les iniciatives culturals que es programen a Barcelona.

Des de la *Taula de Dansa + a prop* es proposa bianualment la Mostra de Peces Curtes amb la intenció de recollir les iniciatives emergents que treballen les companyies de dansa en els territoris i projectar-les cap a la ciutat, donant-los suport en la producció i una major visibilitat i difusió a través del Mercat de les Flors. Una altra línia de treball en aquest sentit és la formació de públics que s'està treballant amb les escoles de primària i secundària a través de les propostes pedagògiques que ofereix anualment l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

Pel que fa a la *Taula de Teatre + a prop* s'ha organitzat l'Off de la 10a Mostra de Teatre de Barcelona amb l'objectiu de donar a conèixer els centres culturals municipals de la ciutat. La Mostra ha proposat 21 obres, que s'han representat a les sales alternatives i per primer cop a tres centres culturals: Can Felipa (Sant Martí), Zona Nord (Nou Barris) i Cotxeres Borrell (Eixample).

Quant a la *Taula de Músiques Urbanes + a prop* cal destacar la producció del CD de músiques urbanes amb la recopilació de 17 bandes que al llarg de l'any han passat pels centres culturals especialitzats de cinc districtes barcelonins: Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó, Nou Barris i Sant Andreu.

Diversos programes + a prop

Una selecció d'aquestes bandes ha participat en l'escenari BAM de la plaça de Catalunya. D'altra banda, els participants de la Taula intervenen en el nou projecte Observatori de Músiques de Barcelona.

De les activitats organitzades des de la *Taula d'Art Contemporani + a prop* destaquen les visites a diversos projectes d'art contemporani que es fan a la ciutat, així com les programacions compartides entre diversos centres culturals amb aquesta especialització.

Una de les línies d'actuació en què s'ha treballat durant l'any 2005 és el foment dels centres culturals de proximitat. En aquest sentit, s'ha incidit en la difusió que es fa del programa *+ a prop* amb la finalitat de facilitar l'accés als espais de creació, fomentar la creativitat i l'expressivitat i impulsar la participació. Sense perdre el referent de la marca *+ a prop*, que està fortament implantada en el sector, s'ha treballat en la creació d'una nova imatge que s'ha de concretar en dos suports diferenciats, el paper i el digital, els quals han de tenir continguts complementaris.

Tot i que els centres culturals de proximitat adrecen les seves programacions a la població en general, és obvi que el programa *+ a prop* és utilitzat bàsicament pels joves creadors i, per tant, és pensant en aquest públic que cal crear una imatge molt més atrevida i innovadora. Així doncs, es dissenya una publicació per a cadascuna de les disciplines: música, teatre, dansa i art contemporani, i es presenta un mapa que mostra el que s'està fent i el que ofereix la ciutat en cadascuna de les disciplines.

El web, a més de recollir els continguts de la publicació, s'ha pensat com a agenda de totes les activitats programades pels centres culturals i per a les entitats i associacions més especialitzades dels territoris. Els destinataris del web són els programadors, els productors i els espectadors de cadascuna de les disciplines i, per tant, ha d'estar vinculada al Portal de la Cultura. El web s'ha pensat com a eina dinàmica de recerca i consulta i ha d'incorporar elements de participació i comunicació entre els ciutadans.

12

Subvencions

Enguany, l'ICUB ha continuat amb el seu programa de suport a entitats a través de subvencions; durant l'any 2005 s'han rebut un total de 508 sol·licituds, de les quals 264 han estat resoltes positivament. L'import total de les subvencions atorgades ha estat de 3.421.544 euros.

En percentatges, les arts escèniques i la música són les que han rebut una quantitat més important, segons uns criteris d'igualtat que permeten mantenir una política cultural equilibrada que repercuteixi en totes les sensibilitats de la ciutat.

Subvencions

Àmbit	Import (€)	%
Arts escèniques	1.482.732	43 %
Arts plàstiques	306.500	9 %
Lletres	183.700	5 %
Cultura popular	99.556	3 %
Audiovisuals	303.000	9 %
Música	895.456	26 %
Altres	150.600	4 %
TOTAL	3.421.544	

13

Nous projectes

La Direcció de Nous Projectes ha continuat desenvolupant projectes vinculats amb la implantació del Pla Estratègic del Sector Cultural. Un d'aquests projectes és el Centre Cultural del Born, que ha de permetre convertir l'antic Mercat del Born en un centre dedicat a activitats culturals a l'entorn de les restes medievals conservades a l'aixopluc de l'edifici. També s'han realitzat les tasques preparatòries de l'actualització del Pla Estratègic de Cultura per a l'any 2006 i s'han continuat els estudis del futur Centre de Disseny de Barcelona.

Centre Cultural del Born

Des de l'ICUB, l'Ajuntament de Barcelona ha coordinat el projecte del Centre Cultural del Born (Projecte de Continguts i Projecte d'Arquitectura), el qual s'ha presentat entre març i juny de 2005 a les entitats del sector de la museologia, l'arqueologia i la gestió cultural; a les principals associacions, col·lectius veïnals i comerciants del Casc Antic i la Ribera; als representants dels grups polítics de l'Ajuntament i, finalment, als mitjans de comunicació. L'aprovació del projecte ha possibilitat la participació de la Diputació de Barcelona en la inversió i ha permès el desenvolupament de tots els processos que han de permetre posar en marxa el futur Centre Cultural del Born l'any 2007.

Habitar Barcelona

A finals de 2005, l'ICUB ha encarregat els projectes de continguts i de museografia de la instal·lació museogràfica *Habitar Barcelona*, a desenvolupar a l'Edifici Fòrum.

Proposta d'ús per al Centre Cultural del Born
© 2005, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Pla Estratègic de Cultura

Durant l'any 2005 s'han desenvolupat els treballs preparatoris del procés de revisió i actualització del Pla Estratègic de Cultura, a realitzar durant l'any 2006 amb la participació de més de 600 persones dels diversos sectors de la cultura de la ciutat.

Centre de Disseny de Barcelona

Aquest any s'han desenvolupat els estudis previs del Centre Virtual de Disseny i de la Fundació del Centre de Disseny de Barcelona. Igualment, s'ha realitzat l'actualització i adaptació del Programa Funcional i d'Espais del futur Centre de Disseny. Alhora, s'han mantingut els convenis de col·laboració amb el FAD i amb la Fundació Comunicació Gràfica.

Avantprojecte del Centre de Disseny de Barcelona (2002)
© 2005, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

14

Internacional

Barcelona ha estat present en l'àmbit internacional amb una participació activa en activitats i organismes de diversos nivells. Enguany s'ha reforçat aquesta presència amb tres activitats diferenciades: la creació d'un grup de treball sobre l'Agenda 21 de la Cultura dins del marc de l'organització mundial de ciutats: Ciutats i Governos Locals Units, la presidència de la xarxa Cultura d'Eurociutats de grans ciutats europees i la celebració a Barcelona de la conferència final del projecte Eurocult 21.

Reunió del Fòrum Cultura d'Eurociutats a Brussel·les, el 14 d'octubre de 2005

© 2005, Idoia Villanueva, Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

El 8 de juny es va constituir un Grup de Treball de Cultura de ciutats i governs locals units, amb la voluntat de donar continuïtat a l'Agenda 21 de la Cultura. El Grup, que està format per 40 ciutats i governs locals i presidit per l'Ajuntament de Barcelona, té l'objectiu principal de promoure el paper de la cultura

com a dimensió central de les polítiques locals a partir de la difusió i la implementació de l'Agenda 21 de la cultura. Aquesta fita es vol assolir a través de quatre objectius: desenvolupar el marc polític de ciutats i governs locals, orientar el desenvolupament i la implementació de serveis a les ciutats, desenvolupar partenariats institucionals en cultura, i promoure la investigació i el desenvolupament en aquest àmbit.

Pel que fa a la presidència del Fòrum Cultural d'Eurociutats, la ciutat de Barcelona participa en aquest programa per promoure una vida urbana més justa i sostenible amb igualtat d'oportunitats per a tots els ciutadans a través de polítiques en diversos àmbits: social, econòmic, governamental (polític) i cultural. A través de les polítiques culturals es pretén donar suport a la creativitat cultural a les ciutats europees tenint en compte l'impacte del sector cultural sobre la realitat urbana. Aquesta feina es realitza a partir de diversos grups de treball: el de l'Agenda 21 de la cultura, el d'Educació i Cultura, el de Mobilitat Internacional en el Camp Cultura i el de Gent Jove i Cultura. Al llarg dels anys 2005 i 2006 Barcelona presideix els debats i conclusions de les diverses trobades que s'hi realitzin.

Des del projecte Eurocult 21 s'ha pretès promoure el debat, identificar reptes, intercanviar bones pràctiques i donar a conèixer el paper actual de la cultura en el govern de les disset ciutats europees

que hi han participat. També es van identificar estratègies culturals innovadores a partir de la col·laboració entre els govern locals i les universitats, formulant recomanacions en matèria de política cultural i proposant accions de recerca en l'àmbit cultural. Dins aquest programa s'han realitzat diversos treballs tècnics a escala estatal (national workshops) a cada un dels seu països que integren el projecte, per tal d'establir mecanismes per comparar els indicadors culturals que utilitza cada ciutat. La cloenda d'aquest projecte va tenir lloc a Barcelona el mes de març en el marc d'una conferència final sota el títol *Culture in Urban Governance* amb la participació d'experts i representants de totes les ciutats.

Finalment, l'Any del Llibre i la Lectura ha estat present a la Fira del Llibre de Guadalajara, i s'ha endegat un projecte de col·laboració amb les biblioteques de Fez i Casablanca que ha tingut el suport de la Comissió Europea. La ciutat també ha estat present a Medellín (Colòmbia) a través de la Setmana de Barcelona. Per últim, cal destacar l'exposició *Gaudí. La recerca de la forma* (organitzada pel Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona i SEACEX), que ha continuat itinerant i aquest any s'ha pogut veure a Gènova.

15

Normalització lingüística

Durant l'any 2005, l'objectiu prioritari del Centre de Normalització Lingüística de Barcelona ha estat el Programa d'acolliment lingüístic, amb el qual s'ha ampliat l'oferta de cursos de català per a les persones d'origen estranger que s'instal·len a la ciutat. Paral·lelament, s'ha mantingut l'oferta de cursos de tots els altres nivells i els altres programes de foment de l'ús del català i d'assessorament lingüístic.

Campanya del programa d'acolliment lingüístic
© 2005, Centre de Normalització Lingüística de Barcelona

Acolliment lingüístic

L'any 2005 s'han impartit els Cursos Bàsics B1 al nou Centre d'Acolliment Lingüístic, la qual cosa ha permès augmentar en un 35% les inscripcions als cursos del primer nivell de català, amb un total de 9.778 alumnes.

Per tal d'assolir aquest nombre d'assistents, els

alumnes s'han pogut inscriure en un lloc cèntric i ben comunicat i amb una àmplia franja horària. A més, la matrícula s'ha pogut fer al llarg de tot l'any, s'han ampliat les modalitats i el caràcter intensiu dels cursos i s'ha renovat el material i la metodologia.

Aquest nou servei s'afegeix al punt d'acolliment lingüístic que manté el Centre de Normalització Lingüística de Barcelona al SAIER (Servei d'Atenció als Immigrants Estrangers i Refugiats de l'Ajuntament de Barcelona), mitjançant el qual es manté una inscripció de 35 alumnes a la setmana, la qual cosa suposa unes 1.800 inscripcions anuals.

Voluntaris per la llengua

Amb el programa Voluntaris per la llengua es fomenten entorns de conversa entre alumnes que estan aprenent català i persones que ja el coneixen per tal d'afavorir la fluïdesa oral i estimular l'ús del català en entorns informals fora de l'aula. L'any 2005 s'han constituït a Barcelona 504 parelles de voluntaris lingüístics.

Cursos generals de català

Pel que fa a l'oferta general de cursos de tots els nivells, l'any 2005 s'han inscrit 19.883 persones, un 15,35% més que l'any 2004. Evidentment, el motiu més significatiu de l'increment ha estat l'àmplia oferta de cursos de nivell bàsic de l'acolliment lingüístic. Per grups de destinataris, les inscripcions del SAIER s'han reduït sensiblement, però els cursos a les entitats han augmentat en un 67%. S'han fet 648 inscripcions als cursos organitzats amb les entitats.

Foment de l'ús del català

Des de les delegacions del Centre de Normalització Lingüística es treballa en coordinació amb els consells de districte per donar serveis a les entitats, empreses i serveis municipals mitjançant convenis o acords de col·laboració.

Durant l'any 2005 s'ha treballat en conveni amb 231 empreses i entitats, s'han fet 93 auditories lingüístiques i s'ha format en català 1.284 persones d'aquestes organitzacions, xifra que representa un 12,75 % més que l'any anterior.

Dins del sector socioeconòmic s'ha iniciat una campanya destinada als bars i restaurants amb una primera oferta específica de tres cursos de català per a cambrers, la qual ha tingut una resposta de 54 inscripcions. Similarment, s'ha ofert el programa informàtic de traducció i revisió de cartes i menús de restaurants.

Assessorament lingüístic

Des del Servei d'Assessorament Lingüístic s'ofereix la revisió de textos i l'atenció de consultes lingüístiques per telèfon i en línia al conjunt de la ciutadania amb l'objectiu de contribuir a millorar la qualitat dels textos orals i escrits. Durant l'any 2005 s'han atès 19.630 consultes lingüístiques i s'han revisat 27.446 pàgines en el conjunt de tota l'activitat del Centre de Normalització Lingüística. En conjunt, doncs, els indicadors del 2005 reflecteixen l'esforç del Centre de Normalització Lingüística de Barcelona per posar a l'abast de les persones nouvingudes el coneixement de la llengua catalana com a element clau per facilitar-los l'accés al mercat laboral en condicions d'igualtat i per afavorir la cohesió social en tots els àmbits de la ciutat.

Centre de Normalització Lingüística de Barcelona Dades globals

	2003	2004	2005	%variació 2005/2004
Convenis	146	172	188	9
Inscrits als cursos	15.582	17.585	20.708	18
Pàgines revisades	22.558	21.265	27.446	29
Consultes	21.638	18.023	19.630	9

Font: Centre de Normalització Lingüística de Barcelona

Elaboració: Estudis i Qualitat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

16

Ciència

La dualitat entre ciències i lletres no té sentit en una societat en què l'avenç científic es tradueix ràpidament en aplicacions que canvien les nostres vides, o proporciona claus imprescindibles per interpretar el nostre entorn. La cultura científica és, ara més que mai, una expressió de la cultura, així com ho són la cultura artística o la humanística. En aquest sentit, el 2005 ha estat un any clau en el qual l'esperit integrador que ha caracteritzat les actuacions polítiques i culturals dels darrers anys ha tingut una veritable projecció a la ciutat. La celebració de l'Any del Llibre i la Lectura, la participació entusiasta de Biblioteques de Barcelona i la complicitat –també entusiasta– dels científics i les científiques de la ciutat han estat decisius per assolir aquest objectiu.

La cultura científica ha impregnat les activitats de Biblioteques de Barcelona durant l'any 2005, i s'ha materialitzat en formats tan diversos com el Cafè Científic *La genètica de cada dia*, el Club de Lectura *La ciència a la literatura*, o els cicles permanents de conferències *Visions de la Ciència*. Però les biblioteques no han estat les úniques que han acollit aquestes activitats. Altres institucions i centres culturals, com Òmnium Cultural i el Centre Cívic Golferichs, al Districte de l'Eixample, han incorporat en els seus programes activitats relacionades amb la promoció de la cultura científica.

La celebració a Barcelona de la Setmana Mundial del Cerebell ha estat una de les experiències més suggeridores i amb

una resposta més important per part del públic. El cervell i el seu coneixement s'han convertit durant la tercera setmana de març en el nucli d'un programa que ha buscat principalment la intersecció entre la ciència i l'art. La Setmana s'ha inaugurat amb un format "arriscat", un *Neuroconcert* en què científics i músics han interpretat i analitzat conceptes com l'emoció, la percepció i la creació. Altres activitats s'han centrat en alguns aspectes específics del cervell i s'han adreçat a tots els sectors de la població. Cal destacar els tallers *Cervell emocional* i *Per què dos ulls i cinc dits?* organitzats al Museu Tèxtil i d'Indumentària, l'itinerari sobre *La diversitat i el cervell* al Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella, o el seminari *Joves i drogues: pensar i actuar*, juntament amb l'exposició *Canabis... com ho vius?* Finalment, bona part de les activitats de la Setmana s'han adreçat als escolars d'entre 6 i 16 anys, que han rebut a científics de la ciutat (El laboratori a l'escola) o han anat a visitar-los als seus centres d'investigació per poder experimentar un autèntic *hands on* (L'escola al laboratori).

La sessió de Cafè Científic *La genètica de cada dia*, a la Biblioteca Jaume Fuster

© 2005, Consorci de Biblioteques de Barcelona

Però a més de ser l'Any del Llibre i la Lectura, el 2005 s'ha celebrat mundialment l'Any de la Física amb motiu del centenari de la publicació dels articles més representatius d'Albert Einstein. L'ICUB ha participat en aquesta celebració amb un acte d'homenatge a la figura del físic alemany. El dia en què precisament es commemorava el 50è aniversari de la seva mort, s'ha publicat el conte *Take el fotó* i un monogràfic de la figura d'Einstein a la revista *Quark* i, finalment, s'ha col·locat una placa a la porta principal de l'Escola Industrial on Einstein va pronunciar una de les seves conferències, l'any 1923, quan va visitar la ciutat.

Finalment, i per quart any consecutiu, la ciutat ha viscut una nova Tardor Científica, dedicada al llibre de ciència o de divulgació científica.

Aquest programa ha inclòs diverses activitats, com la Primera Fira del Llibre de Ciència i el seminari *El llibre de ciència: passat i present en clau de futur*, que s'ha realitzat juntament amb CosmoCaixa, amb un ajut del Ministerio de Educación y Ciencia. Aquest organisme ha permès també la celebració de les Jornades d'Animació Científiques, que s'han celebrat a diverses escoles de Barcelona durant la tardor.

En resum, amb iniciatives que engloben des d'activitats més populars fins a formats més reduïts, tallers, conferències, publicacions i contes, s'ha treballat perquè en el futur, i especialment el proper 2007, dedicat a la Ciència a Barcelona, la cultura científica estigui completament integrada i fins i tot formi part de les prioritats culturals de la ciutadania.

17

Canals de difusió

L'any 2005 s'ha caracteritzat per diversos projectes, la renovació d'espais web, el manteniment de plataformes virtuals ja existents i l'impuls a un nou concepte de portal de cultura d'Internet.

Una d'aquestes plataformes virtuals ha estat Canal Cultura, el canal digital de la cultura de Barcelona a través del qual s'ha difós l'oferta cultural a partir de propostes temàtiques que s'han actualitzat constantment (art, arquitectura, biblioteques, disseny, dansa, cinema, festes, museus, música, teatre, etc.). Els continguts d'aquest *magazine* digital han presentat de forma clara i rigorosa, i amb un cert grau de profunditat, els esdeveniments relacionats amb el món de la cultura, i s'han complementat amb vincles a altres espais virtuals que aprofundeixen en cada informació.

Canal Cultura també ha ofert un seguit de serveis d'interès general (enllaços recomanats, cartellera de cinema i de teatre i activitats per als més petits), d'entre els quals es podria destacar les Rutes Culturals per la ciutat de Barcelona, amb gairebé una vintena de propostes, i el *Butlletí Canal Cultura*, un recull de les principals activitats culturals setmanals i de la previsió dels esdeveniments més rellevants per als dies següents.

Des que es va posar en funcionament, Canal Cultura ha rebut diverses distincions i ha estat finalista en els Premis Europeus NetMedia de periodisme digital [www.net-media.co.uk/awards], en els quals va

competir amb mitjans tan prestigiosos com el Financial Times o la BBC News Online.

Durant l'any 2005 Canal Cultura, a més de desenvolupar la seva activitat habitual de divulgació de l'oferta cultural de Barcelona, també ha impulsat diversos projectes. En aquest sentit, s'ha posat en marxa l'Agenda Cultural'05, que ha informat de les 500 activitats culturals més destacades de l'any 2005 organitzades temàticament, i ha dedicat un espai informatiu especial a l'Any del Llibre i la Lectura. El mes de maig també s'ha desenvolupat la web de Barcelona Poesia que, a més de donar informació acurada del conjunt d'activitats del programa d'aquesta trobada, ha possibilitat la retransmissió del Festival Internacional de Poesia des de la plataforma de Canal Cultura. Finalment, cal esmentar les trameses a través del correu electrònic de continguts culturals especials relacionats amb ofertes per a espectacles del Festival de Barcelona Grec i de descomptes per a l'adquisició de productes culturals als subscriptors del carnet del Consorci de Biblioteques de Barcelona.

WEBS BCULTURA, CANAL CULTURA	2005
Visites	558.288
Pàgines visitades	3.166.563

Des de l'àrea digital de l'ICUB, també s'ha treballat en diversos projectes relacionats amb la creació, la renovació i el desenvolupament de les propostes que promou l'Institut. El més

important d'aquests projectes ha estat la definició de les bases per a la implantació de la nova plataforma web Barcelona Cultura. Durant l'any 2005 s'han determinat les característiques d'aquest portal, la seva estructura de continguts i arquitectònica, els apartats i serveis que s'hi oferiran, i la seva imatge gràfica. També s'ha realitzat el concurs tècnic per a la construcció del portal amb l'objectiu d'inaugurar-lo partir de la tardor de 2006.

El segon gran projecte en l'àmbit digital ha estat el web de l'Any del Llibre i la Lectura, que s'ha estructurat en diversos apartats bàsicament informatius: Quixot i Barcelona, Escenaris literaris, Escriure, Llegir, Difondre, Inspiració, Sant Jordi, etc. D'altra banda, amb motiu de la Setmana de l'Aeronàutica s'ha desenvolupat una web especialitzada per difondre la informació de les diverses activitats que s'han dut a terme durant la tardor de 2005, i per oferir dades que han contextualitzat l'activitat en el marc de la seva projecció internacional. Finalment, cal esmentar que s'ha començat a treballar, juntament amb els responsables de l'oficina del projecte del nou Centre del Disseny de Barcelona, en la proposta del web del centre, i en la creació dels nous espais virtuals de la Fundació Barcelona Cultura.

A més de la posada en marxa d'aquests nous espais virtuals, l'any 2005 s'han renovat els continguts i l'estructura dels webs del Festival de Barcelona Grec, de les Festes de la Mercè, del Mercat de les Flors, de La Virreina Exposicions, del Jardí Botànic i dels Premis Ciutat de Barcelona, entre altres.

Cal fer esment també de la col·laboració de l'ICUB amb altres plataformes virtuals com són la de Biblioteques, MedCiències, l'observatori científic de La Talaia, la de Museus, la de Festes de Barcelona i el web de + a prop.

Oficina d'Informació del Palau de la Virreina

L'Oficina d'Informació del Palau de la Virreina tanca l'any amb un total de 114.327 usuaris, la qual cosa suposa un increment de prop de 5.000 usuaris respecte a l'any anterior. Una gran part d'aquestes consultes han estat relacionades amb les activitats de l'Any del Llibre i la Lectura que s'han desenvolupat al llarg de l'any.

Oficina d'Informació del Palau de la Virreina
© 2005, Institut de Cultura de Barcelona

Oficina d'informació

	2004	2005	% Variació
Usuaris			
presencials	109.621	114.327	4
Consultes			
presencials	51.754	53.726	4

18

Gestió econòmica

El finançament de les activitats culturals està associat a diversos factors: la modernització i gerencialització de l'Administració pública, una presència més evident de la cultura en la societat i la capacitat dels projectes culturals de generar recursos propis.

El pressupost de l'ICUB es basa en l'aportació municipal, d'una banda, i en la previsió d'ingressos a partir dels serveis oferts, de l'altra.

Aquesta previsió d'ingressos es fa a partir de la generació de recursos dels programes que tenen una dimensió comercial i, d'altra banda, gràcies a l'anàlisi d'indicadors d'activitat cultural i que incideixen en la fixació d'un preu determinat, com ara el públic potencial, o els estàndards de preu per un servei específic. Els programes que organitza l'ICUB són de tipologia diversa, n'hi ha que generen recursos propis per mitjà de la venda d'entrades o de productes. Tanmateix, dins d'aquesta línia, cal tenir en compte que hi ha activitats institucionals que tenen una dimensió totalment pública, la qual cosa significa que no hi ha cap compensació econòmica de retorn. Un exemple clar d'aquest servei són els Premis Ciutat de Barcelona.

Finalment, cal esmentar que des de la seva creació, l'any 1996, l'ICUB ha posat èmfasi en l'anàlisi de la capacitat de generació de recursos propis i en la implantació de línies de treball en aquesta direcció.

Estats financers el 31 de desembre de 2005 (milers d'euros)

BALANÇ		COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS	
ACTIU		INGRESSOS	
Actiu fix	2.373	Ingressos per operacions comercials	11.008
Despeses d'establiment		Transf. program. i per serveis Ajt.	68.735
Immobilitzat immaterial		Altres transferències	2.087
Immobilitzat material	1.035	Transferències capital	5.853
Immobilitzat financer	226		
Patrimoni artístic	1.112	TOTAL D'INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ	87.683
Despeses a distribuir			
Actiu circulant	13.901	COSTOS	
Existències	147	Compres	
Deutors	9.823	Personal	22.078
Inversions financ. temporals		Treballs, subminist. i serveis ext.	27.475
Tresoreria	3.534	Subvencions	32.229
Ajustaments per periodificació	397	Subvencions capital	5.723
		Provisions	86
		Amortitzacions	272
TOTAL ACTIU	16.274	TOTAL DE COSTOS D'EXPLOTACIÓ	87.863
		ABANS FINANCERS	
PASSIU			
Recursos a llarg termini	2.589	Resultat d'explotació abans financers	-180
Patrimoni	2.392	Ingressos financers	34
Resultat de l'exercici	-176	Despeses financeres	32
Subvencions de capital	373		
Altres ingressos a distribuir		Resultat d'explotació	-178
Provisions		Ingressos extraordinaris	86
Creditors financers a llarg termini		Despeses extraordinàries	84
Altres creditors a llarg termini		Impost de societats	
Recursos a curt termini	13.685		
Creditors financers			
Creditors exercicis corrents	7.405		
Creditors comercials	2.245		
Altres creditors	1.089		
Ajustaments per periodificació	2.946		
TOTAL PASSIU	16.274	RESULTAT DE L'EXERCICI	-176

19

Patrocinis i col·laboracions

Empreses patrocinadores i col·laboradores

Abacus Cooperativa
Adagio S. A.
Airbus
Altercultures
Amena-Auna
Associació Consell de Cent
Associació Sport Cultura Barcelona
Associació de Narradors i Narradors (ANIN)
Associació Rumbacat
Ateneu Barcelonès
B:SM Fórum
Bacardí España S. A. - Martini
Banco Santander Central Hispano
British Council
Cafè Schilling
Caixa d'Estalvis de Catalunya - Tel-Entrada
CAM - Caja de Ahorros del Mediterráneo
Can Ràfols dels Caus
Cannon
Círculo de Lectores S. A.
Cobega S. A - Coca-Cola
Codorniu S. A.
Congelats Reunits La Sirena S. A.
Copesco
Cortefiel S. A.
Damm S. A.
Elogia
Enderrock
Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
Figueras International Sitting S. A.
Fira de Barcelona
Fira del Còmic 2005
Fuji Film
Fundació Caixa de Girona
Fundació Claror

Fundación Aena
Fundación Germán Sánchez Ruipérez
Fundación Winterthur
Gas Natural
Ginsa Electronic S. A.
Grupo Anaya
Grupo Mahou - San Miguel
Grupo Planeta
Helados y Postres S. A. - Nestlé España S. A.
Henkel Ibérica S. A.
Iberia
Infoco
Joaquim Albertí S. A. - La Selva
La Central del Raval
Marc Martí
Mindshare Spain S. A. - Ford
Mutual Médica
Nestlé Waters - Viladrau
Novartis
Obra Social Caja Madrid
Obra Social "La Caixa"
Puig Beauty and Fashion Group - Myrurgia
Repsol YPF
Ruzafa Rent a Car S. A.
Snack Ventures S. A. - Lays
Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics
del País
Taller de Cultura
The Cleveland Museum of Art
T-Systems
Value Retail Management La Roca S. L.
Viladrau
Voluntaris 2000
Winthertur

Mitjans de comunicació patrocinadors i col·laboradors

20 minuts
Actual - Semanari Català d'Informació General
ADN
Avui - Corporació Catalana de Comunicació S. L.
Avui Rock & Clàssic
BTV - Barcelona Televisió
Cadena 100 - Radio Popular - Cadena Cope
Cadena SER - Radio Barcelona
Canal 25
Catalunya Ràdio SRG, S. A. Canal Cultura
Com Ràdio - Agència de Comunicació
El Mundo de Catalunya
El Mundo Deportivo
El Periódico de Catalunya
El Punt
Grupo Prisa
Grupo Zeta
Guia del Ocio
InfoSants
La Municipal
La Vanguardia
Localia
Metro
Mondo Sonoro
Movin'Bcn
MTV
Ona Catalana
Onda Cero Ramblas
Ràdio Ciutat Vella
Ràdio Estel
Radio Nacional de España - R4 i R3
Ràdio Ripollet
Revista CC La Sedeta
Revista Butxaca
Revista Cultural d'UGT
Revista Institut Metropolità del Taxi
Salir en Barcelona
Serra d'Or
TVC - Televisió de Catalunya S. A.
TVE - Televisión Española S. A.

Institucions

Port de Barcelona
Sociedad Estatal de Correos y Telégrafos S. A.
TMB - Transports Metropolitans de Barcelona S. A.
AMB - Àrea Metropolitana de Barcelona
Barcelona Fem Memòria - Ajuntament de
Barcelona
Biblioteca de Catalunya
Centre d'Història Contemporània - Generalitat
de Catalunya
Diputació de Barcelona
Generalitat de Catalunya
IEMed - Institut d'Estudis de la Mediterrània
Ministerio de Cultura
Museu d'Art de Sabadell - Ajuntament de Sabadell
Museu Valencià de la Il·lustració i de la Modernitat
- Diputació de València
SEACEX - Sociedad Estatal para la Acción Cultural
Exterior
Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales

20

Directori de programes i adreces web

Museus i exposicions

Portal de Museus:

www.bcn.cat/museus

Museu Picasso:

www.museupicasso.bcn.cat

Museu Frederic Marès:

www.museumares.bcn.cat

Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí:

www.bcn.cat/cultura

Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona:

www.museuhistoria.bcn.cat

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona:

www.bcn.cat/arxiu/arxiuhistoric

Museu de les Arts Aplicades:

www.museumartsdecoratives.bcn.cat

Museu de Ceràmica:

www.museumceramica.bcn.cat

Museu Tèxtil i d'Indumentària:

www.museumtextil.bcn.cat

Gabinet de les Arts Gràfiques:

www.bcn.cat/gabinetartsgrafiques

Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella:

www.bcn.cat/museumciencies

Jardí Botànic:

www.jardibotanic.bcn.cat

Institut Botànic:

www.institutbotanic.bcn.cat

Museu Etnològic:

www.museumetnologic.bcn.cat

Museu de la Música:

www.museummusica.bcn.cat

La Virreina Exposicions:

www.bcn.cat/virreinaexposicions

Museu Nacional d'Art de Catalunya:

www.mnac.es

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona:

www.cccb.org

Museu d'Art Contemporani de Barcelona:

www.macba.es

Fundació Antoni Tàpies:

www.fundaciotapies.org

Fundació Joan Miró:

www.bcn.fjmiro.es

Fundació Pavelló Mies van der Rohe:

www.miesbcn.com

Museu Marítim:

www.diba.es/maritim

Hangar:

www.hangar.org

Metrònom:

www.metronom-bcn.org

Anys temàtics

Any del Llibre i la Lectura:

www.anyllibre2005.bcn.cat

Any Internacional Gaudí:

www.gaudi2002.bcn.cat

Any Verdaguer:

www.bcn.cat/cultura/verdaguer100

Suports i canals de comunicació

Bcultura:

www.bcn.cat/cultura

Canal Cultura:

www.bcn.cat/canalcultura

Revista Barcelona Cultura:

www.bcn.cat/cultura/revista

Projecció Internacional de la Cultura

Agenda 21 de la Cultura:

www.agenda21culture.net

Teatre i dansa

Mercat de les Flors:

www.mercatflors.org

Teatre Lliure:

www.teatrelliure.com

Música

Banda Municipal:

www.bcn.cat/festes

Cobla Ciutat de Barcelona:

www.bcn.cat/festes

Centre Artesà Tradicionàrius:

www.tradicionarius.com

L'Auditori i l'Orquestra:

www.auditori.org

Palau de la Música Catalana:

www.palaumusica.org

Gran Teatre del Liceu:

www.liceubarcelona.com

Festes i participació cultural

Portal de Festes de Barcelona:

www.bcn.cat/festes

Cavalcada de Reis:

www.bcn.cat/nadal

Festes de Santa Eulàlia:

www.bcn.cat/cultura/santaeulalia

Carnaval:

www.bcn.cat/carnaval

Festa de la Música:

www.fusic.org/fm/2005

La Mercè. Festa Major de Barcelona:

www.bcn.cat/merce

Lletres

Biblioteques de Barcelona:

www.bcn.cat/biblioteques

Barcelona Poesia:

www.bcn.cat/barcelonapoesia

Kosmòpolis:

www.cccb.org/kosmopolis

Cinema

Barcelona Plató Film Commission:

www.barcelonaplato.bcn.cat

Festivals

Festival de Barcelona Grec:

www.barcelonafestival.com

BAM. Barcelona Acció Musical:

www.bcn.cat/bam

Sónar. Festival de Música avançada i Art multimèdia:

www.sonar.es

Festival LEM:

www.gracia-territori.com

Festival Internacional de Jazz:

www.the-project.net/jazz.htm

Primavera Sound:

www.primaverasound.com

Ciència

Observatori Científic de la Mediterrània:

www.bcn.cat/medciencies

Butlletí de Cultura Científica LaTalaia:

www.latalaia.net

Homenatges i premis

Premis Ciutat de Barcelona:

www.bcn.cat/cultura/premisciutatbcn

Cultura de proximitat

+ a prop:

www.bcn.cat/mesaprop

Projectes web en preparació

Portal Digital de la Cultura

Centre del Disseny

Picasso 2006 Barcelona

Índex alfabètic

Índex alfabètic de centres i programes	pàg.		pàg.
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona	16	Kosmòpolis	62
BAM. Barcelona Acció Musical	71	L'Auditori i l'Orquestra	46
Banda Municipal	44	La Mercè	54
Barcelona Acció Musical	54	La Virreina Exposicions	32
Barcelona Plató Film Commission	63	Mercat de les Flors	38
Barcelona Poesia	61	Metrònom	34
Biblioteques de Barcelona	58	Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí	15
Carnaval	53	Museu d'Art Contemporani de Barcelona	25
Cavalcada de Reis	51	Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona	15
Centre Artesà Tradicionàrius	45	Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella	18
Centre Cultural del Born	83	Museu de la Ceràmica	17
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona	23	Museu de la Música	21
Centre de Disseny de Barcelona	83	Museu de les Arts Aplicades	17
Centre de les Arts del Moviment	38	Museu de les Arts Decoratives	17
Centre de Normalització Lingüística de Barcelona	87	Museu Etnològic	21
Cobla Ciutat de Barcelona	45	Museu Frederic Marès	14
Festa de la Música	54	Museu Marítim	27
Festes de Santa Eulàlia	52	Museu Nacional d'Art de Catalunya	23
Festival de Barcelona Grec	70	Museu Picasso	13
Festival Internacional de Jazz	73	Museu Tèxtil i d'Indumentària	18
Festival LEM	73	Museu-Monestir de Pedralbes	16
Fundació Antoni Tàpies	25	Palau de la Música Catalana	47
Fundació Joan Miró	26	Pla Estratègic de Cultura	83
Fundació Pavelló Mies van der Rohe	27	Primavera Sound	74
Gabinet de les Arts Gràfiques	18	Servei de Promoció i Difusió de la Música	45
Gran Teatre del Liceu	49	Setmana de l'Aeronàutica i de l'Espai	56
Habitat Barcelona	83	Sónar. Festival de Música avançada i Art multimèdia	72
Hangar	34	Teatre Lliure	39
Institut Botànic	20	+ a prop	79
Jardí Botànic	19		

Índex alfabètic d'activitats	pàg.		pàg.
Exposicions		Els altres arquitectes	18
¡Abajo las Murallas!	15	Els Tresors del Monestir	16
About Into Structures	32	Entre Orient i Occident	17
Antonio Miró a través del temps	32	Entrellibres	31
Art-Mar. Biennal de Mediterrània 2005	28	Entusiasme	25
Aus i felins. Arts comparades	15	Escultures famoses	14
Bangkok-Bangkok	32	Ètnic. De les cultures tradicionals a la interculturalitat	21
Beyond Science	34	Eugeni Forcano. Fotografies 1960-1996	32
Brücke, el naixement de l'expressionisme alemany	23	Factoria d'humor Bruguera	24
Camino Andado. Fotografies de Joan Guerrero	32	Fernando Bryce	25
Canabis... com ho vius?	89	Fotomercè 2005. Txema Salvans. Troba-t'hi!	32
Caravaggio i la pintura realista europea	23	Gemmes de la Península Ibèrica	18
Cartells de la Guerra 1936 - 1939	32	Ignasi Aballí	25
Cervantes i les galeries	28	Imatges del Cos, el museu interpretat per Robert Wilson	15
Col·lecció de maquetes de la Fundació Mies van der Rohe	27	Jean Hélion	13
De viaje con Quino	59	Joan Miró. Arquitectura d'un llibre	26
Editat, exposat. La fotografia, del llibre al museu	23	La diversitat de la VIDA	18
El cubisme i els seus entorns	23	La imatge pública de Roma	23
El Museu Martorell, 125 anys de Ciències Naturals	18	La Línia Primitiva	18
el Perich, sense concessions	32	La paraula figurada	23
El Quixot i Barcelona	15	La volta al món en vuitanta contes	21
El somni del públic. Theresa Hak Kyung Cha	25	La volta al món en vuitanta objectes	21

Les nostres roques	18	Festen	70
Liliana d'Apel·les Mestres. El món fantàstic d'un creador	22	Fi de partida	70
Literatures a l'exili	24	Fiestas populares	38
Llibres il·lustrats per Picasso. La col·lecció del Museu	13	Foi	40
Llibres singulars de fotografia de la Col·lecció Rafael Tous	34	Goyescas	49
Los mares del Sur	59	Handel i el Barroc Anglès	48
Lugares de culto	34	Hedda Gabler	39
Magnelli, entre el cubisme i el futurisme	13	Homenatge a Jaume Aragall	54
Mestres del Collage. De Picasso a Rauschenberg	26	Il corsaro	49
Mitologia dels dinosaures	18	Isabella's Room	40
Nit de foc. Sa festa dels dimonis	46	Jenufa	49
Objectes. Subjectes	17	JOKS	70
Obres Mestres del Romànic. Escultures de la Vall de Boi	23	Juli Cèsar	40
Occident vist des d'Orient	24	L'elisir d'amore	49
París i els surrealistes	24	L'home de teatre	39
Passió pels llibres, passió per la cultura: Eduard Toda	17	La controversia de Valladolid	70
Robert Frank	25	La gazzetta	49
Robert Whitman	25	La Gioconda	49
Ruido	32	La meua filla sóc jo	39
Sert. Mig segle d'arquitectura 1929 - 1979	26	La pell en flames	70
Taula	59	Les Portes del Cel	38
Teatres de joguina	14	Madre e assassina	38
Un dia a Pompeia. Entre el Vesubi i la Mediterrània	28	Mahabarata	38
Vito Hannibal Acconci	25	Marie i Bruce	39
Vola amb nosaltres	18	Medeamaterial	40
Vuelo de àngel. Fotografies de Valentín Vallhonrat	32	Mon Genet	70
		Near life experience	38
		Nora	39
Espectacles de teatre, música i dansa		Occisió	40
¿De qué lloras, corazón de mantequilla?	54	Parsifal	49
A Midsummer Night's Dream	49	Postteatre	38
Africa is not so far	39	Prestidigitacions	40
Al vostre gust	70	Psitt!! Psitt!! / Caravan	40
Amor, fe i esperança.	70	Rain	38
Animales nocturnos	70	Ricard 3r	40
Atlas	70	Rotten	38
Auslöschung/Extinció	70	Santa Joana dels Escorxadors	39
Bloody Mess	38	Semiramide	49
Blush	38	Silent Collisions	39
Borges + Goya	40	Sobre la mort	70
Cosa d'homes	71	Solo por placer	40
Crepuscle i embarcacions per a tubes i silenci	54	Tot dansa: ballem la poesia	39
D'avant	39	Tout un monde lointain	46
Dalidance	38	Tragedia Endogonidia. b.#03 Berlin	40
Der Würgeengel	40	Turandot	49
Disfigure Study	38	Un matrimoni de Boston	40
Disfigure Study	39	Una història en quatre parts	39
El amor brujo	47	Urban Funke BCN 2005	39
El Bosc de Faruçàrun	40	V.O.S.	39
El comte Arnau	70	Visions del Quixot	47
El Cremaster de los cojones	38	Wozzeck	49
El pianista	70	Yerma	70
El settecento instrumental italià: I Musici	48		
Els deu manaments	70	Programes de música	
Els germans Karamàzov	40	Assaigs Oberts	40
Els grans moments del teatre musical anglès (1670-1770)	48	Cicle de Jazz del Teatre Lliure	40
En Jan titella	48	Cultura 2000	39
Eraritjarijtaka	70	Euroconcert	48
Estricta vigilància	70	Ibercàmera	48
European House	40		

Les Escoles al Palau	48	Cervell emocional i Per què dos ulls i cinc dits?	89
Marató de l'Espectacle	38	Club de Lectura La ciència a la literatura	89
Observatori de Músiques Emergents	45	Club de Lectura Virtual	59
Off ICMC	34	Converses a Barcelona	62
Palau 100	47	Converses a les biblioteques	71
Setmana Internacional de Música Experimental	34	Debat de Barcelona	24
Tradicionàrius Festival de Folk Internacional	46	El llibre de ciència: passat i present en clau de futur	90
		El valor de la paraula	57 i 59
Mostres i festivals		Els futurs de la indústria editorial	57
Alternativa	24	Espais Interiors. Casa i Art	14
Antiliteratura	32	Geografies Literàries del Raval	62
Barcelona Poesia. Set dies de poesia a la ciutat	48	Joves i drogues: pensar i actuar	89
CMYK	24	L'exaltació del llibre al vuitcents	17
Ebent	24	La gran novel·la sobre Barcelona	17
Festival de Guitarra de Barcelona	48	Poesia i mestissatge	61
Festival de Músiques Contemporànies	24	Primera Fira del Llibre de Ciència	90
Festival del Mil·lenni	48	Setmana Internacional d'Estudis Medievals de Pedralbes	16
Festival Internacional de Poesia de Barcelona	48 i 61	Setmana Mundial del Cervell	89
Hip Hop	24	Sota Quarantena	59
In Motion	24	Tardor Científica	90
LEM	44	Vine a fer un cafè amb...	59
Mostra de Vídeo Independent OVNI	24	Visions de la Ciència	89
Realfiction	32		
Sonar	24	Itineraris	
Zeppelin	24	La diversitat i el cervell	89
		La Barcelona de Carvalho	59
Cinema		La Barcelona del Quixot	59
Curt Ficcions. Mostra de Curmetratges	67	Les Biblioteques Insòlites	59
Docúpolis. Festival Internacional Documental	67		
Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic	66	Homenatges i premis	
Festival Internacional de Cinema Jueu	68	Comissió de la Memòria Històrica	78
Inflamable. Cinema, flamenc i cultura de masses	26	Homenatge a Josep Palau i Fabre	61 i 78
L'Alternativa	65	Premi Mies van der Rohe	27
Mostra de Cinema Africà	66	Premis Ciutat de Barcelona 2004	77
Mostra de Cinema Asiàtic	65		
Mostra Internacional de Cinema Gai i Lèsbic	66	Publicacions	
Mostra Internacional de Films de Dones	65	Barcelona Quaderns d'Història	17
OVNI. Observatori de Vídeo no Identificat	67	Catàleg dels pergamins municipals de Barcelona	17
		Guies d'identificació de Natura	19
Lletres		Històries del Monestir	16
Acolliment lingüístic	87	Passejades per la Barcelona literària	57
Any del Llibre i la Lectura	57	QUARHIS	16
Assessorament lingüístic	88	Quaderns del Museu Frederic Marès. Exposicions 10	14
Barcelona, Capital de la Traducció	24	Quaderns del Museu Frederic Marès. Exposicions 11	14
Biblioteca Central Urbana	59	Quaderns del Seminari d'Història de Barcelona	17
Biblioteca Jaume Fuster	57	Retorn a Barcino	16
Comissió de Lectura Pública de Barcelona	59		
Cursos generals de català	87	Altres projectes i programes	
Foment de l'ús del català	88	Agenda 21 de la Cultura	85
Kosmopolis, Festival Internacional de la Literatura	24	Fòrum Cultural d'Eurociutats	85
Món Llibre	24 i 57	PICASSO2006BCN	13
Món Verne	56	Projecte europeu Appear	16
Pla de Biblioteques de Barcelona 1998-2010	59	Roundabout Encounter Programm	32
Primera Trobada Europea de Novel·la Negra	24 i 57		
Voluntaris per la llengua	87		
Jornades, cursos i trobades			
Biblioteca Pública i Lectures	59		
Cafè Científic La genètica de cada dia	89		

Consell d'Administració

President

Carles Martí

Vicepresidenta

Montserrat Ballarín

Vocals

Maravillas Rojo
Montserrat Sánchez
Jaume Ciurana
Teresa M. Fandos
Àngeles Esteller
Xavier Basso
Ricard Martínez
Ricard Gomà
Xavier Rubert
Josep Ramoneda
Carme Riera
Júlia Pérez
Josep Sánchez

Membres permanents

Glòria Figuerola
Ramon Carrera

Gerent

Jordi Martí

Gerent adjunta

Marta Clari

Secretària

Lluïsa Pedrosa

Institut de Cultura de Barcelona 2005

Regidor president de la Comissió de Cultura, Educació i Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona Ferran Mascarell	Ricard Martínez Ricard Gomà Xavier Rubert Josep Ramoneda Carme Riera Júlia Pérez Josep Sánchez	Director d'Acció Cultural Carles Sala	Cap de Relacions Institucionals Anna Carbó
Vicepresidenta Marina Subirats	Secretària delegada Lluïsa Pedrosa	Director de Patrimoni Xavier Suñol	Gerent del Consorci de Biblioteques de Barcelona Marta Clari
Junta de Govern Maravillas Rojo Carles Martí Jaume Ciurana Teresa M. Fandos Ángeles Esteller Xavier Basso	Interventor delegat Lluís Salvat Director gerent Oriol Balaguer	Directora d'Informació i Comunicació Isabel Montané Director de Recursos Joan Torrella	OFICINA TÉCNICA ANY DEL LLIBRE I LA LECTURA Rossend Casanova Diana Escobar Laura Franquet Marta Pérez Jordi Sabater

Consortis i fundacions

La majoria d'equipaments culturals de la ciutat han estat una iniciativa de la societat civil o de l'Ajuntament de Barcelona, i la seva construcció ha estat el resultat de l'esforç inversor de les diverses administracions públiques. El finançament corrent i la gestió de la gran majoria d'equipaments culturals està basat en un model de concertació, el consorci. En cada consorci hi estan

representats, en funció de la titularitat de cada equipament, a més de l'Ajuntament de Barcelona: la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i la societat civil, així com el Ministerio de Educación y Cultura (en els casos del Gran Teatre del Liceu i el Museu Nacional d'Art de Catalunya).

L'any 2005, l'Institut de Cultura de Barcelona ha estat present als següents consorcis i fundacions:

Biblioteca Pública Arús
Castell de Montjuïc - Museu Militar
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona CCCB
Centre de Normalització Lingüística
Col·lecció Thyssen-Bornemisza
Consorti de Biblioteques de Barcelona
Consorti de les Drassanes - Museu Marítim
Consorti de la Ciutat del Teatre
Consorti del Pla de Rehabilitació i Equipament de Teatres de Barcelona
Fundació Joan Miró
Fundació Antoni Tàpies

Fundació Teatre Lliure
Fundació privada Joan Brossa
Fundació Pavelló Mies van der Rohe
Fundació privada Julio Muñoz Ramonet
Gran Teatre del Liceu
Hangar
L'Auditori i L'Orquestra
Metrònom
Museu d'Art Contemporani de Barcelona MACBA
Museu Nacional d'Art de Catalunya MNAC
Palau de la Música Catalana

Memòria 2005

Edició

Ajuntament de Barcelona.
Institut de Cultura
de Barcelona

Direcció

Isabel Montané,
Direcció de Comunicació
i Màrqueting

Coordinació

Rosend Casanova,
Servei de Publicacions

Indicadors

Montserrat Tort,
Pere Casas,
Assumpta Manils,
Estudis i Qualitat

Redacció

Aleix Catasús

Assessorament lingüístic

Màriam Chaïb

Maquetació

La Factoria dels Anuncis

Impressió

Altés Arts Gràfiques

Imatge de la coberta

Campanya de comunicació
del programa Sant Jordi
2005. *Barcelona pren la
paraula* ideada per TBWA\
en el marc de l'Any del
Llibre i la Lectura

Dipòsit legal

B.47.563-2006

Institut de Cultura de Barcelona

Palau de la Virreina
La Rambla 99
08002 Barcelona

Tel. 93 301 77 75

Fax 93 316 12 10

www.bcn.cat/icub

publicacions.icub@bcn.cat

